ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

15. 4. 1983. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIV • 20 ДИН

БРОЈ 1633

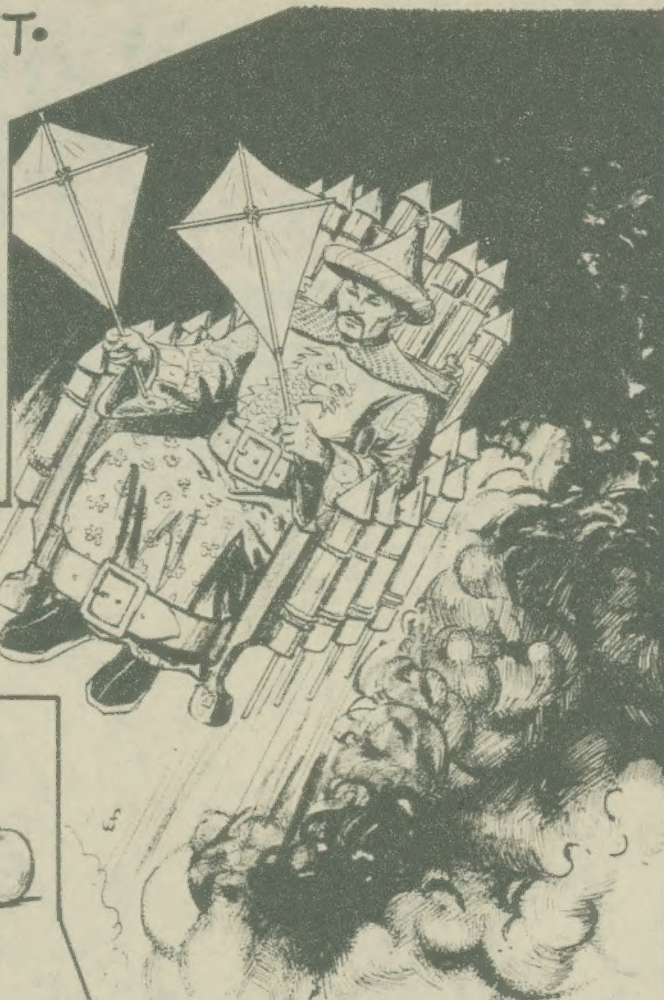
ОПЕРАЦИЈА „ФУ-ГО"

Ripley

Веровали или не!

•АСТРОНАУТ•
ВАН ХУ

ИЗ КИНЕ, ПОКУШАО ЈЕ ДА ОДЛЕТИ НА МЕСЕЦ У XVI ВЕКУ И ТО У СТОЛИЦИ ПОМОЋУ ПОТИСКА 47 РАКЕТА. ВЕРОВАО ЈЕ ДА ЋЕ ПРАВАЦ ДРЖАТИ ПОМОЋУ ДВА ЗМАЈА, АЛИ СНАЖНА ЕКСПЛОЗИЈА РАКЕТА ГА ЈЕ УСМРТИЛА.

ЈАБУКУ

КОЈА ЛИЧИ НА ПТИЦУ ПРОНАШАО ЈЕ У СВОМ ВОЋЊАКУ МЕРИОН ЊУМЕН ИЗ СПРИНГФИЛДА (САВЕЗНА ДРЖАВА ВЕРМОНТ).

КЕНТУ

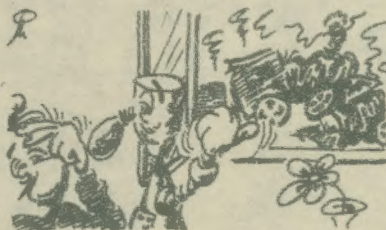
ПОЛИЦИЈСКОМ ПСУ ИЗ ЕВЕРЕТА (САВЕЗНА ДРЖАВА ВАШИНГТОН), ПОКАЗАЛИ СУ СЛИКУ ПЉАЧКАША И САМО НЕКОЛИКО МИНУТА КАСНИЈЕ ПАС ГА ЈЕ УГЛЕДАО НА УЛИЦИ И ПОМОГАО ПОЛИЦИЈИ ДА ГА УХАПСИ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● у зоолошком врту у Дрездену, у Немачкој Демократској Републици, чува се колекција од 30 хиљада птичијих јаја од којих најстарије има 150 година. Колекција служи у научне сврхе.

●●● на железничким пругама Француске почело је испитивање рачунара који говоре и обавештавају диспечере о кретању возова.

●●● Клиф Мелоен, професор хемије на универзитету у Канзасу, открио је у листу ловора и љусци краставаца две материје чији је мирис веома непријатан за бубашвабе. Оне напуштају кућу у којој се овај мирис осећа мада је он за човека или непријатан или чак пријатан. Мелоен сматра да се веома лако може добити индустријска синтеза ових материја.

●●● холандска фирма „Филипс" почела је да израђује електронске цеви на чијем правоугаоном екрану од 380 милиметара може да се образује 4 милиона појединачних тачака што за десет пута повећава јасноћу слике у односу на слику код обичног телевизијског екрана.

●●● колекција Дома сатире и хумора у бугарском граду Габрову допуњена је недавно необичним експонатом. Ковач Ангел Костов исковао је гвоздену књигу тешку 4 килограма и са 22 странице формата 18 пута 22 центиметра на којима се налазе урезани познати габровски афоризми и пословице.

●●● у Тајланду је откривен слепи миш који је, судећи по свему, најмањи сисар на свету. Одрасла животиња дугачка је 3 центиметра, тешка 2 грама, док јој је распон крила око 6 центиметара. Ови сићушни слепи мишеви проводе дан у пећинама, а ноћу излазе у лов на лисне ваши и друге сићушне инсекте.

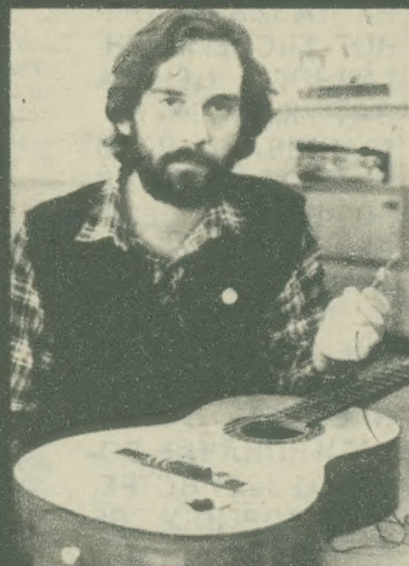
●●● совјетски инжињери из Института Патон у Кијеву разрадили су нову технологију за производњу гасоводних челичних цеви које сада могу бити дугачке и по километар, без шава! Челичне траке стављају се једна на другу, затим пролазе кроз машину за заваривање која спаја њихове ивице. Потом се, пљоснате, намотавају на огромне калемове и транспортују на место полагања где се у њих удувава ваздух под притиском од 12 атмосфера. Цеви тако добијају шупљину. Овом технологијом остварују се огромне уштеде и у процесу, и у транспорту и у материјалу, пошто су зидови цеви много тањи него да се оне изливају на „старински" начин.

КАКО ОД ОБИЧНЕ НАПРАВИТИ ЕЛЕКТРИЧНУ ГИТАРУ

Мали програм

Постављање магнета и потенциометра, један од најчешћих начина.

Све је спремно и једино вам остаје да укључите гитару у радио или неки други појачивач, никако у градску мрежу!

ДА ИЗБЕГНЕТЕ ГНЕВНЕ СУСЕДЕ!

Све што вам је потребно да припремите гитару за озвучавање је: магнет, потенциометар, кабл са прикључком, лепак и — гитара.

У СЕРИЈИ КОЈУ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" РАДИ У САРАДЊИ СА МАЛИМ ПРОГРАМОМ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА ТВ БЕОГРАД, ОДГОВАРАМО НА ПИТАЊЕ КОЈЕ ЈЕ ПОСТАВИО ГОРАН ЈОВАНОВИЋ ИЗ УЛИЦЕ ТОНЕТА ТОМШИЧА 2 У БЕОГРАДУ. ГОРАН ПИШЕ: „СВИРАМ ПОМАЛО ГИТАРУ И ВОЛЕО БИХ ДА МИ КАЖЕШ КАКО ДА ОД ОБИЧНЕ, ОДНОСНО АКУСТИЧНЕ, НАПРАВИМ ЕЛЕКТРИЧНУ." СА МОЛБОМ ЗА ИСТО ОБЈАШЊЕЊЕ ЈАВИЛО НАМ СЕ МНОШТВО ЧИТАЛАЦА: ЗАТО СМО ОДЛУЧИЛИ ДА ТО БУДЕ ТРЕЋА ТЕМА „ЗАБАВНИКА" И МАЛОГ ПРОГРАМА. ЕМИСИЈА ЋЕ БИТИ ЕМИТОВАНА ДАНАС ОКО 11,40 И 16 ЧАСОВА У ОКВИРУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА.

Од акустичне гитаре се, у буквалном смислу, не може направити електрична, али се зато њен звук може уз помоћ неколико веома једноставних операција приближити звуку знатно млађе али зато прилично популарне „сестре". Све што је потребно јесте такозвани „магнет" (у ствари електромагнет), радио-апарат са прикључком за грамофон и наравно — гитара.

Раније су се користили магнети слични онима који се уграђују у „праве" електричне гитаре а то значи и да су се на исти начин и постављали — испод жица. Временом су се њихове димензије смањивале а мењало се и место постављања па данас постоји неколико минијатурних модела који се — углавном помоћу специјалног лепка — могу сместити било где на резонаторској кутији. Један од најпознатијих таквих модела је „Баг" јапанске фирме „Ибанез" који је, што му само име каже, мален попут бубице али му то не смета да буде знатно савршенији од већине својих крупнијих претходника.

Главни проблем са којим се већина произвођача суочавала било је како елиминисати врло непријатан шум (пиштање) који се готово редовно јављао приликом озвучавања акустичних гитара и који је познат под именом »feed-back«, или — како се обично код нас назива — микрофонија. Шум настаје „у повратку", дакле приликом враћања сигнала из појачивача и често зна да упропасти и најлепшу композицију. У решавању овог проблема најдаље је отишла америчка фирма „Овејшн" која производи гитаре са испупченим, пластичним дном и уграђеним магнетима и потенциометрима. Она је отишла најдаље и у очувању природног звука акустичне гитаре, који је — иако знатно појачан — остао мек и топао, без металних призвука неизбежних код „електрифицирања".

На жалост, модели „Овејшна" су веома скупи (код нас се и не могу набавити) што такође важи за већину минијатурних магнета. Чехословачки и источнонемачки модели којих повремено има у нашим продавницама нису баш потпуна замена, али ипак могу да послуже под условом да — немате професионалне музичке амбиције. Један од таквих модела (назив му је „Шедоу") видите на овим фотографијама. Поставља се исто као и већина сличних магнета што значи — изузетно једноставно.

„Шедоу" модел се продаје заједно са потенциометром који служи за контролу јачине звука (па самим тим и за делимичну контролу »feed-back«), каблом (води од потенциометра до појачивача, односно старог радио-апарата) и лепком. Прикључак кабла мора да одговара по облику и величини „улазу" радија. Ако и не одговара, нема разлога за очајавање: прикључак је лако променити, а све што вам је за то потребно је мало знања и лемилица.

И магнет и потенциометар се постављају на резонаторску кутију гитаре помоћу лепка (који у ствари више личи на пластелин), а могу да се ставе било где. Није неопходно да се као они већи, пресnати модели поставе испод жица. Лепљењем за кутију гитаре посао је завршен. Потребно је још само укључити гитару у појачивач. Пошто највероватније нећете имати у рукама неки од модела „Овејшна", звук ће бити прилично „метализиран", па самим тим и ближи звуку праве електричне гитаре. Ипак, сигурни смо да вам то неће ни најмање сметати, уосталом, и хтели сте баш тако нешто, зар не?

Наравно, као и увек кад је струја у питању, треба бити опрезан и пажљиво поступати не правећи непотребне експерименте а поготову **не покушавати да гитару**, у недостатку одговарајућег појачивача, **укључите у — утикач електричне мреже!** Тиме ћете не само упропастити гитару него се и изложити нечем много горем о чему не треба посебно говорити. И на крају, још нешто: најбоље је да свирате при умереној јачини звука јер је то најбољи начин да се избегне не само непријатни »feed-back« већ и можда непријатнији, сусрети са гневним суседима.

Александар Жикић

Следећи заједнички „пројект" Малог програма и „Политикиног забавника" посвећен је папагајима, а биће емитован, односно објављен, 13. маја. Избор није случајан: у нашу редакцију свакодневно стижу питања о овим, по свему судећи, веома омиљеним птицама.

НАЈВЕЋА ЛАБОРАТОРИЈА У ЕВРОПИ

СУДАРИ СВЕТОВА У МАЛОМ

ЦЕРН ЈЕ СКРАЋЕНИ НАЗИВ ОГРОМНОГ ЕКСПЕРИМЕНТАЛНОГ ЦЕНТРА ЗА НУКЛЕАРНА ИСТРАЖИВАЊА КОЈИ СЕ НАЛАЗИ ПОРЕД ЖЕНЕВСКОГ ЈЕЗЕРА, А ОБУХВАТА ДЕО ШВАЈЦАРСКЕ И ДЕО ФРАНЦУСКЕ ТЕРИТОРИЈЕ. ТО ЈЕ МЕСТО ОДАКЛЕ ТРЕБА ОЧЕКИВАТИ КОНАЧАН ДОКАЗ О ЈЕДИНСТВЕНОМ ПОРЕКЛУ СВЕМИРА И ТО У ДОГЛЕДНО ВРЕМЕ, ТВРДЕ ЦЕРНОВИ ФИЗИЧАРИ.

Крајем јануара и почетком фебруара светом је прострујала вест да су физичари ЦЕРН-а успели да издвоје честицу названу „викон". У свету науке тај догађај одмах је оцењен као „откриће нашег доба", а у самом ЦЕРН-у су га прогласили највећим открићем откако центар постоји (ускоро ће се навршити трећа деценија од оснивања). О тој честици епохалног значаја и „Забавник" је писао у броју од 18. марта. Наше читаоце ситурно ће занимати како је настала и како изгледа огромна нуклеарна лабораторија у којој се граде километарска постројења да би се у њима експериментисало са језгрима атома — величине коју је немогуће и замислити: 100 билиона пута мањим од центиметра!

Прича о ЦЕРН-у (Европски савет за нуклеарна истраживања — у преводу с француског) почиње још четрдесетих година нашег века. Тада су европски физичари схватили да у будућим истраживањима неће моћи да иду раме уз раме с научницима из Америке, ако се не изгради акцелератор за атомске честице какав је у САД већ постојао. Али, такав подухват коштао би више него што је иједна европска земља могла да издвоји. Требало се ујединити.

Џин је постао кепец

Сваку акцију прекинуо је рат. Међутим, после ослобођења, водећи физичари „старог континента" желели су да наставе тамо где се стало и њихов труд уродио је плодом. У децембру 1951. године одржан је, под покровитељством УНЕСК-а, један међудржавни сусрет на коме се разговарало о оснивању заједничке европске нуклеарне лабораторије. После тога је изграђен програм, а између јула и децембра 1953. дванаест земаља оснивача потписало је конвенцију о приступању ЦЕРН-у: Белгија, Данска, Француска, СР Немачка, Грчка, Италија, Холандија, Норвешка, Шведска, Швајцарска, Велика Британија и Југославија. Касније је стални члан постала и Аустрија, али је наша земља морала да иступи из финансијских разлога, па је од 1961. она само земља-посматрач у ЦЕРН-у.

За центар лабораторије одабрана је Женева и 10. јуна 1955. године положен је камен-темељац. У то време лабораторија је требало да обухвата 40 хектара земљишта. Први уређај који је прорадио у ЦЕРН-у био је синхро-циклотрон, машинчина са грдосијом од магнета тешким 2500 тона чији округли полови имају по пет метара у пречнику. Данас је синхро-циклотрон кепец у поређењу са последњим ЦЕРН-овим чедом које се још гради, а има тунел дугачак 30 километара... Али, превасходно још ради, а славан је по томе што је из њега 1. августа 1957. године изишао први зрак протона произведен у Европи.

Али, није само прва машина полумузејска ствар, како су расле димензије полигона за експерименте са честицама расла је и потреба за територијом, мада се сва постројења углавном укопавају у земљу. ЦЕРН је неизоставно морао да се прошири и тако је тачно на десетогодишњицу полагања првог камена потписан споразум са Француском да лабораторија пређе границу.

Сада ЦЕРН обухвата 68 хектара у Швајцарској и 509 у Француској, а путници који јуре ауто-страдом између ове две земље и не сањају да баш негде испод граничног прелаза својим тунелом јури армија протона и антипротона!

Генијална замисао

То је тунел уређаја који се скраћено зове СПС — суперпротон-синхротрон. Круг по којем иде тунел има неколико километара у пречнику и изграђен је да би се кроз њега пуштали протони огромним брзинама и помоћу разних инструмената постављених на различитим деловима тунела, посматрало и анализирало понашање тих честица. Управо тај тунел био је место где ће се догодити „откриће нашег доба". — издвајање честице „викон" или краће W. Наравно, до чуда није дошло случајно. Оно је, као и сва открића од точка наовамо, плод људског генија. Овога пута тај геније зове се Кирило Рубиа, физичар ЦЕРН-а.

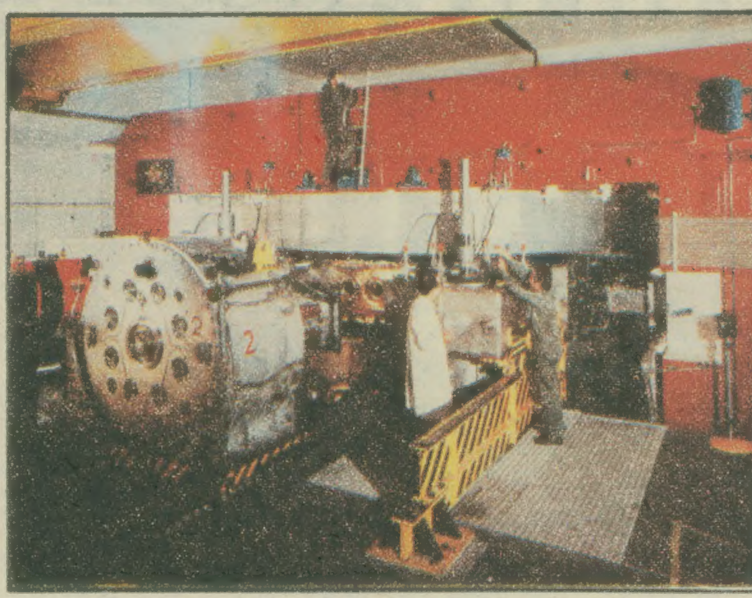
Рубиа је, заједно са америчким колегама Дејвидом Клајном и Питером Мекинтајром са Универзитета у Висконсину, дошао на замисао која се показала историјска: зашто се уместо у једном правцу кроз тунел не би пустиле две врсте честица које би јуриле једне другима у сусрет? Ово је било потребно јер се из теорије знало да је честицу W, ако уопште постоји, могуће добити само кроз судар протона и антипротона. Па и у том случају век честице W био је краткотрајан јер би се она распала на електрон и неутрино.

Тај краткотрајни живот мајушне честице требало би „уловити" инструментима. Међутим, експеримент се није могао радити „тек тако", требало је извршити одређене радове на тунелу, поставити инструменте и пунктове где би научници даноноћно у сменама вребали на судар честица. А то кошта, данас се зна, око 10 милиона швајцарских франака годишње.

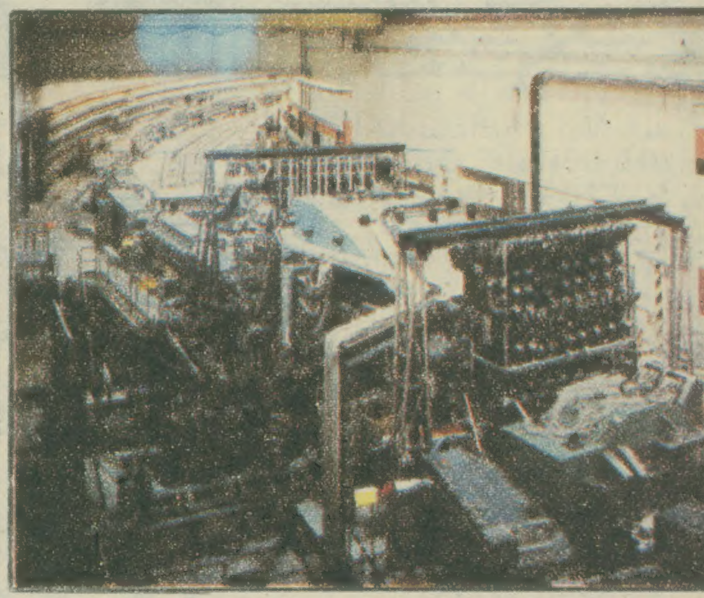
Карло Рубиа је у ЦЕРН-у познат као динамичан научник који поседује просто невероватну способност убеђивања. Употребио ју је и да би уверио колеге како би ту суму вредело улагати у лов на честицу W.

Свемирски значај делића атома

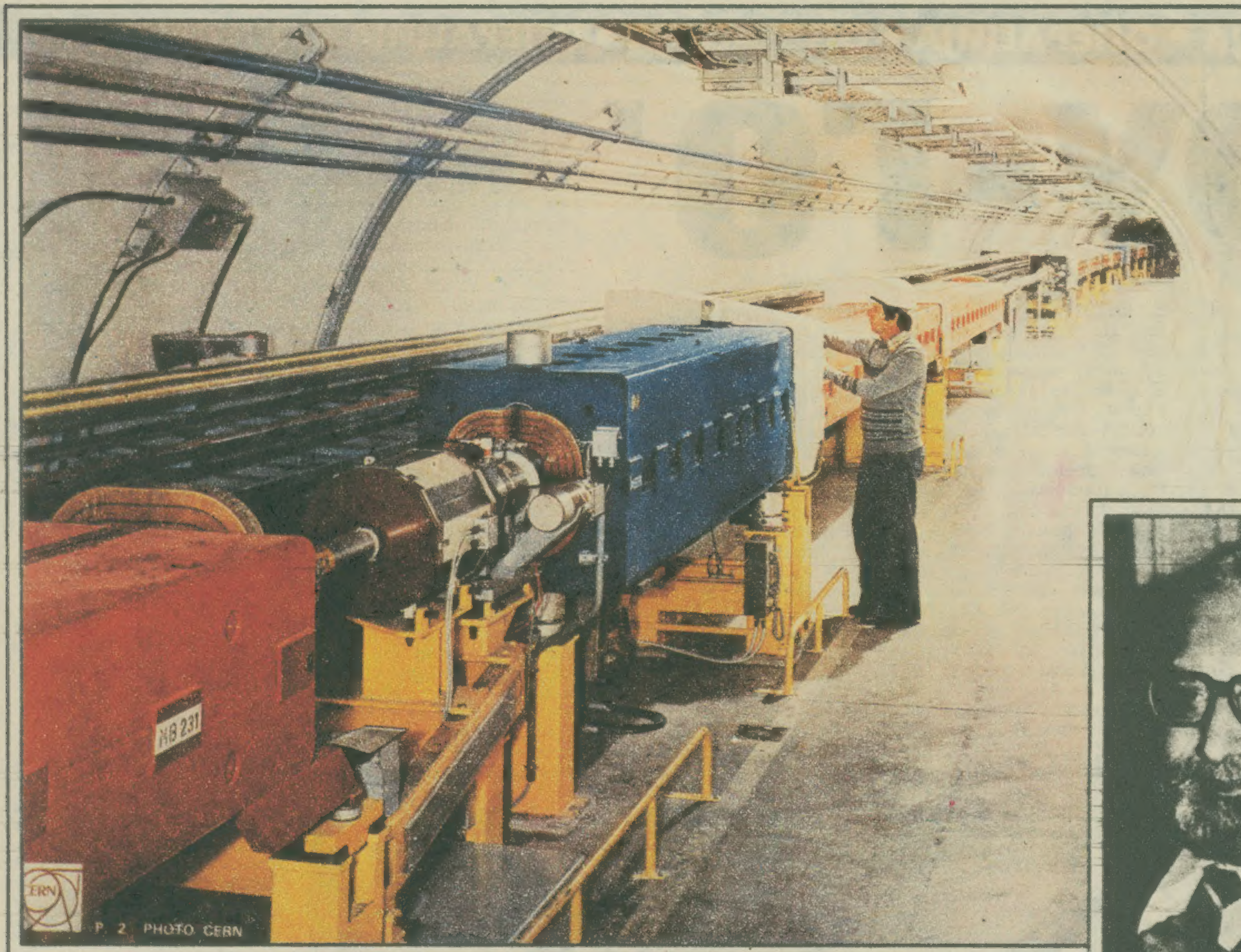
Поновићемо укратко зашто је тај делић атома

Синхро-циклотрон на фотографији први је уређај подигнут у ЦЕРН-у. Прорадио је 1957. године, а користи се и данас. Протони се убацују у централни део машине, а добијају енергију из види у левом деротора који се лу. Како њихова енергија расте, протони у спиралном слапу улећу у вакуум-комору између два пола џиновског магнета (обојен је црвено) тешког 2500 тона.

Ово је део кружног тунела који се зове ИСР. У њему се истовремено, а на разним пунктовима, обављају разни експерименти. Негде кроз средину ових постројења пролази милиметарски зрак честица — делића атома. Када је почела „хајка" на честицу W, управо су овде формирани антипротони убацивани у велики тунел СПС, да би се сударили са протонима.

Откриће епохе учињено је овде, у тунелу СПС (Суперпротоп - синхротрон). Кроз ове уређаје зрак честица јурио је увек у истом смеру, док Карло Рубиа није дошао на генијалну замисао да направи „саобраћајну гужву“ са милионима судара, како би ухватио донедавно неухватљиву честицу „викон“.

Абдус Салем

толико значајан. Данашња наука допрла је већ толико у тајне постанка природе да се зна како је цела материја у свемиру саздана од две врсте честица лептона и кваркова, а све интеракције (њихова узајамна дејства) одвијају се такође посредством честица — делића атома. Постоје четири основне интеракције: гравитационе, електромагнетне, слабе и јаке. Најновија теорија за коју су научници Глешоу, Вајнберг и Салем 1979. године добили Нобелову награду, објаснила је природу слабих интеракција која је дотле била необјашњена. По тој теорији, оне делују у међусобној зависности са електромагнетним интеракцијама, па су зато назване електрослабе. Њихови носиоци су честице фотон (познат науци већ одавно) и (W) плус и минус, и Z.

Али, да би се теорија потпуно потврдила у пракси, требало је доказати постојање честице W. Управо се на то бацио Карло Рубиа. Тако се у ЦЕРН-у још 1978. године приступило изменама на тунелу СПС, како би се он претворио у полигон за сударање протона и антипротона који јуре стравичном брзином, приближно једнаком брзини светлости.

Експериментални уређаји постављени су на два места. Те станице назване су UA1 и UA2 и од августа 1982. године тимови научника на свакој од њих почели су да чекају на жељени судар. Сам Рубиа руководи станицом UA1 на којој је радило 120 научника, а Француз Пјер Дарила са педесет колега прати проток честица на инструментима UA2.

Мирис и укус честица

Али, протони и антипротони пролазили су углавном безбедно кроз ту гужву, судара као да није било много. Уређаји на UA1 забележили су око 850 хиљада судара, од могућих хиљаду милиона. Слична ситуација је била и на станици UA2. Чекало се и чекало ... Коначно! То што би могло бити W пролетело је за делић секунде крајем јануара 1983. Затим још четири пута на станици UA1 — укупно пет честица жељених својстава било је откривено апаратима и обрађено компјутерима.

А како знати да је баш то честица W?

Рубиа је рекао:

— То изгледа као W, осећа као W, мирише као W. Али, треба нам још времена.

Духовито и научнички опрезно! Дакле, експеримент се наставља. Коначна потврда теорије Салем-Вајнберг-Глешона доћи ће када и последња честица, малено Z, буде откривена. На томе у ЦЕРН-у већ раде: тунел кроз који ће се пуштати електрони и позитрони увелико се копа. Биће дугачак 30 километара! Све испод земље, као и СПС, овај нови пројекат назван је ЛЕП и прва трећина његових уређаја треба ускоро да буде готова, а за остатак треба времена јер он кошта око 600 милиона швајцарских франака годишње.

За ове ЦЕРН-ове полигоне у којима се одигравају судари светова у малом, нобеловац Абдус Салем рекао је на једном предавању:

— Захваљујући далековидости наших колега од пре четврт века који су пројектовали ове уређаје ми сада долазимо до оваквих открића. Зато и сами треба да размишљамо шта ћемо остварити онима кроз 25 година!

М. Крстуловић

У живописним пределима близу Женевског језера налази се центар ЦЕРН-а, а бела путања показује куда иде тунел СПС, укопан у земљу.

Стив Вајнберг и Шелдон Глешоу (седе)

„ФУ-ГО"

ДОЛАЗИЛИ СУ КАО ФАНТОМИ, СЕЈУЋИ СТРАХ МЕЂУ СТАНОВНИШТВОМ А НИЈЕДНА РЕЧ О ТОМЕ НИЈЕ СМЕЛА ДА ПРОЦУРИ У ЈАВНОСТ.

Јапански метеоролози знали су годинама за јаке струје које се на висини од десет-једанаест километара формирају над њиховом земљом и крећу брзином од 200 до 400 километара на час. Још на почетку другог светског рата оне су појединим научницима дале идеју — искористиће природу за своје освајачке походе. Касније се родила нова идеја: бомбардоваће територију Сједињених Америчких Држава! Како? Балоне којим су експериментисали још од раних тридесетих година натовариће бомбама. Овај план назван Фу-Го није било лако остварити, на њему су научници радили неколико година, па су први „експлозивни балони" били спремни да узлете тек 3. новембра 1944. године.

Без посаде

Балони су били испуњени водоником (касније је овај лако запаљиви гас замењен хелијумом) који се током дана, под утицајем сунчеве топлоте, ширио и омогућавао једноставној летелици да достигне максималну висину од близу 11 хиљада метара. На тој висини балон је упадао у млазне струје које су га носиле на северсисток брзином од 200 чворова на час. Ноћу, кад се температура спуштала испод 50 степени Целзијусових, балон је губио висину и падао до девет хиљада метара. Знајући то јапански научници уградили су у корпу специјалан механизам који је избацивао терет (врећице са песком) и олакшавао летелицу тако да је она, с изласком првих сунчевих зрака, поново добијала неопходну висину и настављали пут тачно ка северном делу САД. После отприлике 60 часова балон је, по њиховим прорачунима, требало да стигне до Америке.

Последњих недеља 1944. године команда државе Орегон пријавила је појаву неколико балона над својом територијом. У почетку им то није изгледало чудно — вероватно залутали балони страних метеоролошких станица, мислили су. Али, кад се 4. јануара 1945. догодила експлозија југозападно до места Медфорд у Орегону, за читав случај заинтересовао се ФБИ и даље не слутећи да експлозија има неке везе са појавом „залуталих балона". У близини јаме коју је начинила експлозија пронађени су комади папира. Анализом је установљено да управо од тог папира Јапанци праве купо[illegible] за балоне! Све је постало јасно, појава балона над северном Америком није била случајна, непријатељ је бомбардовао њихову земљу!

Одлучено је да се читав случај држи у најстрожој тајности, ни једна једина реч о томе није смела да процури у јавност, како Јапанци не би сазнали да њихов план постиже циљ. Одмах су ангажовани специјално обучени људи да осматрају околину и, чим спазе балон, предузму све мере да га неутралишу.

Нечастиве силе?

Средином јануара 1945. противваздушна одбрана „уловила" је један балон. Чим се указао на хоризонту, узлетео је авион у коме је, поред пилота, био и митраљезац. Он је рафалом пробушио балон који се полако спустио на земљу. У корпи су поред пет „обичних" бомби откривене и четири запаљиве. Мозаик је био склопљен, јапанске намере постале су савршено јасне. Они не само да су желели да бомбардују САД, већ су имали и намеру да запаљивим бомбама изазову велике пожаре. То и није било тешко кад се зна да је север земље под великим шумским комплексима.

Јапанцима је, у ствари, било најважније да застраше становништво. Балони су долазили ненајављено, тихо, невидљиви за обично око, кад су избацивали бомбе изгледало је да оне падају с неба. На крају су се и сами палили у ваздуху. Неупућеним грађанима читав призор могао је да изгледа као дело нечастивих сила које су се надвиле с неба и покушавају да их униште. Да су сви балони, а било их је неколико хиљада, доспели до Америке и масовно изручивали бомбе могло је да дође до масовне хистерије. Срећом, због лоших временских услова свега 350 балона превалило је дуг пут преко Пацифика, а и они који су стигли на циљ онемогућени су. Само је један балон одиграо своју улогу — крајем маја код места Блај убијена је Елза Мичел и њено петоро деце. У спомен на једине жртве које су пале од непријатељског оружја на територији САД подигнут је споменик на који сада сваке године одлази јапанска делегација да положи цвеће...

Ако пошаљу клице?

Читав план Фу-Го коштао је Јапанце два милиона долара. Тако рећи занемарљива сума кад се има у виду колико је људи у Америци ангажовано за одбрану од ових старинских летелица. Поред три хиљаде специјално обучених људи ту је био и 555. корпус падобранске дивизије заједно са 39 авиона. Осим људи директно везаних за одбрану од „балонског рата" читава америчка команда страховала је од могућих последица и индиректно учествовала у спасавању.

Амерички стручњаци плашили су се могућности бактериолошког рата. Временски услови погодовали су преносу „бомби" напуњених клицама заразних болести, а ни експедиције ни пожари нису могли да се пореде са могућношћу да се на север Америке баце клице које би заразиле становништво.

План Фу-Го доживео је фијаско, али шта би било да је све ишло како су Јапанци планирали?

„СЛЕПИ МИШ"

ПОЧЕТКОМ 1945. ГОДИНЕ АМЕРИЧКИ АВИОНИ ПРИБЛИЖАВАЈУ СЕ ЈАПАНСКИМ ОСТРВИМА. БОМБАРДЕРИ СЕ ОСЛОБАЂАЈУ ТЕРЕТА — ХИЉАДЕ СЛЕПИХ МИШЕВА КОЈИ, НАТОВАРЕНИ БОМБАМА, КРЕЋУ КА ГРАДОВИМА ЗЕМЉЕ ИЗЛАЗЕЋЕГ СУНЦА.

Овај призор се, ипак, никада није одиграо, а само мало је требало да се оствари. Идејни творац овог чудног пројекта био је Лајтл Адамс, стоматолог из Пенсилваније. Када су Јапанци напали америчку луку Перл Харбор 1941. године и тиме званично почео рат између ове две земље, Адамс се налазио у Тексасу у месту Карлзбад. Велики број слепих мишева на овом подручју дао му је идеју: зашто не опремити једине сисаре који лете запаљивим бомбама и послати их на јапанске градове?

Рузвелт се слаже

Јануара следеће године успео је свој план да изложи и председнику Рузвелту који, на његово одушевљење, није имао ништа против. Адамс се повезао са др Доналдом Грифином, познатим зоологом са Харвардског универзитета. Заједно су кренули ка Карлзбаду. Поставили су мреже на пећине у којима бораве ове животиње застрашујућег изгледа. Успели су да ухвате око 500. Ту су тек настали проблеми: како слепе мишеве транспортовати до лабораторије у Кембриџу, на исток државе. До Кембриџа је преживело само 300 ових сисара. Адамс и Грифин закључили су да их најпре треба довести у стање хибернације (сна у којем неке животиње проведу зиму) и због тога су их држали на температури од 10 степени Целзијуса, стање у коме су могли да живе до две недеље. Још су закључили да су слепи мишеви у стању да понесу терет од 3 до 5 грама.

Са Адамсовим планом био је упознат и Национални истраживачки комитет одбране (NDRC). Наредник Брл Стивенсон био је одушевљен, сматрао је да слепе мишеве не само да могу да испуштају авиони, већ и подморнице. Тврдио је да је Адамсов план изврстан јер ће употреба слепих мишева имати не само стратегијске ефекте већ ће и психолошки утицати на становништво.

Страдао генералов ауто

Прве недоумице појавиле су се кад су Адамс и Грифин објавили да слепи мишеви могу да носе терет до пет грама. Међутим, они су убрзо тестовима утврдили да су се преварили — животиње подносе тежину и до 18 грама. То је већ било нешто.

Израде запаљивих бомби латио се познати хемичар др Луис Фајзер, такође са Харварда. У целулоидну кутију дужине 2 и ширине 1,8 центиметара смештен је напалм (веома запаљива смеша која при сагоревању достиже температуру од близу 2000° С) заједно са сваким механизмом темпиран да активира смесу у року од 15 часова. Та кутија везивана је око врата слепог миша канапом и једном копчом. Адамс је измислио и додатну кутију која је успоравала слепог миша при слетању — тако му је остављено довољно времена да се пробуди из стања хибернације. Оног тренутка кад би се животиња сасвим разбудила, потражила би мрачно склониште по зградама у којима би остављала запаљиве бомбе. Хиљаде слепих мишева запалиле би град!

Први експерименти направљени су 15. маја 1943. на језеру Мјурок у Калифорнији и — показали су се катастрофални. Адамсова кутија није успевала довољно да успори слетање слепих мишева па су се многи разбили о тле, а други се нису ни будили из сна. Друго, бомбе су биле исувише тешке. Ипак, оне животиње које су успеле да полете скриле су се у оближњим хангарима и зградама малог аеродрома. Поред ових објеката прва жртва „експлозивних" слепих мишева био је аутомобил неког генерала који се ту случајно затекао.

После овог неуспеха сви су саветовали Адамсу и Грифину да одустану од плана. Шеф NDRC дивизије 19 др Харис Чадвел упутио им је писмо у коме им је рекао да би било бесмислено и даље трошити време и новац на нешто што се у пракси показало као неоствариво. Предложио им је да своје снаге усмере на нешто корисније.

Крај пре почетка

Међутим, Адамс није хтео тако лако да се одрекне свог пројекта. Почео је да агитује у армији — објашњавао је да експеримент није успео због тога што су слепи мишеви најнеотпорнији баш у пролеће када је опит извршен. Успео је да заинтересује морнарицу, тако да је у октобру 1943. адмирал Рамзеј упутио молбу NDRC да наставе са Адамсовим планом.

Даљи ток пројекта прилично је замагљен, због његове велике тајности све до децембра 1943. када је извршен други, знатно успешнији, експеримент. Организован је у Јутаху и показао да пожаре које слепи мишеви уз помоћ запаљивих бомби могу да изазову знатно премашује капацитете авиона натоварених сличним бомбама. Само један „товар" слепих мишева могао је да проузрокује од 3625 до 4748 извора пожара. Заиста много у поређењу са 200 до 400 колико би изазвале бомбе избачене из авиона.

Све је било спремно, одлучено је да операција слепи миш почне 15. марта 1944. године. Требало је да авиони избаце на хиљаде слепих мишева. А онда, у марту, „операција слепи миш" сасвим ненадано доживела је крај пре него што је уопште и почела. После 27 месеци упорног рада и два милиона утрошених долара Американци су коначно одустали од овог необичног пројекта. Ни дан-данас не зна се тачно због чега, као што ЦИА и даље не открива многе детаље везане за њега. Можда су се Американци плашили јапанске оптужбе да су се послужили биолошким оружјем? Или су страховали да им план неће успети? Углавном, слепи мишеви остали су само као занимљива, али неостварена идеја.

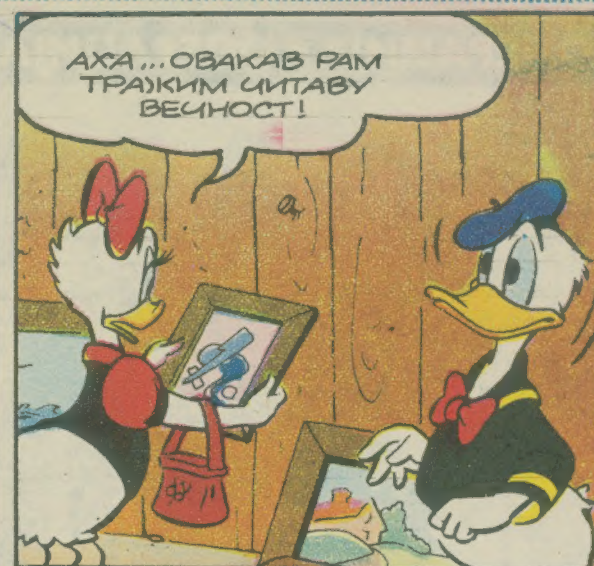
В. С.

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

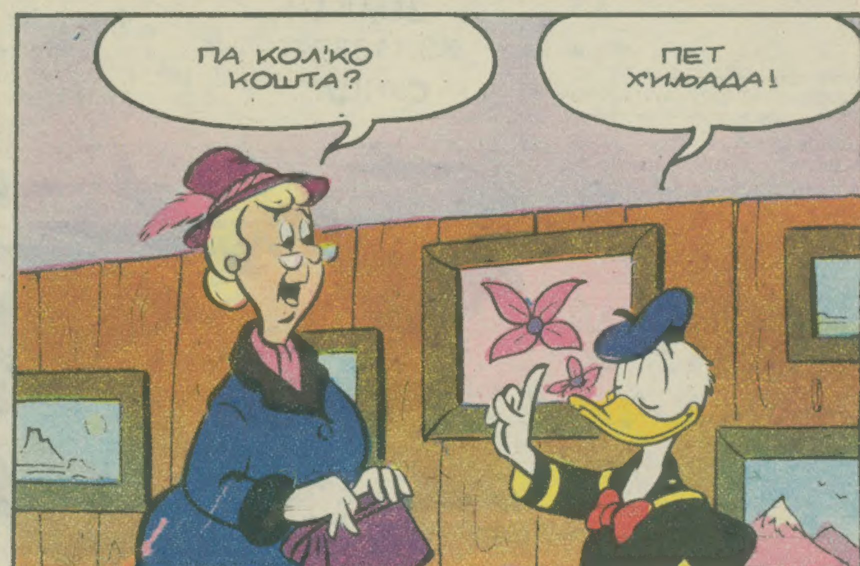

Читава акција могла је да пропадне пре него што је и почела: немачки стражар погрешно је протумачио гестове којима је Дише покушао да дочара свој занат. Мора да су томе допринели и Ренеови бркови тако слични Хитлеровим.

ПОДВИГ КОЈИ ЈЕ ЗАБОРАВЉЕН

НАЈДУЖИ ДАН МОЛЕРА ДИШЕА

О савезничком десанту у Нормандији јуна 1944. године написано је брдо књига, снимљени многобројни филмови. Далеко се мање зна о једном догађају који му је претходио две године а који је умногоме допринео да се успешно оконча „најдужи дан“ другог светског рата.

Читава ствар утолико је необичнија што главни протагониста ове мало познате приче уопште није био професионални агент, него повучен, неупадљив човечуљак по имену Рене Дише, молер-тапетар из француског града Кана. Акција коју је „анонимац“ Дише потпуно сам извео граничи се са невероватним.

Да се подсмехне фиреру

У четвртак, 7. маја 1942. године, Дише је случајно прочитао оглас у коме је немачка командатура у Кану тражила тапетара за реновирање седишта Тота (организација чији је задатак за време рата био да присилно мобилише и депортује у Немачку радну снагу из читаве Европе) у авенији Багател. Молер и тапетар Дише био је и припадник француског покрета отпора: оглас је прилика коју никако не би смео да пропусти, кад се већ нађе у Тоту сигурно ће бити од користи другарима.

Одмах се упутио ка техничком одељењу Тота, да, као што је оглас тражио, поднесе предрачун за своје услуге. Али, читава акција замало да пропадне пре него што је и почела: ту на капији зграде Тота у авенији Багател.

Дише је прво покушавао да немачком стражару објасни шта жели, без успеха, па је на крају прибегао мимици и гестовима: Немац је покрете којима је смешни човечуљак с брковима као у Хитлера представљао шта ради погрешно протумачио. Па та ништарија се подсмева фиреру! (Хитлер је, као што се зна, некада био молер). Неспоразум је, на сву срећу, некако разјашњен и Дише је после непредвиђеног задржавања на крају ипак прошао поред зајапуреног стражара на капији Тота.

Како би био сигуран да ће ангажовати баш њега, Рене је за читав посао тражио изузетно ниску суму. Баулајтер — гебитсинжењер (мајор-инжењер) Јакоб Шнедерер загризао је бачену удицу: сутра 8. маја, у 10.00 будите овде с узорцима!

Рене је био тачан у минут. Док је мајор Шнедерер прегледао узорке тапета, у његову канцеларију ушао је један војник. Пошто је прописно салутирао, положио је на мајорев сто хрпу докумената и копију мапе исцртане на плавом картографском папиру, који је врвео од разнобојних стрелица.

У тренутку када му се учинило да Шнедерер на њега не обраћа пажњу, Рене је бацио поглед на мапу. Успео је само да у горњем десном углу карте прочита »Sonderzeichungen-streng Geheim« („строго поверљив специјални план“). И док је тапетар Рене грозничаво покушавао да смисли како би се докопао мапе, мајора Шнедерера су по други пут омели у бирању тапета: гебитсинжењер је нервозно устао и одсечним корацима кренуо за поднаредником у суседну собу.

ПЕДАНТНИ НЕМЦИ ПРЕКАСНО СУ САЗНАЛИ ДА ЈЕ ЈЕДНА КОПИЈА ЊИХОВОГ ПЛАНА ОДБРАНЕ НОРМАНДИЈЕ НЕСТАЛА. ДА СВЕ БУДЕ ЈОШ НЕВЕРОВАТНИЈЕ, МАПУ ЈЕ НА СВОЈУ РУКУ УКРАО ЧОВЕК КОЈИ УОПШТЕ НИЈЕ БИО АГЕНТ.

Рене Дише је остао потпуно сам са својим пленом. Није имао времена да помисли како су врата између две просторије отворена...

Тапетар Дише је одмах препознао детаљну карту нормандијске обале. Разнобојне стрелице означавале су правце немачке одбране тог дела атлантске обале! (Немци су те године, сазнаће се касније, почели изградњу „атлантског бедема“ за одбрану Европе од инвазије из Велике Британије, подигли многа утврђења и читаво појас бункера).

Неки глас у глави му је понављао: „Узми је... узми је! Овакву прилику нећеш више никада имати“.

Као у трансу, готово несвестан колико је опасно оно што чини, тапетар је зграбио мапу, савио је и рукама које су дрхтале сакрио иза огледала над умиваоником у мајоровој канцеларији.

Јакоб Шнедерер није приметио ништа необично када се неколико минута касније вратио. Ни видљиво узбуђење и нервозу који су обузели малог Француза.

— Дакле, договорили смо се. У понедељак почињете — рекао је Шнедерер пошто је коначно изабрао два узорка.

Рене Дише је кренуо ка вратима очекујући да сваког часа иза леђа зачује „халт!“ које би му запечатило судбину. Али, сишао је низ степенице, до приземља, прешао велико двориште, прошао и крај стражара на капији, а ништа се није догодило.

Ако нису одмах, нестанак мапе откриће за који час, сутра, прекосутра... А онда, зна се — Гестапо... Рене Дише је тек тада схватио: живот му је висио о концу.

Остатак дана провео је у кафеу „Турист“ знајући да ће ту сигурно срести другове из Покрета. Испричао им је шта је урадио.

Прича је тако невероватна да му другови нису поверовали.

— Мани се шале, Рене. Није време за то...

Замна или нешто друго?

У понедељак ујутро, тачно у пола девет, Дише се, по договору, појавио у авенији Багател. Чекало га је изненађење, али не оно кога се прибојавао: баулајтер Јакоб Шнедерер, саопштили су му, изненада је премештен у Сен-Мало.

— Могу ли да разговарам с његовим наследником?

— Сачекајте — гласио је одговор.

Двадесетак минута касније нервозни Рене Дише стајао је пред баулајтером Адалбертом Келером.

ПОДВИГ КОЈИ ЈЕ ЗАБОРАВЉЕН

Шнедереров заменик утрошио је добрих пола сата да би утврдио како је наредба о тапетирању седишта Тота уопште издата. Пошто је на крају ипак утврдио да налог постоји, Келер је тапетару с брковима тако сличним фиреровим одобрио да отпочне с радовима:

— Али не данас, у среду.

Чему ово ново одлагање? Да ли је Јакоб Шнедерер стварно премештен или га Гестапо, можда, спретно увлачи у замку, спремајући се за онај тренутак када он, Дише, покуша да тишао право у кафе „Турист". Кафе је тог дана — да ли му се тако само чинило? — врвео од Немаца. Рене се тада одлучио на потез невероватан колико и читав подвиг: чинило му се да је исувише рискантно да мапу, док је у кафани, држи код себе.

За столом до његовог седео је неки остарели капетан Вермахта и Рене је успео да мапу неприметно увуче у џеп шињела који је Немац немарно пребацио преко столице. У тренутку када је капетан устао Рене је услужно ско-

чио на ноге и помогао му да обуче тежак шињел. Нико у сали није приметио да је љубазни молер тада спретно из капетановог џепа извукао један већи смотуљак...

Од тог тренутка све се одвијало муњевито. Мапа стиже у руке извесног Жерара, он је предаје „духовнику Ремију", односно Жилберу Реноу, једном од вођа француског покрета отпора. За недељу дана карта је била у Лондону.

У главном штабу савезничких снага запрепашћење: има и оних који помишљају да им је мапу лукаво подметнула немачка обавештајна служба. Стотинак обавештајаца добило је задатак да провери је ли план француског шпијуна-аматера тачан. Резултат истраге: мапа до најмањег детаља одговара припремама које Немци ужурбано изводе на обалама Нормандије.

Шестог јуна 1944. године почела је највећа десантна операција у другом светском рату у историји уопште. Избор места на којима су се савезници искрцали направљен је добрим делом на основу мапе мапу изнесе из зграде Тота? Није вредело да разбија главу. Одговор ће ионако добити ускоро...

Мучен сумњама и страхом, Рене Дише бацио се на посао, у среду 13. маја. На крају радног времена свратио је у мајорову канцеларију. Блед од узбуђења, поздрављајући Немце на које је уз пут наилазио, Рече је прошао кроз капију Тота. Међу четкама и кичицама које је у канти понео лежао је скривен немачки план одбране нормандијске обале.

Такав какав је био, у радном оделу, Рене је о-

која је Рене Дише украо из седишта Тота две године раније.

Зачудо, педантни Немци прекасно су сазнали да је једна копија њиховог плана одбране Нормандије нестала: тек после велике битке.

Рене Дише умро је од срчаног удара 1947. године, а да није добио никакво званично признање за свој подвиг. Можда га повучени молер из Кана и није очекивао.

М. И.

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

ПРОШАО ЈЕ 21 ДАН КАКО САМ ОСТАЛА САМА. ДАНАС САМ УНАПРЕД ПОЈЕЛА НЕДЕЉНУ ПОРЦИЈУ МЕСА, 20 ГРАМА. АКО МЕ НЕ НАЂУ УСКОРО, УМРЕЋУ.

Последњих дана октобра Валентина Каууртајева, геолог по занимању, спремала се на одмор. Чекала је теретњак који је једном месечно доносио намирнице и гориво у логор њихове истраживачке групе у једном од забитих крајева казашке степе. Требало је да теретњаком дође до Актјубинска (обласни центар у Казашкој ССР), а одатле железницом на Црно море.

Најзад је теретњак стигао. Валентина је узела свој давно спакован ранац, махнула друговима и ушла у кабину.

Возача Владимира Адамчука Валентина није познавала — у логор је долазио први пут. По изгледу, дало би му се четрдесет година. Танке, чврсто стиснуте усне, шиљат нос, на бради риђе чекиње. Некакав мргодан тип, помислила је Валентина. Пакостан, вероватно. Уздахнула је и наместила се удобније. Чекао их је дуг пут: у Актјубинск ће, у најбољем случају, стићи сутрадан увече.

Већ после једног часа вожње требало је укључити фарове. Њихова светлост разливала се по равној степи. Трагови точкова, које је оставио ко зна ко и ко зна због чега, разилазили су се пред аутомобилом. Адамчук је добро познавао ове крајеве и због тога, уздајући се у себе, није понео ни мапу ни компас.

Око поноћи спустила се киша и Адамчук је зауставио аутомобил да би преноћили.

Јутро је свануло магловито. Пут — ако се трагови неких туђих точкова могу назвати путем — расквасио се и напунио мутном водом. Теретњак је сасвим незнатно задрхтао и точкови су почели да се окрећу у месту. Тога дана превалили су само двадесетак километара.

После три дана стигли су до напуштеног тора за овце које овде долазе на летњу испашу. Даље се пут једва примећивао. Адамчук је одлучио да крене више десно. Ако теретњак не откаже, избиће на прокрчен пут.

Следећу ноћ поново су провели у степи. Ујутро се кроз раскидане сиве облаке показало сунце. Али, нису имали чему да се радују: јутарње сунце сијало је слева што значи да су се два дана пробијали према Каракуму, у пустињу. Адамчук је рекао Вањи да је залутао.

Те вечери девојка је извукла из ранца свеску и записала: „Тридесет први октобар. На путу се налазимо три дана и три ноћи. Имамо килограм меса и двеста грама хлеба. И оптимизам. Само је воде за пиће мало. Морамо да је мешамо с водом из баре. Данас смо окренули назад. Ићи ћемо и дан и ноћ".

Другог новембра, шестог дана путовања, превалили су не више од тридесетак километара. Поново је почела киша. Предвече је Адамчук открио неки чудан звук из мотора. Свих тих дана он је, да би растегао резерву горива, додавао у бензин слану воду. И мотор није издржао, престао је да вуче. Одлучили су да сачекају до јутра.

Кад је свануло, ништа се није изменило. Само су хране имали мање. Пола дана преседели су у колима. Затим је Адамчук казао:

— Не плаши се. Сигурно нас траже.

Али, ни он сам није био убеђен да ће их

ДРАМА У СТЕПИ

скоро наћи. Нико не зна на коју су страну скренули. А како и да их траже? Колима се, због блата, не може, авион не може да узлети због магле.

Четвртог новембра Адамчук је одлучио да пође и потражи помоћ. Валентина је остала у теретњаку да га чека. Скували су месо које им је остало. Исекли су га на 32 комадића од по двадесетак грама. Девојка је натерала свог сапутника да узме са собом осамнаест комадића, по шест на дан. Адамчук је сматрао да ће за три дана стићи до људи.

Следећег дана у подне она је појела комадић меса и попила чашу воде у којој су скували месо. Одлучила је да тога дана више не једе.

Ујутру 6. новембра пробудила се од жеђи. Воде, коју је претходног дана накупила из баре у боцу, више није било. Требало је изићи из колико-толико топле кабине. Преко ноћи је стегао мраз. Она је са страхом помислила да ће се, ако мразеви наставе, сва вода у барицама замрзнути. Успела је некако да накупи пуно ведро и унесе га у кабину. Затим је из ранца извукла вуну и игле и почела да плете.

Мраз је сваким даном постајао све јачи. Ујутру би вода у ведру, ако је стајало у кабини, била замрзнута читавих пет центиметара. Да би се напила, морала је да разбија лед. Трудила се да без велике потребе не излази из кабине.

Једанаестог новембра истекао је рок када је, по обећању, требало да се врати Адамчук.

Осмог дана пута Владимир је наишао на неку стају, летње станиште пастира. Одлучио је да предахне. Последња три дана ишао је бос јер су му се ципеле распале. Док је ишао, бол скоро да и није осећао. Али сада, када је погледао своје ноге, уздахнуо је. Кожа на стопалима била је до крви изгуљена.

Накупивши у стаји комадиће дашчица, иверје и балегу, запалио је ватру и приступио лечењу. Приносио је ноге ватри и сушио ране. Када се огањ угасио, посуо је ноге топлим пепелом. Затим је исцепао мајицу и доњи део кошуље, обавио ноге крпама, стењући устао и пошао једном од четири стазе које су водиле до стаје. Убрзо је престао да осећа бол. Његове мисли, грозничаве и збркане, стално су се враћале Валентини. Прошло је више од недељу дана како је отишао, а девојци је остало мало хране, колико за једну нормалну ужину.

Ишао је и ноћу мада му је срце вапило за одмором. Али, мразеви су постали веома јаки, па није ни било могуће седети на једном месту.

Ујутру је Адамчук наишао на свеже трагове. Обрадовао се помисливши да су то трагови ловаца. После два часа угледао је стају у којој је лечио ноге. Трагови су били његови! Сутрадан је пошао другом стазом.

...Владимир је већ изгубио појам о данима. Тетурајући се, стиснутих зуба, једва је вукао ноге. Месо је већ одавно појео и последње седмице хранио се травама. Улагао је сву своју снагу да му халуцинације, које су почеле последњих дана, не омету ходање. Ево, опет му се нешто причињава. Далеко напред, у магли, указао се камион. У његово постојање Владимир је поверовао тек кад се теретњак зауставио на пет метара и кад су из њега искочили људи.

Ваља је имала довољно воде. Од саме воде може се живети недељу дана. Имала је, додуше, дванаест комадића меса. Ако буде јела по један на недељу дана, потрајаће јој три месеца. Та порција се може допунити травом или трском. А да би издржала мраз, требало је ископати земуницу.

Копала је полако често се одмарајући. Када више није могла, улазила је у кабину и плела, само да покреће прсте. Шеснаестог новембра морала је да остави лопату — постала јој је претешка. Наставила је да копа шрафцигером.

Седамнаестог новембра записала је у дневник: „Радим по десет часова дневно, гладна. Непрестано мислим како и где да дођем до хране. На трави и корењу нећу дуго издржати. Покушала сам да ископам текуницу, али она има тако бесконачну јазбину да је лов на њу чисто губљење времена".

Двадесетог дана своје усамљености она је, седећи у земуници коју је још копала, зачула нејасно брујање слично звуку мотора. Бацила је шрафцигер и изашла из рупе. Далеко по страни летео је авион. Девојка је без снаге пала на колена.

Сутрадан је опет шрафцигером копала земљу. Низ образе су јој се сливале сузе. Да би се охрабрила, певала је гласно пушећи се. Затим је појела комадић меса, порцију за следећу недељу.

Увече је Ваља написала подуже писмо својој другарици — шта да ураде с њеним стварима после њене смрти. Молила је да је сахране с невестинским велом. Заспала је са жељом да се претвори у птицу.

Ујутру се пробудила од јаког шума у ушима. Шум се претворио у тутњаву која јој је притискала бубне опне. Отворила је врата кабине.

Изнад теретњака летео је авион. Нешто ју је стегло у грлу, стала је на папучицу аутомобила, али се авион већ удаљио. Затим је почео да се враћа.

... Ваља је лагано кренула у сусрет људима који су трчали према њој. Пала им је на руке и прошапутала:

— Жива сам. Све је добро. Толико сам гладна.

Двадесет деветог дана свог одсуства она је тврдо спавала у болници у Актјубинску.

Владимир Адамчук вратио се у своју аутомобилску бригаду после месец дана. Извесно време радио је као бравар — није могао да седне за управљач. Бојао се да се од насеља удаљи чак и километар.

Валентина је после болнице ипак стигла на море. Тамо се сасвим опоравила. А недавно се и удала.

К. В.

СМРТОНОСНЕ ЦИГАРЕТЕ

Од 50 милиона пушача колико их према статистикама има у САД, сваке године умре 340 хиљада од плућних болести изазваних цигаретама. Американци су израчунали да штета коју држава претрпи због пушачких болести износи 38 милијарди долара годишње! А „Серџен Џенерал", установа која има највећи углед у здравству, посветила је цео свој годишњи извештај за 1982. штетним дејствима цигарета и пушења. Из тог извештаја произилази да пушење данас спада у главне узрочнике преране смрти. Немамо податке за друге земље, али није тешко претпоставити да дуван свуда слично делује на људски организам.

ЗУ-ЗУ...

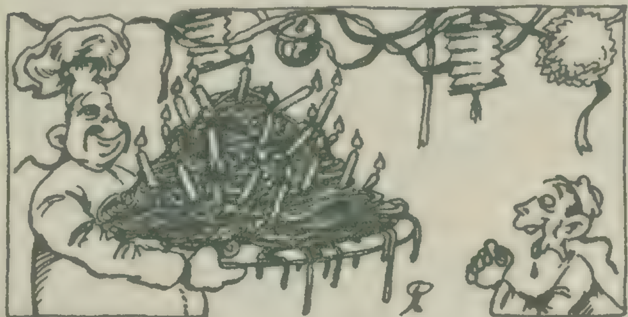

На сву срећу све се добро завршило: прво је у соби у којој службеници универзитета у Џорџији држе пошту неко случајно оборио један пакет на под, онда се из пакета зачуло претеће зујање, потом су сви који су се у простории затекли наврат-нанос појурили на врата, па низ степенице при чему је један службеник сломио ногу. Најзад је — пошто је зграда на брзину испражњена — позвана и полиција. Специјално обучени полицајци су добрих двадесетак минута пажљиво отварали звучну пошиљку. И? Унутра се налазио апарат за бријање на батерије који је од ударца о под проради́о.

РЕЗАНЦИ УМЕСТО ТОРТЕ

Ко каже да правог рођенданског славља нема без торте? У Кини се, рецимо, слављеник и гости часте специјалним дугачким резанцима који уз то успште и нису слатки него слани. Зашто баш резанцима? Јер је њихова дужина симбол дуговечности која се слављенику жели као свуда на свету.

Кинески рођендани разликују се од наших још по нечему: слављенику по нашим, европским мерилима, увек додају једну годину. Кинези, наиме, старост рачунају по датуму зачећа, а не по рођењу. Другим речима, када вам Кинез каже да је напунио двадесету, он (рекли бисмо ми) слави у ствари деветнаести рођендан.

ГИМНАСТИКА — ГРОЗНИЦА

Напорна гимнастика и грозница то вам, према резултатима једног недавно окончаног истраживања на Универзитету Мичигена, дође исто ...

Сваки већи физички напор подиже телесну температуру, сва спет стерилише бактерије и на тај начин повећава природну отпорност организма за заразе, тврди др Јозеф Кенон. Управо то се дешава кад год нас бактерије „нападну": бела крвна зрнца гада ослобађају пироген, протеин који активира унутрашњи термостат нашег организма, температура скаче, „топлотним ударом" бранимо се од непријатеља (бактерија). И физички напор, каже се у закључку овог истраживања, може да има исти ефекат.

Др Кенон и његови сарадници стога саветују: трчите, играјте фудбал, тенис. Зашто онда фудбалери ипак нису имуни на грип и прехладе? Зато што, каже Јозеф Кенон, често забушавају, што ће рећи — уместо да играју, гледају са стране шта се дешава на терену.

ДЕСНОМ ЛАТИНСКИ, ЛЕВОМ ГРЧКИ

Двадесетог председника САД Џемса Ејбрема Гарфилда сународници памте по две необичности: председнички посао обављао је свега годину дана, од 1880—1881. када је пао покошен мецима једног умно поремећеног грађанина и био је амбидекстер, један од оних људи што подједнако лако и добро пишу и левом и десном руком. Гарфилд се од осталих лево-дешњака разликовао по томе што је без по муке истовремено писао на два језика — латинском и грчком. Десна за латински, лева за грчки ...

ТЕЛЕФОНИРАЊЕ НА КАРТИЦУ

Експериментални јавни телефони за које није потребан новац већ дуго су били на испробавању у неким јапанским хотелима под будним оком хотелског особља које је контролисало грађане и пратило њихово понашање са овом новом справом. Недавно је у Токију постављен и први јавни телефон на отвореном простору за који је довољна само картица слична кредитној. Такве картице издају банке а могу се купити и у поштама у центру града. Пред првим токијским телефоном на картицу који се налази у парку Сукијабаши близу главне трговачке улице Гинзе обично је подужи ред. Многи желе да телефонирају на нов начин ... Сада јапанско предузеће телеграфа и телефона поставља нове говорнице са сваквим апаратима свуда по граду. Картице се продају у вредности од 500, 1000, 3000 и 5000 јена (један обичан телефонски позив кошта 10 јена) и помоћу њих могу да се обављају разговори у плаћеној вредности — било у граду, у међуградском или међународном саобраћају. Довољно је само картицу убацити кроз прорез на апарату и компјутер ће откуцати у којој вредности је власник картице разговарао и колико му још преостаје. Нови телефонски апарати имају, међутим, и прорезе за новац тако да и они који не воле новотарије или их мрзи да купују картице, могу да разговарају.

229-9241

Становници града Тампе на Флориди могу да окрену телефон 229—9241 и чују озбиљан глас:

— Добар дан, изволите, ово је апел број против — корупције!

Није у питању грешка: на овај број сви грађани Тампеа и других америчких градова могу да пријаве колико локални инспектор прима мита да би, рецимо, зажмурио на масовну појаву бубашваба у неком ресторану. С друге стране жице седи анонимни службеник ФБИ и прима све пријаве, и лажне. Он ће их већ проверити.

Откуда идеја да се оваква линија установи и то баш на Флориди? Велики број грађана пријављивао је разне форме корупције на бројеве ФБИ. Ти позиви нарочито су били густи у овој америчкој држави на истоку земље. Зато је донета одлука да се уведе апел-број против корупције који ради непрекидно 24 часа.

— За првих недељу дана — каже специјални агент ФБИ Дик Рос — примили смо више од 140 позива. Људи који нам се јављају углавном желе да остану анонимни. До сада се показало да је мали број оних који су покушали некога лажно да нам пријаве. А против кога се све жале? Људи у локалној влади, судија, инспектора. Против свих оних за које имамо доказе да су корумпирани, подићи ћемо тужбу.

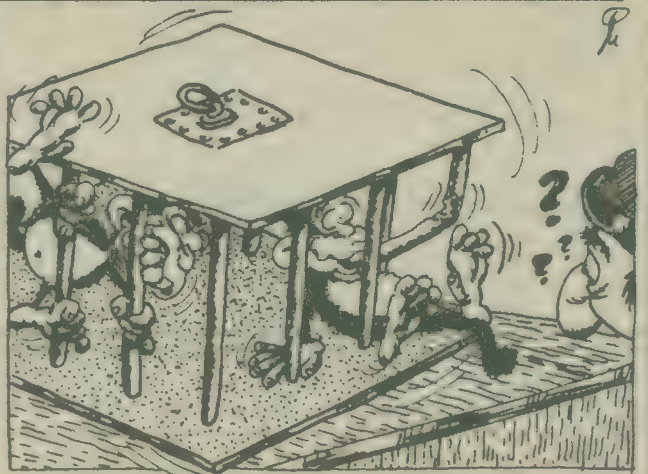
Да ли ће то спречити корупцију? Рос одговара да не верује, али сигурно ће је смањити.

ЗА ЖЕНЕ И ВОЈНИКЕ

На идеју да се направи ручни часовник први је дошао париски јувелир Нитон. По поруџбини Наполеонове жене Жозефине он је 1809. године израдио две једнаке златне наруквице које је украсио драгим камењем и бисерима. У једну наруквицу уградио је минијатурни часовник а у другу — календар. Али, појава часовника на наруквици није изазвала интересовање ондашњих часовничара. Такви часовници постали су популарни у Француској тек од 1850. године, а њихова серијска производња почела је знатно касније: у почетку у Швајцарској (1880), затим у Енглеској и САД. Добра својства ручног часовника први су уочили припадници војске: морнари, авијатичари, артиљерци. После њих ручни часовник прихватиле су жене.

Двадесетих година нашег века појавили се се први модели женских ручних часовника код којих преовлађују елементи украшавања. Не само наруквице већ и кутије часовника израђиване су од племенитих метала и украшаване драгим камењем. Али, без обзира на спољашњу привлачност, сматрани су погодним само за кациперке и нису уживали добар глас: технологија која је у то време примењивана није могла да гарантује тачан рад. Тај недостатак одстрањен је тек тридесетих година нашег века кад је производња часовника потпуно механизована и аутоматизована.

МАЈМУНСКА ПОСЛА

Цариницима на париском аеродрому „Орли" одмах је пало у очи чудно понашање два мајмуна: животиње су избезумљено покушавале да прегризу шипке на кавезу. Службеници нису били лењи па су кавез детаљно прегледали и у шипкама нашли 20 килограма марихуане која би се на тржишту дроге продала за суму од 50 хиљада долара.

Мајмуни из Киншасе нису допутовали сами. Њихов власник је ухапшен, а они смештени у париски зоолошки врт.

ПАЗИ, БОДЕ!

Младунци јежа или тако нешто? Не, у питању је сасвим одрасла животиња — реч је о бодљикавом прасету, знаменитости Зоолошког врта у Стокхолму. Постојбина ових минијатурних животиња је острво Мадагаскар, али их је тамо данас врло мало и ако не буду предузете мере да се ова мала бодљикава животиња заштити, постоји могућност да врло брзо ишчезне. Одрасло прасе достиже максималну дужину од 5—6 центиметара.

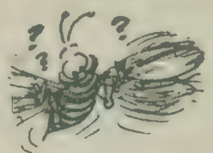
ДАБРОВИ ДОЛАЗЕ

Даброви, који су један од националних симбола Канаде, били су пре пола века пред истребљењем, па тако и данас у појединим енциклопедијама пише да Castor canadensis готово не може да се нађе. Међутим, није тако, Канађани и данас муче грдну муку с њима. У питању је права инвазија даброва на поједине округе. Поред тога што нападају стабла и жбунове, даброви су се сада својим оштрим зубима окренули телефонским и електричним кабловима, па често многи градови остају без струје или веза. А да не говоримо шта се дешава кад прегризу стубове дрвених мостова.

Ове животиње које иначе живе усамљено, на местима где их човек не узнемирава, све се више приближавају градовима и човеку. Прошле године, на пример, само у околини Отаве ловци су устрелили неколико хиљада даброва. И ништа! Њихов број се и даље мери хиљадама јер се размножавају фантастичном брзином. Прави рат против даброва тек предстоји, али ће он овог пута бити разумнији него пре пола века кад им је запретило уништење

ЉУДИ — ПЧЕЛЕ

Пчеле, знамо, лете од цвета до цвета сакупљајући нектар који касније претварају у мед. У Мексику постоје људи који се баве сличним послом: њихов задатак је да из биљке магуја, једна врста агаве, извлаче сладак сок. При том тлачикероси, како се називају људи којима је то професија, користе оруђе које се састоји од цевчице дуге педесетак центиметара зашиљене на врху. Она се забоде у цвет или стабљику и, попут шприца, исисава драгоцену течност. Сок који садржи до 12 процената шећера прерађује се и од њега се касније справља популарно мексичко алкохолно пиће пулк.

ОНЕ ЈУРИШАЈУ НА МУШКЕ РЕКОРДЕ

БАРБАРА БОЉА ОД ТАРЗАНА

Источнонемачка пливачица Барбара Краузе је на последњој Олимпијади у Москви 1980. стазу од 100 метара преплива ла брже од некадашњег „рекорда снова" легендарног Џонија Вајсмилера за гото во 5 секунди.

ПОЗНАТИ ЕЛЕКТРОНИЧАР С КАЛИФОРНИЈСКОГ УНИВЕРЗИТЕТА РЕЈМОНД СТЕФАНИ ТВРДИ ДА ЋЕ ЖЕНЕ У БУДУЋНОСТИ НАПРЕДОВАТИ ЈОШ БРЖЕ, ПА ЋЕ НА ОЛИМПИЈСКИМ ИГРАМА 2000. РАЗЛИКА У РЕЗУЛТАТИМА У ПЛИВАЊУ БИТИ САМО 4,4 ПРОЦЕНТА У КОРИСТ МУШКАРАЦА.

Како све не називају наш век: атомска ера, ера освајања космоса, столеће електронике... Многи га, с правом, називају и веком жена. Никада у историји жене нису играле толико значајну улогу у друштву уопште. Освојиле су истакнута места у науци и техници, политици и уметности, а њихов тријумфалан поход није мимоишао ни спортске арене.

На самом почетку 20. века, 1900. године, Енглескиња Купер постала је прва олимпијска победница у тенису. Од тада је олимпијска такмичења немогуће замислити без женског дела, број учесница расте од олимпијаде до олимпијаде. На 21. олимпијским играма у Монтреалу 1976. дебитовале су рукометашице, на Олимпијади у Москви 1980. први пут је одржан турнир у хокеју на трави за жене. За предстојеће Игре у Лос Анђелесу, 1984, повећаће се број спортских дисциплина у којима ће се такмичити жене. Постоје предлози да то буду бициклистичке трке на 70 километара, затим ритмичка гимнастика, мешовито (и мушко и женско) једрење на дасци и парови у синхронизованом пливању. На Белој олимпијади у Сарајеву следеће године на стартним позицијама за трку ходања на скијама на 20 километара наћи ће се први пут „слабији пол"...

Чан и предности

Посебну пажњу изазива укључивање женског маратона у програм олимпијских игара. Стаза дуга 42 километра и 195 метара доскора је сматрана искључиво мушком привилегијом, жене ту нису смеле ни да провире. Историчари спорта, међутим, утврдили су да су се жене још крајем прошлог века такмичиле у маратону. Наиме, неколико дана после затварања Првих (модерних) олимпијских игара у Атини 1896. грчка атлетичарка Стамазиа Патриси претрчала је стазу од Маратонског поља до Атине за пет и по часова.

Нимало блистав резултат, прокоментарисали су „мушки шовинисти", мушкарцима је за ту стазу потребно тек нешто више од два часа. Међутим, времена су се променила, данас жене у маратону заостају за својим мушким колегама непуних тридесетак минута.

Недавно је стигла интересантна информација из Немачке Демократске Републике. Упоређујући реакције организма мушкараца и жена на тркама на дуге стазе екипа стручњака спортске медицине утврдила је код жена већу способност да издрже оптерећење. То се објашњава много већом — до 30 пута! — активношћу заштитних фермената који разбијају штетне нуспродукте настале разменом материја. У току дуготрајних оптерећења у крви жена повећава се и количина —

Италијанка Сара Симеони је прва жена која је прелетела границу од 2 метра. Данас рекорд у скоку увис већ износи 2.02 а држи га Улрике Мејфарт.

Има ли граница спортским рекордима? Рекорд у скоку удаљ за жене држи Румунка Вали Јанеску са резултатом од 7.20 м. На фотографији је совјетска шампионка Татјана Колпакова.

леукоцита! Тиме расте одбрамбена снага организма.

Биолошко „заостајање“ жена за мушкарцима, природно, постоји (грађа, снага мускулатуре). Али, оно се може надокнадити. По мишљењу научника спортисткиње су на психолошком плану у предности, много су упорније од својих колега: кад поставе себи одређен циљ, оне до њега чешће стижу. И то без већих психичких стресова.

Оборен „рекорд снова“

Француски професор Гиј, светски ауторитет у области спортске медицине, тврди:

— У великом броју спортских дисциплина жене по својим анатомским и физичким способностима не могу да се упоређују с мушкарцима. Али, у оним дисциплинама где велику улогу игрaју издржљивост и спретност сасвим је другачије. Рецимо, многе тркачице у стању су да постижу и „мушке“ резултате!

Да је Гиј у праву потврђује и следећи пример: совјетска атлетичарка Татјана Казанкина је 1980. стазу од 1.500 метара претрчала брже од легендарног Финца Павла Нурмија. Американац Џони Вајсмилер, познат и као Тарзан у многим филмовима, препливао је 1924. године 100 метара слободним стилом за 59 секунди. Тај резултат је тада сматран „рекордом снова“, па је Вајсмилер на Играма у Паризу проглашен за јунака Олимпијаде. На последњој Олимпијади у Москви 1980. пливачица из ДР Немачке Барбара Краузе је исту раздаљину препливала за 54,79 секунди!

Занимљиво је и сведочанство Рејмонда Стефанија, познатог електроничара са Калифорнијског универзитета. Он истиче да од олимпијаде до олимпијаде резултати жена расту брже него резултати мушкараца, разлика између „слабијег“ и „јачег“ пола, тврди Стефани на основу детаљних анализа, смањује се врло брзо. Резултати мушкараца пливача на Играма у Минхену 1972. године били су у просеку за 11,5 процената бољи од оних које су постизале жене. Четири године касније, на Олимпијади у Монтреалу, жене су ту разлику смањиле на 9,5. У Москви, 1980, разлика је износила свега 7,8 процената. По мишљењу овог америчког професора жене ће у будућности напредовати још брже, па ће на Олимпијским играма 2000. године та разлика у резултатима бити свега 4,4 процента у корист мушкараца.

Подвиг до подвига

Жене се у последње време огледају и у спортским дисциплинама које су досад сматране искључивом привилегијом мушкараца: јапанска алпинисткиња Јунка Табеј освојила је највиши планински врх на свету — Монт Еверест, Норвежанка Анита Волд полетела је на скијама са стометарске скакаонице, боље рећи летаонице, фантастичну брзину од 994.396 километара на час постигла је Американка Кити О'Нил у аутомобилу на ракетни погон.

Треба забележити и подвиг канадске пливачице Синди Николас која је без одмора два пута препливала канал Ламанш за 19 часова и 55 минута. Светски рекорд у брзини летења авионом од 2.600 km/h, на тзв. затвореној хиљадукилометарској марш-рути, оборила је совјетска летачица Светлана Савицка која је убрзо после тога постала и друга жена у свету која је била у космосу.

Једна од последњих дисциплина коју су жене „освојиле“ постао је хокеј на леду. Ова нимало нежна игра већ две године има зелено светло у Шведској, Финској, СР Немачкој, Чехословачкој, Канади а постоје изгледи да хокејашице ускоро изиђу на лед и у Совјетском Савезу.

Жене, очигледно, постају све равноправније с мушкарцима и у многим спортским дисциплинама. Међутим, у овој инвазији има и злоупотреба. Многи белосветски менаџери организују сусрете жена — кечера, бокс-мечеве, рвачка надметања који привлаче публику и доносе добру зараду. На срећу, то су ипак спорадични примери. Најзначајније је да је у спорту све мање табли са натписом: „Само за мушкарце!“

П. М.

Мада је Барбел Векел (друга здесна) победила на последњој Олимпијади, светски рекорд на 200 метара држи Марита Кох — 21.71. У мушкој конкуренцији рекордер је Пјетро Менеа са резултатом 19.72.

ПОМОЗИМО ЗООЛОШКОМ ВРТУ

Сликама брже до жирафе

Из прошлог броја „Политикиног забавника“ видели сте да су се у акцију „Помозимо ЗОО врту“ укључили Колонија сликара Скадарлије и Телевизија Београд, редакција Београдске хронике. Сликари су за жирафу поклонили 25 слика и једну скулптуру. Аукција је трајала од 8. фебруара до 1. марта. Сва дела су продата и у фонд за жирафу је приспело **145.000,00 динара.** За овај велики успех заслужни су сликари: **Веселин Вешковић, председник Колоније и иницијатор акције, Александар Обрадовић, Споменка Марић, Пола Несторовић, Радица Нешић, Миливој Микић, Милица Микић, Љубомир Иванов, Душко Мишић, Јован Илић Бакар, Зоран Ивановић, Александар Богдановић, Слободан Радивојевић Сремац, Радивоје Димић, Неда Јефтић, Милан Секулић, Мирјана Наранџић, Момчило Фундук, Спасоје Папић и скулптор Радивоје Блечић.**

Заједнички поклон сликара значајно ће утицати да ЗОО врт што пре добије новог становника. До сада су читаоци „Политикиног забавника“ у фонд за жирафу сакупили нешто више од **400.000,00 динара** а то је, по новим ценама, једва половина потребног новца да би се купила жирафа. Значи, новца још треба. Ако би се у акцију укључиле радне организације, потребна сума могла би лакше да се сакупи.

Ево имена радних организација које су се одазвале позиву и својим прилозима помогле акцију: **РО „Југолек“** уплатила је 30.000,00 динара, **Основна школа „Светозар Милетић“** из Земуна 1.150,00, **Основна школа „Бранко Радичевић“** одељење III/1 Бор 250,00, **Основна школа „Владимир Назор“ VI/4** Зрењанин 570,00, **ученици Дома „Отон Жупанчич“** Љубљана 700,00 и **Центар усмереног образовања III/ц и III/е** Брчко 380,00 динара.

Он је покренуо акцију: Веселин Вешковић, председник Колоније сликара Скадарлије.

Појединачне уплате

Лајана Јефтић, из Пожаревца уплатила је 30,00 динара, **Стана Калинић,** Котеж 75,00, **Торстен Павловић,** Београд 100,00, **Ружица Трилић,** Београд 100,00, **Горан Живановић,** Земун 100,00, **Пајка Максимовић,** Београд 100,00, **Мила Кнђански — Дубајић,** Нови Сад 500,00, и **Лаза Пешут,** Пожаревац 30,00 динара.

Прилози за жирафу уплаћују се на адресу: ЗООЛОШКИ ВРТ ГРАДА БЕОГРАДА, жиро-рачун: 60806-603-8334.

ИЗМЕЂУ ИСТИНЕ И ЛЕГЕНДЕ

ПЛЕЋКА И РЕБРА ПРИДЕ

НАРЕЂЕЊЕ ДА СВАКИ ДОМАЋИН УОЧИ БОЖИЋА МОРА У СМЕДЕРЕВО ДОНЕТИ НАЈЛЕПШИ ДЕО ПЕЧЕНИЦЕ ОГОРЧИЛО ЈЕ НАРОД. ЈЕДНОГА ДАНА СЕЉАЦИМА ЈЕ КОНАЧНО ПРЕКИПЕЛО: УСПРОТИВИЋЕ СЕ ЈЕРИНИ, МАКАР ГЛАВУ ИЗГУБИЛИ.

Пред сталном опасношћу од Турака старе и запуштене српске тврђаве морале су бити обновљене, па је деспот Ђурађ Бранковић журио с радовима. Највећу наду полагао је у нови град и утврђење које ће моћи да одоли најжешћим нападима и вишемесечној опсади. Одлучио је да га подигне на ушћу речице Језаве у Дунав, на месту данашњег Смедерева. Већ 1430. био је завршен Мали град са пет кула.

Смедеревска тврђава зидана је кришом, без знања и одобрења султана.

Обнова неколико запуштених и зидање Смедеревске тврђаве пало је на плећа народа. Кулучио је „све уз своја кола и волове", а ко није имао то — сопственом снагом. Приповеда се да су готово непрегледни низови људи преносили грађу из руке у руку. Одиста, није било лако јер је по неким прорачунима само у Смедеревску тврђаву дневно уграђивано око 500 кубика камена!

ПОБУНИЋЕМО СЕ!

Иако историјски подаци не говоре ништа рђаво о Јерини, народ је за своје муке окривио управо њу. Била је друга или трећа (то није утврђено) жена деспота Ђурђа Бранковића, родом из угледне грчке лозе Кантакузена. Њено крвно сродство са владајућом династијом Палеолога није разјашњено. Кад се 1414. удала за Ђурђа Бранковића, имала је свега 16 година, 15 година мање од њега. Красили су је лепота и висок стас.

Грађење Смедеревске тврђаве започето је 1428, а верује се да је трајало око десет година.

Народ је о Јерини причао најцрње и најгоре. Није се знало шта му теже пада — кулучење или дажбине. Меру је превршило Јеринино наређење да сваки домаћин мора уочи Божића да донесе у Смедерево најлепши део божићне печенице — плећку. Некада је Божић био највећи и готово најзначајнији празник у години, а печеница саставни део светковања. Морао ју је имати и последњи сиромашак. У ствари, печеница је нешто измењен пагански обичај приношења жртве, а плећка део у који су стари људи „гледали" проричући домаћину „судбину". Одрећи се ње била је права срамота.

Ипак, народ је узмакао пред силом и тешка срца повиновао се Јерининим захтеву. Плећке су доношене, али је и гнев растао. Прво се шапутало, а затим све гласније говорило да се том намету мора стати на пут.

Али, све се завршавало на незадовољству. Нико није смео да откаже послушност. Жене су сузних очију испраћале мужеве у Смедерево: веровало се да без плећке нема среће и берићета њиховом дому.

Јерина је била задовољна. Печење је дељено на двору, а било га је толико да је гозба трајала по неколико дана.

Једног дана сељацима у околини Смедерева је прекипело. Успротивиће се макар изгубили главу. Глас је кренуо од села до села. Неколико пута сељаци су се окупили, договарали и на крају сваког разговора огорчено узвикивали:

— Побунићемо се!

СНАШАО СЕ

Разумнији су покушали да обуздају гневне упозоравајући их на казну која их очекује. Затреће им се дом, узети и оно мало земље, породица спасти на просјачки штап. Неколико стотина најватренијих није хтело да чује.

— Не дамо више плећку! — понављали су.

Побуњеници су изабрали за вођу једног надничара, сиромашног али поштеног човека. Договорили су се да он у њихово име саопшти Јерини одлуку о одбијању давања дела печенице. Разуме се, док он буде говорио они ће бити уз њега.

До Божића је остало мање од недељу дана. Требало је да се незадовољници окупе у Смедереву уочи празника.

Одређеног дана пред град је стигла само половина побуњеника — остали су се уплашили и остали код својих кућа. Надничару који је изабран за вођу то није било право, али се више није имало куд.

Стотину и више сељака полако је кренуло према тврђави где их је на чардаку очекивала Јерина. Остали који су пристизали са плећком збуњено су их посматрали и држали се подаље.

Што су се више приближавали тврђави, побуњенике је обузимало све веће неспокојство. Сви су имали породицу, сетили су се упозорења.

На сваких неколико корака понеки од побуњеника би одустајао; окретали су се и враћали кући по плећку. Јерина се већ видела на чардаку, у огртачу извезеном златом.

Пред чардак је стигло само десетак побуњеника, али су и они ту ухватили маглу. Вођа је остао сам. Било му је јасно да ће му одлетети глава ако нешто брзо не смисли.

— Где ти је плећка? — упитала га је Јерина.

— Пресветла господарице, донећу је, ал' сам прво мислио да кажем: до сада смо давали једну плећку као данак за Божић, а сад велим да и она ребра иду уз плећку!

Јерина се радосно насмејала, а онда скинула скупоцени огртач и пружила му га.

Надничар је прихватио поклон и пожурио у село. Кад су се сељаци скупили око њега запиткујући га шта је било, несуђени вођа љутито им је одбрусио:

— Мени је добро дао се данак или не, а ви видите како ћете!

М. Тодоровић

БАТИНЕ КОЈЕ СЕ ПАМТЕ

ОБРАЧУН СА НИНОМ

СКУПИХ ПЕСНИЦЕ И ИСКОРАЧИХ А СА УСАНА МИ СЛЕТЕ РЕЧЕНИЦА МОЈИХ СНОВА: »ХОЋЕШ ЈОШ?«

Мама је била лаке руке и батине, боље речено ћушке, делила је и лево и десно. Били су то муњевити покрети руком и није их било лако избећи и уз најбрже ноге и оштре очи. Без обзира колико биле честе нису озбиљно схватане и падале су брзо у заборав.

Тата је био друкчији. Држао је придике и те његове приче падале су нам теже него све ћушке. Памтимо само једне његове батине али и сами смо признали да су биле заслужене. Играли смо се око утикача, и када је открио да смо прсте гурали у њих, батине су биле неминовне.

Своју васпитну меру имала је и наша бака, али то није била њена идеја већ татина. На липовој летвици, дугој око метар, с обе стране биле су, ћирилицом и латиницом, исписане речи: „Све слушам, све хоћу"! Пошто смо често били код баке јер су нам родитељи радили, нас четворо личних унука обуздавани смо бакином најстрашнијом реченицом:
— Немојте с ормана да скидам „Све слушам све хоћу"! — Ту и тамо смо га држали у руци са страхом и срицали његову девизу. Детињство је протицало доста мирно што се тиче односа са старијом генерацијом. Али, сукоби представника најмлађе генерације наше породице били су свакодневни

СТРАХ И ТРЕПЕТ

У то време било нас је четворо (после су се родили још неки, али ми смо већ одрасли, и примили смо их са пуно љубави). Дане смо проводили у лутањима по дедином двориишту, пуном цвећа, дрвећа, мачића, пачића, мрачних кутака пуних језе и изазова за истраживања. Мир међу децом владао је само кад смо били под строгом контролом, а то је често било немогуће остварити. Требало је најстарију Нину држати што даље од свих осталих или под непрекидним надзором баке.

Она је у себи носила невиђен таленат за тучу. Стрепели смо сви, па чак и деца из нашег краја. Она је била тиха, мачкаста и није подизала много буке у својим подухватима. У ствари, ми остали смо урлали, завијали и лелекали после њених мајсторски погођених удараца, подмуклог штипања, снажних угриза. Није било спора који Нина није решавала својим специјалним методама. После су данима лечени убоји, угризи, модрице, огреботине али помоћи није било. Често би извукла батине од старијих али после примирја од дан-два почињала је све по старом — по своме. Нико није знао како да јој стане на реп.

Као Нинина вршњакиња, само три једне недеље млађа од ње, и много мирољубивија, трпела сам највише батина и осталих малтретирања. Мало је недостајало да останем и без носа, образе су ми красиле огреботине, а било је и не мало модрица по цеваницама. Затишје је наступило када су Нину и брата њихови родитељи одвели на море: Нина је отишла код другог деке и баке, а ја сам остала сама да се ширим по башти и мазим у бакином крилу.

КОМПЛЕТНЕ ПРИПРЕМЕ

Мучиле су ме тешке мисли. Сањала сам да истучем Нину тако да те батине памти за сва времена. Једног летњег сумрака с одлучношћу својих непуних шест година саопштила сам одлуку свог живота:
— Дејка, кад се Нина врати, ја ћу је страшно истући!

Деда се запрепастио:
— Та, ваљда знаш какав је она разбојник. Њу да победиш мораш много јести, пливати и тренирати.

Дотадашњи породични мрљавко добио је снажан подстицај да поједе све из тањира и пита има ли још. Пливање је надгледао деда. Психолошка припрема била је једноставна али ефикасна. По повратку из вечерње шетње деда би још с врата питао:
— Јеси ли све појела?

Ја сам трчала с папучама у рукама и одговарала:
— Подигни ме и видећеш колико сам тешка.

Деда ме је подизао с изразом страшног напора и уз куктање говорио:
— Све си тежа, за неки дан нећу моћи да те подигнем. Ух, ух, руке ме боле. Биће то славан обрачун! Припреме су се ближиле крају. Ускоро ће и дан када ћемо поново сви бити на окупу.

Деда је делио савете:
— Нећеш је прва дирати. Кад те она буде задиркивала, само ћеш јој вратити и ништа више.

Будна сам сањала дан када ћемо се Нина и ја сусрести, када ћу је гурнути из све снаге, почупати за косу и упитати:
— Хоћеш још? Да и ти мало видиш шта су батине!

Ускоро смо били поново заједно. Нина је донела неке нове играчке око којих смо се сви сјатили. Свако је нашао нешто занимљиво, сем Нине која је баш хтела да се игра неком малом шерпом коју сам узела.

ШТА ТИ ЈЕ, ГОЦО?

— Не дам, има још других играчака. Узми другу! — па још чвршће стиснух своју шерпу.
— А не даш, је ли? — подбочила се на то Нина.

Ја се на то преслишах — дира ме и то прва — готово је, сад ће да види свог бога за све батине које сам добила од ње. Ухватих је за трегере и гурнух је свом силином. Она udари у врата која мукло зашкрипаше. Жамор старијих престаде, а на леђима осетих погледе. Скупих песнице и искорачих, а с усана ми слете реченица мојих снова:
— Хоћеш још?

Нина учини напор да се одлепи од врата али ја је гурнух чини ми се још јаче него први пут. Врата још једном грунуше и то прену старије да скоче и окончају сукоб. Када је била на безбедној удаљености од мене, Нина рече:
— Шта ти је, Гоцо? Ти си мало блесава, што се тучеш?

То је била последња туча између нас две и прва и једина у којој је Нина извукла дебљи крај. Њене агресивности је нестало, а ја сам, овенчана као храбри борац и победник, гледала свет око себе с новим поуздањем.

Деда је жив, прави метузалем. Када се окупимо код њега, он узме Нинину ћеркицу и прича јој о маминим несташлуцима, које уз смех заврши:
— Мило моје, ако те мама не слуша, само реци тетка Гоци да је мало потпраши!

Нинине бројне батине су заборављене али сви памтимо онај дан када смо она и ја, не много елегантно, изравнале све наше рачуне.

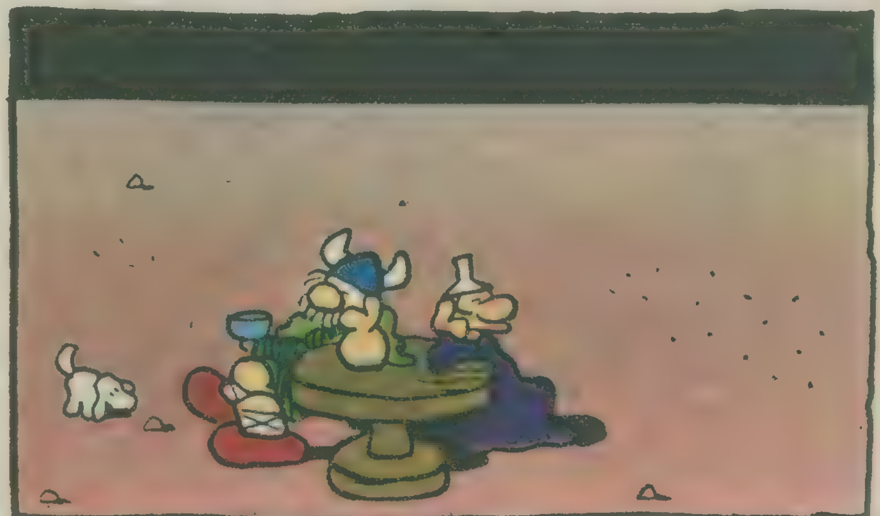
Гордана Лазаревић
Београд
(хонорар: 2000,00 дин)

DIK BROWNE **ХОГАР СТРАШНИ**

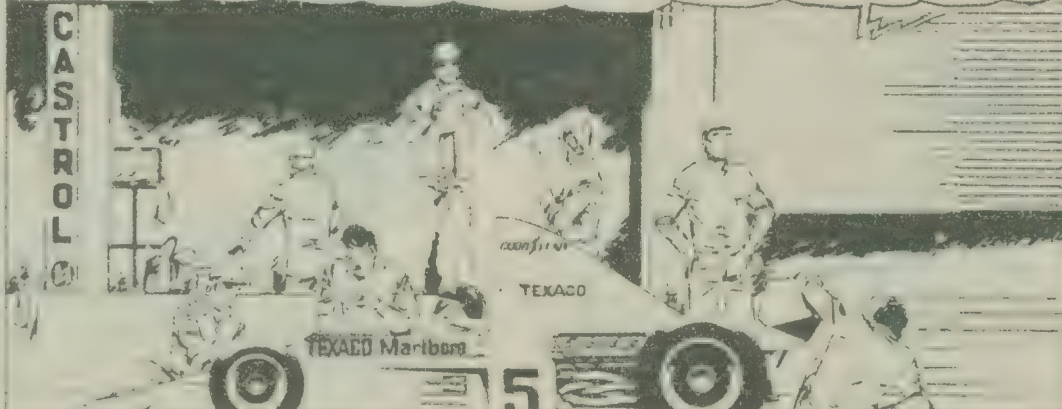

Мишел Вајан: БЕЛИ ПРИНЦ III ДЕО

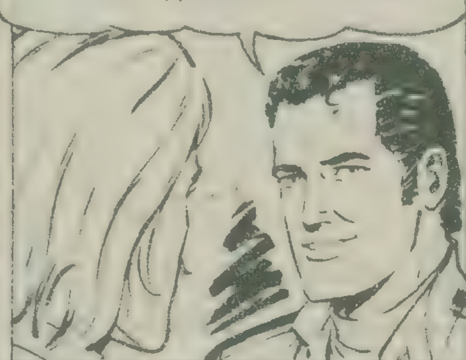

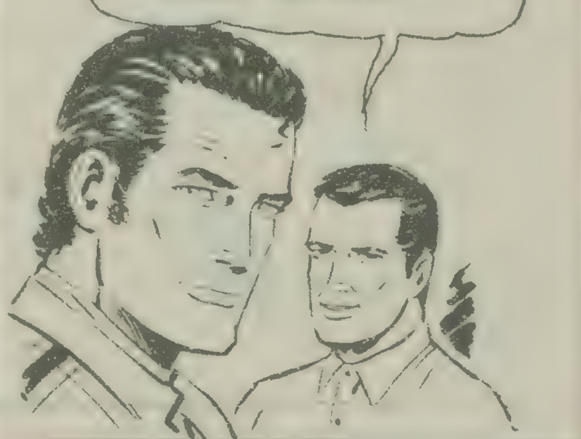

СЛЕДЕЋЕГ ЈУТРА...
ХЕЈ, ТРЕБАЛО ЈЕ ВЕЋ ДА СМО НА ПИСТИ!

НЕМА ПОТРЕБЕ ДА ЈУРИМО! ВАЖНО ЈЕ ЈЕДИНО ДА ПРВИ ПРЕЂЕМО СТАРТНУ ЛИНИЈУ!

ДА ЧУЈЕМО ВЕСТИ! МОЖДА ИМА НЕШТО О ТРКАМА...

...ВРЕДНОСТ УКРАДЕНИХ ДИЈАМАНАТА ИЗНОСИ ТРИ И ПО МИЛИОНА ЛИРА... СПОРТ: У МОНЦИ ЈЕ ФРАНЦУЗ МИШЕЛ ВАЈАН ОСТВАРИО НАЈБОЉЕ ВРЕМЕ НА ПРОБНИМ ВОЖЊАМА...

ДА, МИШЕЛ ЈЕ ПОНОВО БИО ПРВИ, А ОДМАХ ДО ЊЕГА ЏЕМС ХАНТ...

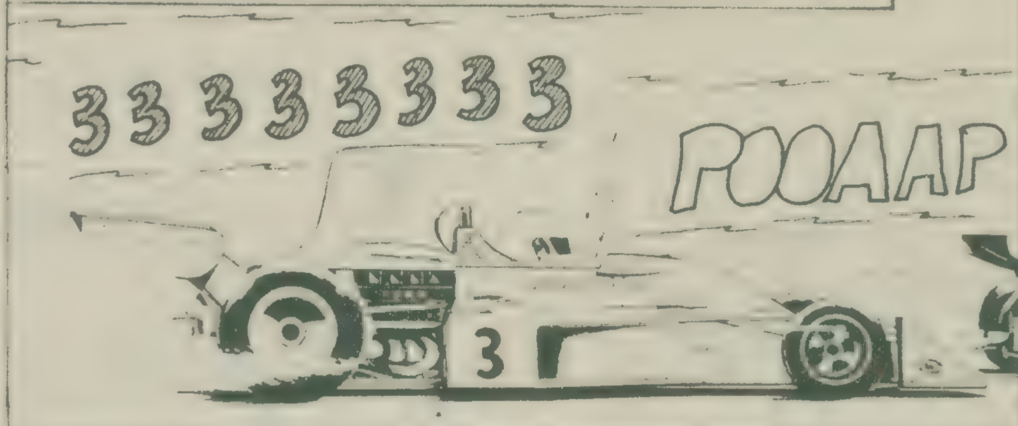

У ДРУГОМ РЕДУ ЈЕ БИО ВОРСОН, А ДО ЊЕГА ШЕКТЕР...

БЕЛИ ПРИНЦ ЈЕ ЗАУЗИМАО СКРОМНО МЕСТО У ОСМОМ РЕДУ...

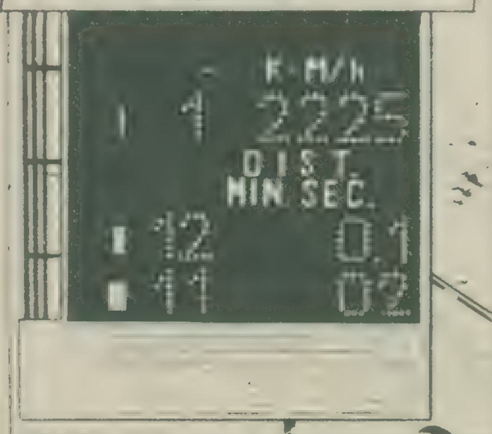

КОНАЧНО ЈЕ ОТПОЧЕЛА ТРКА ЗА ГРАН ПРИ ИТАЛИЈЕ. ДВАДЕСЕТ ЧЕТИРИ БОЛИДА СТАРТОВАЛО ЈЕ УЗ ЗАГЛУШУЈУЋУ БУКУ...
Gulf
РОООААР
ВРООООАААВРР
ВРУУМ

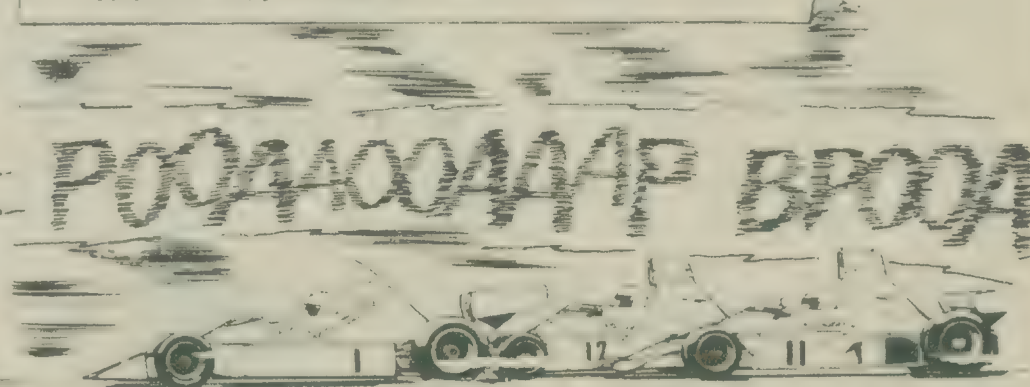

У ПРВИМ КРУГОВИМА ВОЗИЛО СЕ У ГОМИЛИ...
РООАААР
РРРР

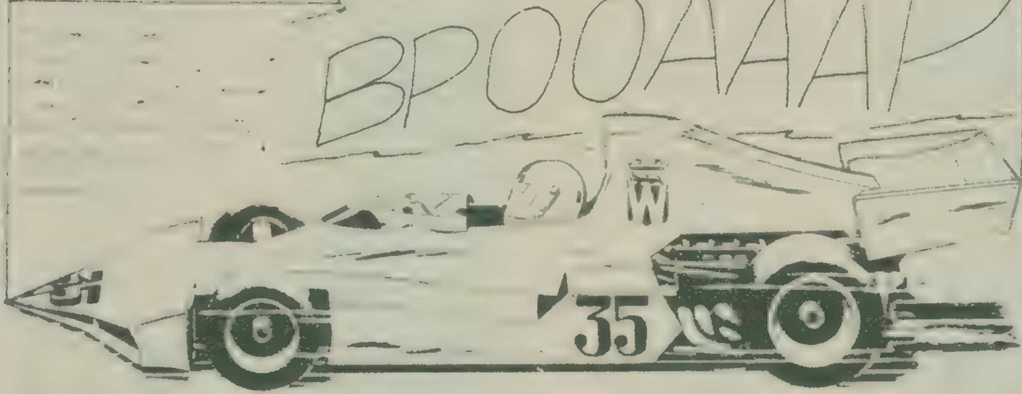

ВОЗАЧИ СУ СВАКИ ЧАС ПРЕСТИЗАЛИ ЈЕДАН ДРУГОГ...

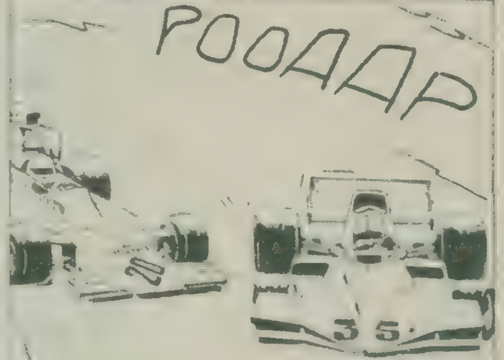

У ДЕСЕТОМ КРУГУ ШЕКТЕР ОДУСТАЈЕ – МОТОР МУ ЈЕ ЕКСПЛОДИРАО...
ЗЗЗЗЗЗЗ
РООААР

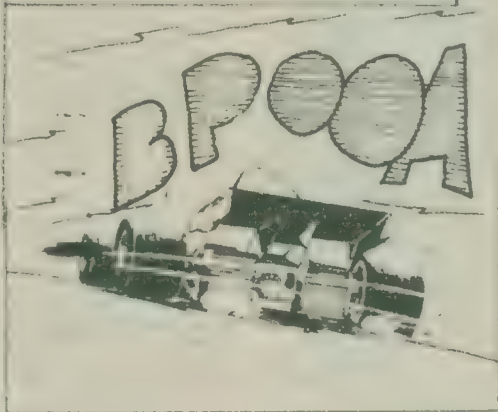

СТИВУ ВОРСОНУ ЈЕ НЕШТО КАСНИЈЕ ПУКЛА ГУМА...

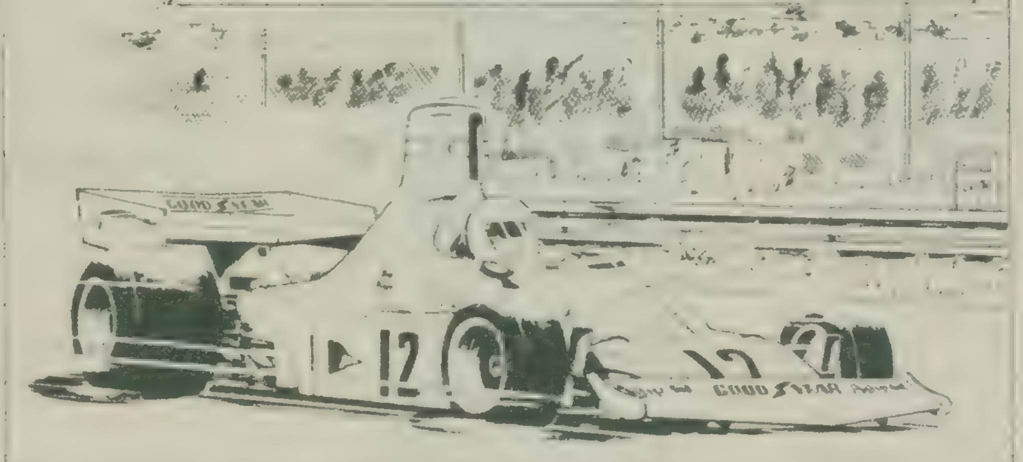

У ВОДЕЋОЈ ГРУПИ ОСТАЛО ЈЕ САМО ШЕСТ ВОЗАЧА...
K-M/h
1 2225
DIST.
MIN.SEC.
12 0.1
11 0.2

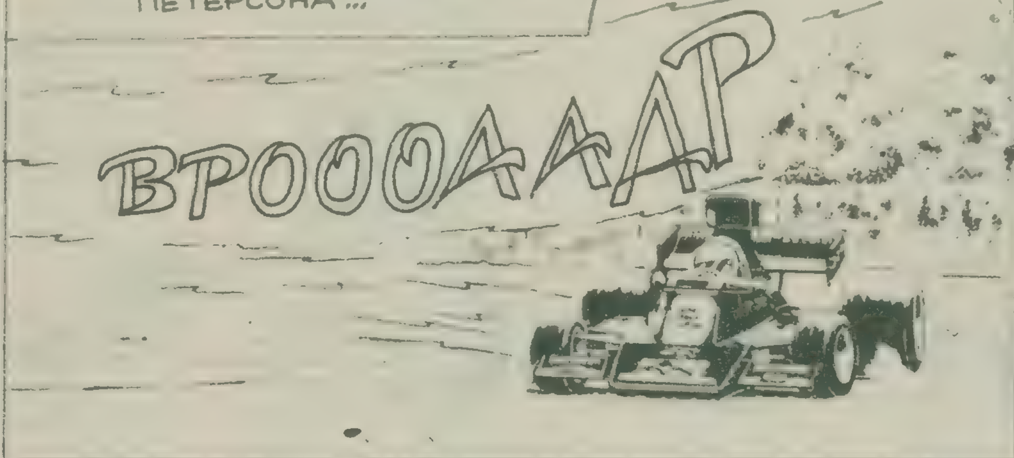

КАНДИДАТИ СУ ДОСТОЈАНСТВЕНО ПРОШЛИ ПОРЕД ТРИБИНА...
РОООАООАААР ВРООА

ВАЈТ СЕ ТРУ-
ДИО...
ВРООАААР
35

... НЕ БИ ЛИ ДОСТИГАО ВО-
ДЕЋУ ГРУПУ...
РООААР

... АЛИ ЈОШ УВЕК ЈЕ
БИО ДАЛЕКО ПОЗА-
ДИ...
ВРООА

НА ЧЕЛУ ЈЕ ТРЕНУТНО НИКИ ЛАУДА ...
GOOD YEAR
12

... УСПЕВШИ ДА ПРЕСТИГНЕ
ПЕТЕРСОНА ...
ВРООООАААР

ПУБЛИКА СЕ УЗДА У
ИТАЛИЈАНСКЕ ВОЗАЧЕ
...

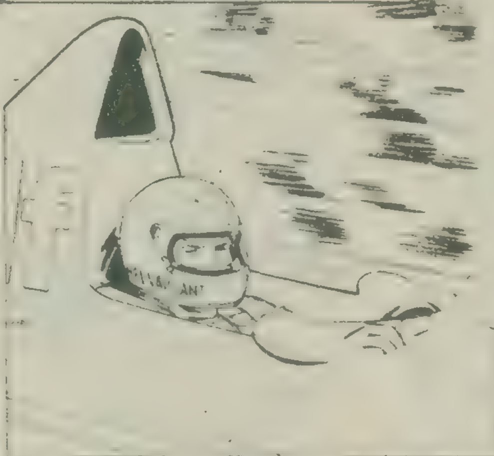

ВРООАР

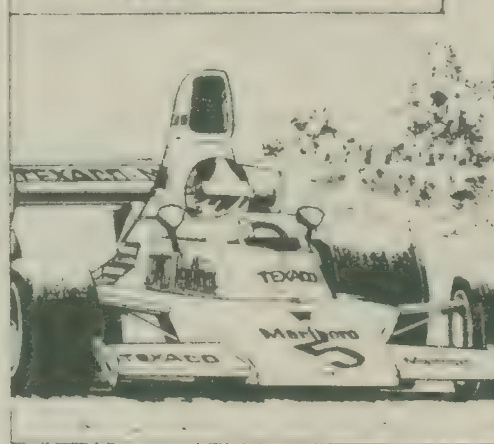

БЕЛИ ПРИНЦ ЈЕ НА ДВАНАЕСТОМ МЕСТУ...
ВРОААР
35

ГЛЕДАЛАЦА ЈЕ БИЛО И ИЗВАН ТРИБИНА...

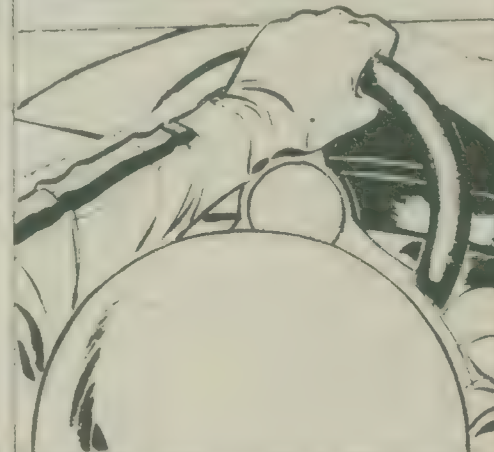

А НА СТАЗИ ВЕЋ ДВА КРУГА ВОДИ НИКИ ЛАУ-ДА...

ЗА ЊИМ ЈЕ КЛЕЈ РЕ-ГАЦОНИ...
ВРООА
11

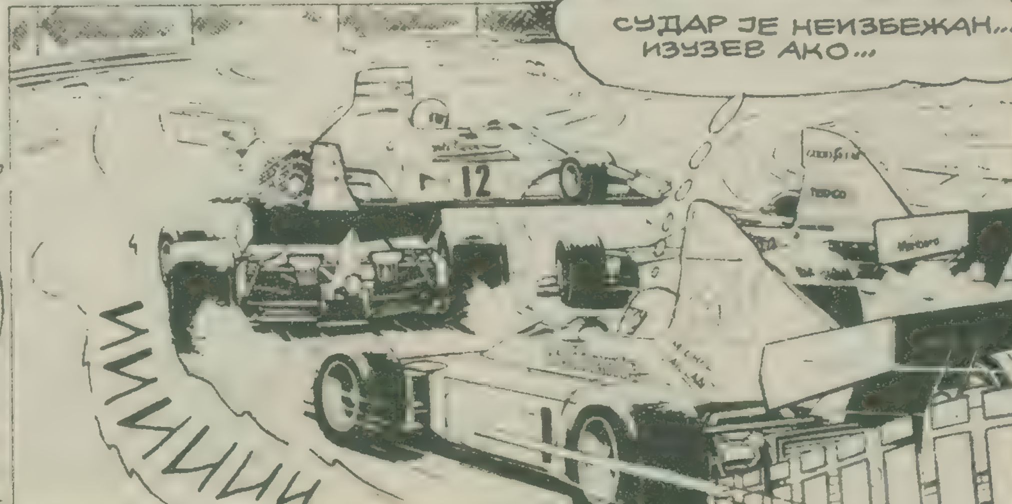

... ЗАТИМ МИШЕЛ ВАЈАН...

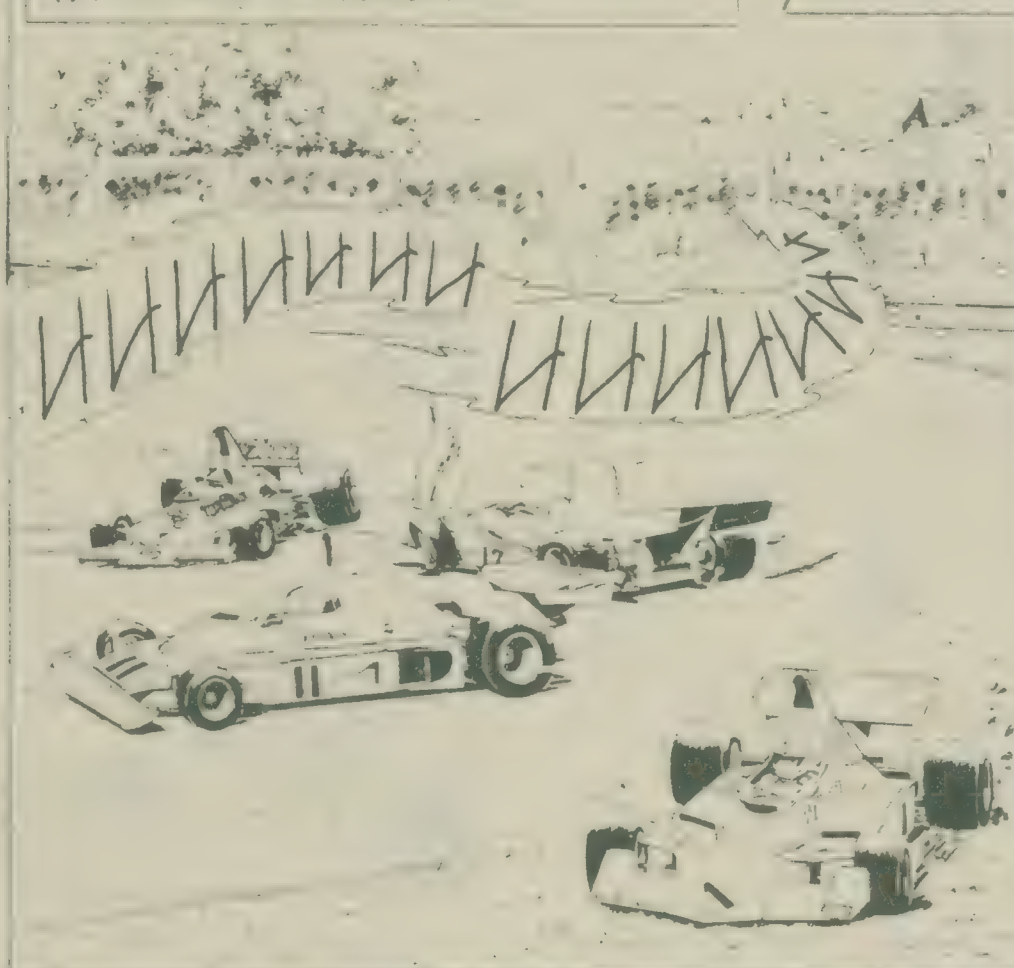

... ПА ЕМЕРСОН ФИ-ТИПАЛДИ...

ОДЈЕДНОМ...
ВРОООоооАААОАААР
ИИИИИ
12

ВАЈАН ЈЕ ЧВРСТО ДР-ЖАО ВОЛАН...

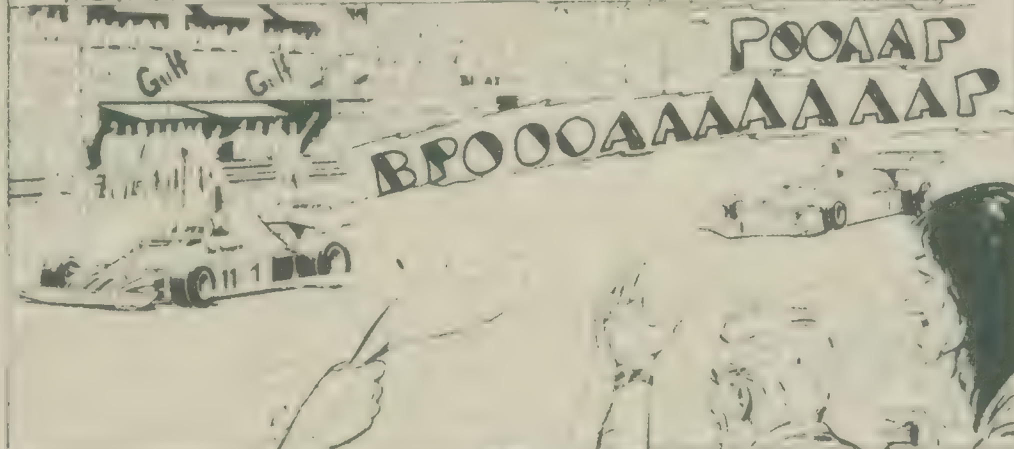

НИКИ... ЗАБОГА...

СУДАР ЈЕ НЕИЗБЕЖАН... ИЗУЗЕВ АКО...
12
ИИИИИИ

ВАЈАН ЈЕ ВИДЕО ЈЕДИНИ ИЗЛАЗ ДА СКРЕНЕ У ТРАВЊАК...
ИИИИИИИ
ИИИИИИ

УЗ ОГРОМАН НАПОР УСПЕО ЈЕ ДА СЕ ПОНОВО ВРАТИ НА ПИСТУ...
РОАА

... И НАСТАВИ ВОЖЊУ. ИСПРЕД ЊЕГА ЈЕ БИО СА-МО РЕГАЦОНИ, АЛИ ШВАЈ-ЦАРСКИ ШАМПИОН СЕ НИЈЕ ДАО...
ВРООООАВРРООо

ТАКО ЈЕ МИШЕЛ ПРОШАО КРОЗ ЦИЉ НЕКОЛИКО МЕТАРА ИЗА РЕГАЦОНИЈА...
РООАР
ВРОООААААААР

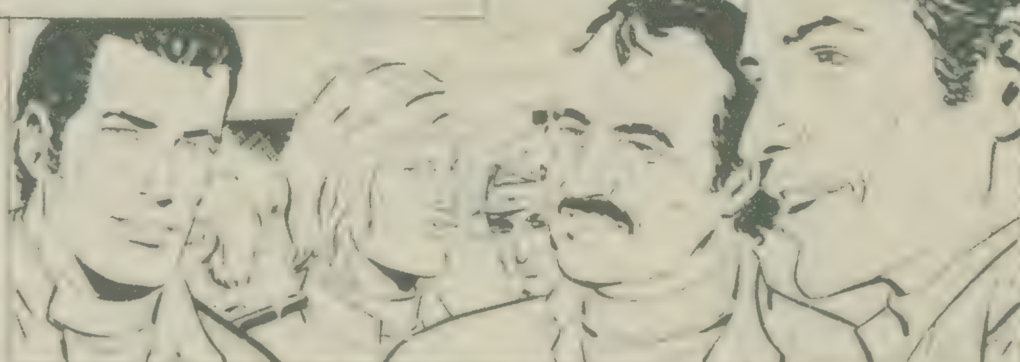

УРААА!

НЕ ОБРАЋАЈУЋИ ПАЖЊУ НА КОЛА КОЈА СУ ПРИСТИ-ЗАЛА, ПУБЛИКА СЕ СТУШТИЛА КА ПОБЕДНИКУ...

ШТО СЕ ТИЧЕ БЕЛОГ ПРИНЦА, ЗАУЗЕО ЈЕ ТРИНАЕСТО МЕСТО...
БРООААР

СТЕШКАЈУЋИ СЕ РАЗОЧАРАНО, ПРИМАО ЈЕ ЧЕСТИТАЊА СТРУЧЊАКА...

ПОКАЗАО ЈЕ МНОГО ВИШЕ НЕГО У ПРОШЛИМ ТРКАМА...

ТОГ ДАНА СУ СЕ ВИДЕЛЕ ЊЕГОВЕ ПРАВЕ СПОСОБНОСТИ. БИО ЈЕ МЕЂУ НАЈБОЉИМ ВОЗАЧИМА "ФОРМУЛЕ 1"...

СЕР ВАЈТ?
ДА...

ОТВОРИТЕ, МОЛИМ ВАС, СВОЈ МОТОР!
ШТА?!

ДА ДЕМОНТИРАМ?! ЗАР ОПЕТ СУМЊАТЕ ДА МОТОР ОДГОВАРА ПРОПИСИМА?!
НИСУ У ПИТАЊУ ЦИЛИНДРИ! ЗАНИМА НАС РЕЗЕРВНИ МОТОР!

АЛИ, ТАЈ МОТОР НИСАМ КОРИСТИО!
ДОСТА, ДАГЛАСЕ ВАЈТЕ! ОТВОРИТЕ МОТОР!

АЛИ, КОЈИМ ПРАВОМ?!

ИНСПЕКТОР НИКОЛС ИЗ СКОТЛАНД ЈАРДА! РЕЦИТЕ МЕХАНИЧАРИМА ДА ПРОВЕРЕ РЕЗЕРВНИ МОТОР!

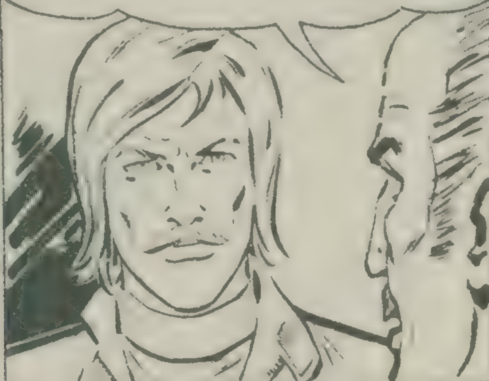
ШЕФЕ, МЕХАНИЧАРИ СУ ОТИШЛИ!
ПОТРАЖИТЕ ИХ!
У РЕДУ... СИГУРНО НИСУ ДАЛЕКО...

БЕЛИ ПРИНЦ НИЈЕ ВИШЕ БИО АРОГАНТАН...
МЕХАНИЧАРИ СУ СЕ ДАЛИ НА ПОСАО...

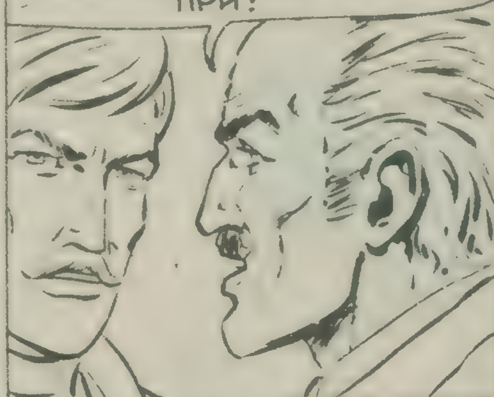
ЕВО ДИЈАМАНАТА ШЕФЕ!
ГЕНИЈАЛНО! САКРИВЕНИ У ЦИЛИНДРИМА!

ВАЈТ, СУМЊАМ У ВАС ЈОШ ОД ПРОВАЛЕ У ЛОНДОНУ!

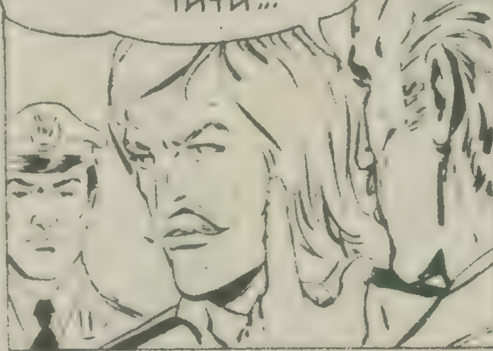
ИМАЛИ СТЕ ДОБАР АЛИБИ ДА СТЕ ПРЕД ТРКУ РАНО ОТИШЛИ НА СПАВАЊЕ...

АЛИ, НИКО НИЈЕ ЗНАО ДА ЋЕТЕ УЗ ПОМОЋ СВОЈИХ МЕХАНИЧАРА ИЗВРШИТИ ПРОВАЛУ!

У ЛОНДОНУ ЈЕ БИЛА У ПИТАЊУ БАНКА, А У МИЛАНУ ВЕЛИКА ЈУВЕЛИРСКА РАДЊА! НА ВАШУ НЕСРЕЋУ, ВОЛИМ АУТОМОБИЛСКЕ ТРКЕ...

... ПА САМ ПРИМЕТИО ДА СУ ПРОВАЛЕ ВРШЕНЕ УВЕК УОЧИ ТРКЕ ЗА ГРАН ПРИ!

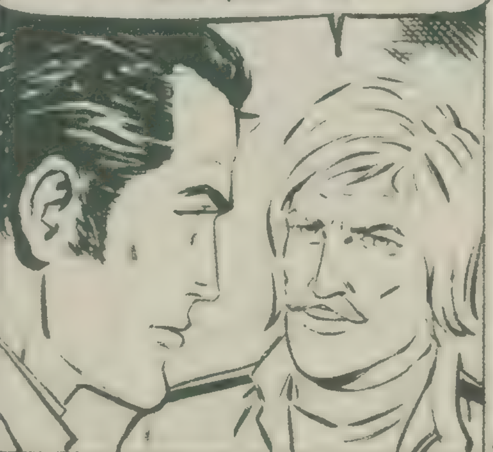

УЗ ТО, НОВИНАРИ СУ ПИСАЛИ О ВАШОЈ ЛОШОЈ КОНДИЦИЈИ У ЛОНДОНУ... ШТА ЋЕТЕ, ПРОВАЛЕ СУ ЗАМОРНЕ!

УКРАТКО, МОТРИМ НА ВАС ВЕЋ ДВА ДАНА! ПРОВАЛУ САМ МОГАО СПРЕЧИТИ... МЕЂУТИМ, ЗНАО САМ ДА ЋУ ВАС ВЕЧЕРАС УХВАТИТИ...

И, ХТЕО САМ ДА ТРКЕ ЗА ГРАН ПРИ ПРОБУ НА МИРУ!

ДАГЛАСЕ ВАЈТЕ, УХАПШЕНИ СТЕ!

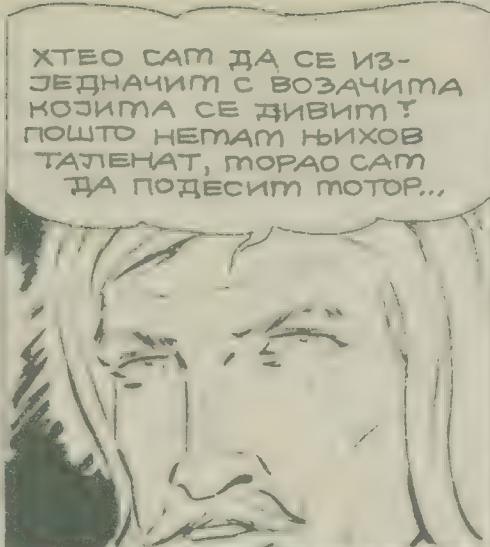

У РЕДУ! УХВАТИЛИ СТЕ МЕ! САМО, МОЛИМ ВАС ДА МЕ САСЛУШАТЕ...

ОВОГ ПУТА, МИШЕЛ, НЕ БЛЕФИРАМ!

ВАШ ОТАЦ ЈЕ У ПРАВУ! ЦЕЛОГ ВЕКА САМ ЛАГАО, КРАО, ВАРАО... АЛИ ТО ЈЕ ЈАЧЕ ОД МЕНЕ!

ЛЕГЕНДУ О СЕБИ, КОЈА КРУЖИ НА ТРКАМА, САМ САМ ИЗМИСЛИО... НИТИ САМ БОГАТ, НИТИ ИМАМ ИЗВОРЕ НАФТЕ!

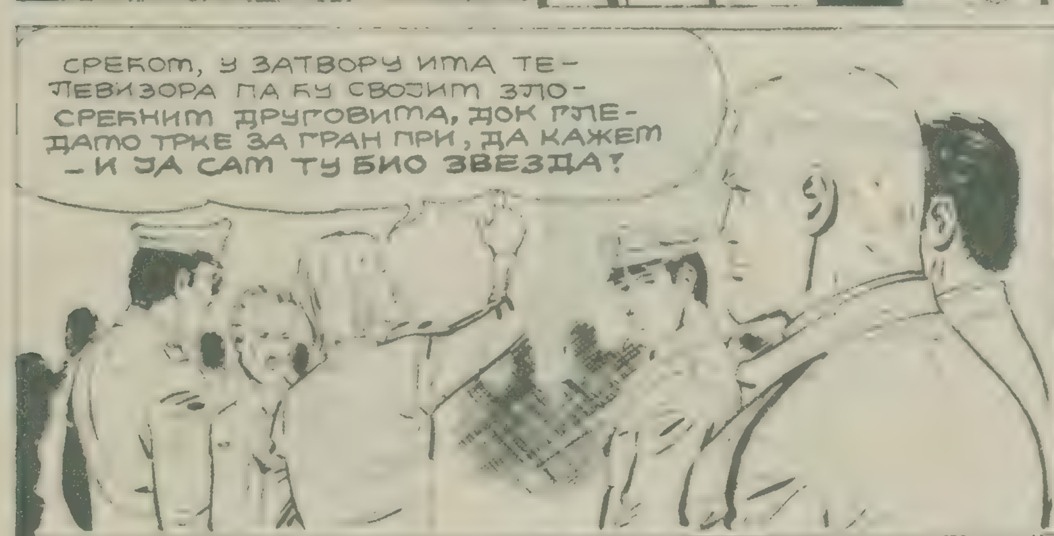

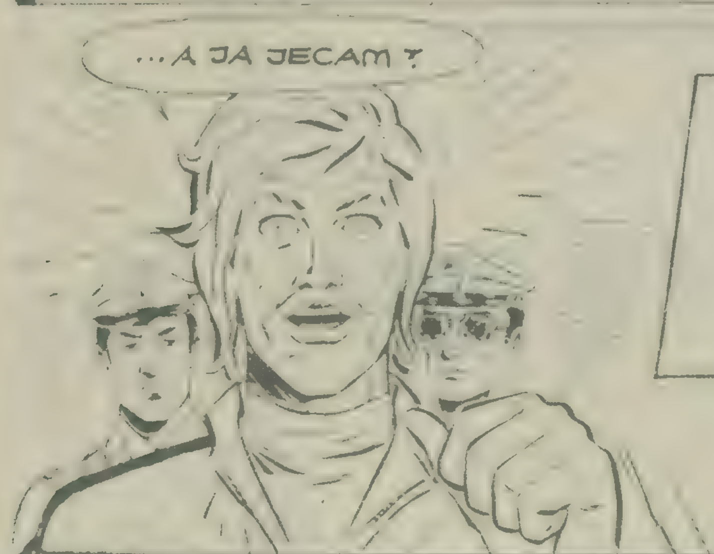

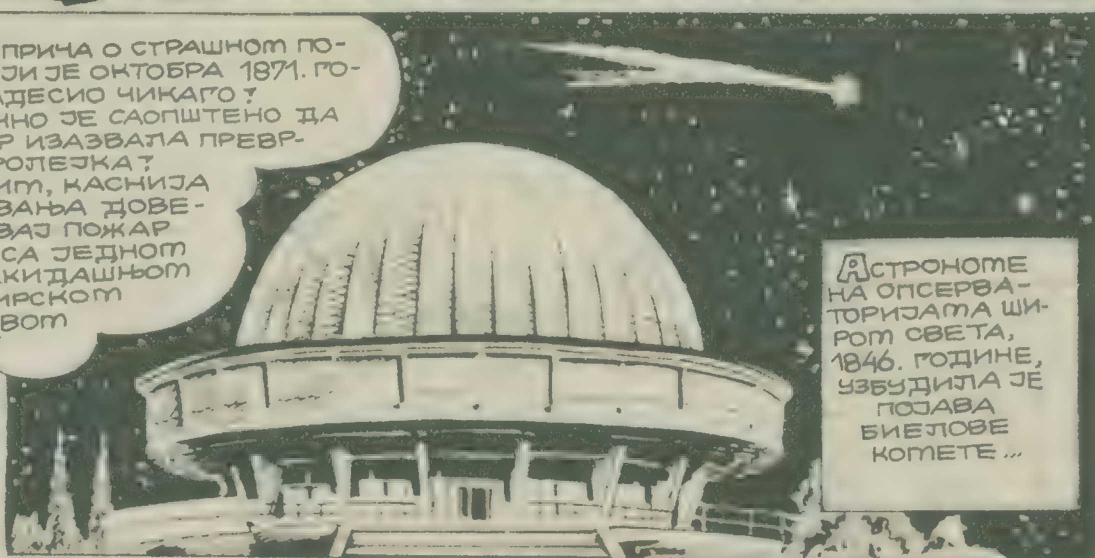

ДАГЛАС ВАЈТ БИО ЈЕ ОСУЂЕН НА ШЕСТ ГОДИНА, АЛИ ЈЕ ЗБОГ ДОБРОГ ВЛАДАЊА ПУШТЕН ПОСЛЕ ДВЕ ГОДИНЕ. У МЕЂУВРЕМЕНУ НАПИСАО ЈЕ СВОЈЕ МЕМОАРЕ КОЈИ СУ МУ ДОНЕЛИ МНОГО НОВЦА И КЊИЖЕВНУ НАГРАДУ...

КРАЈ

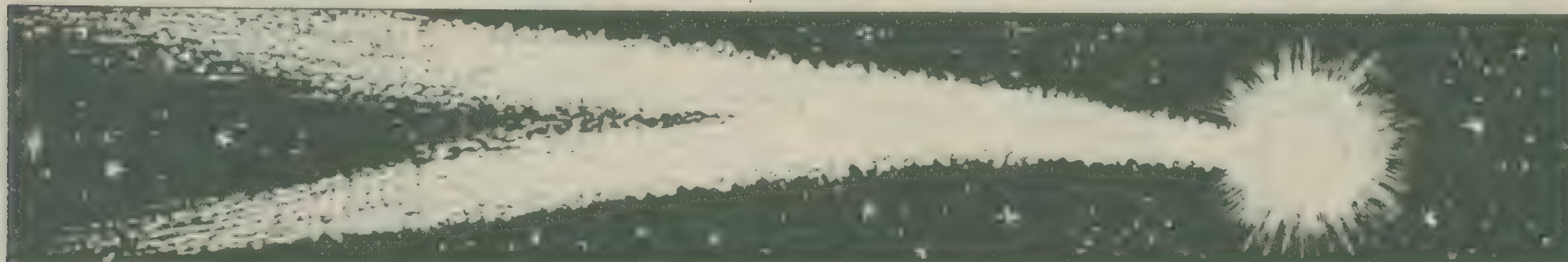
НЕВЕРОВАТНЕ ИСТИНЕ: ЧИКАГО У ПЛАМЕНУ

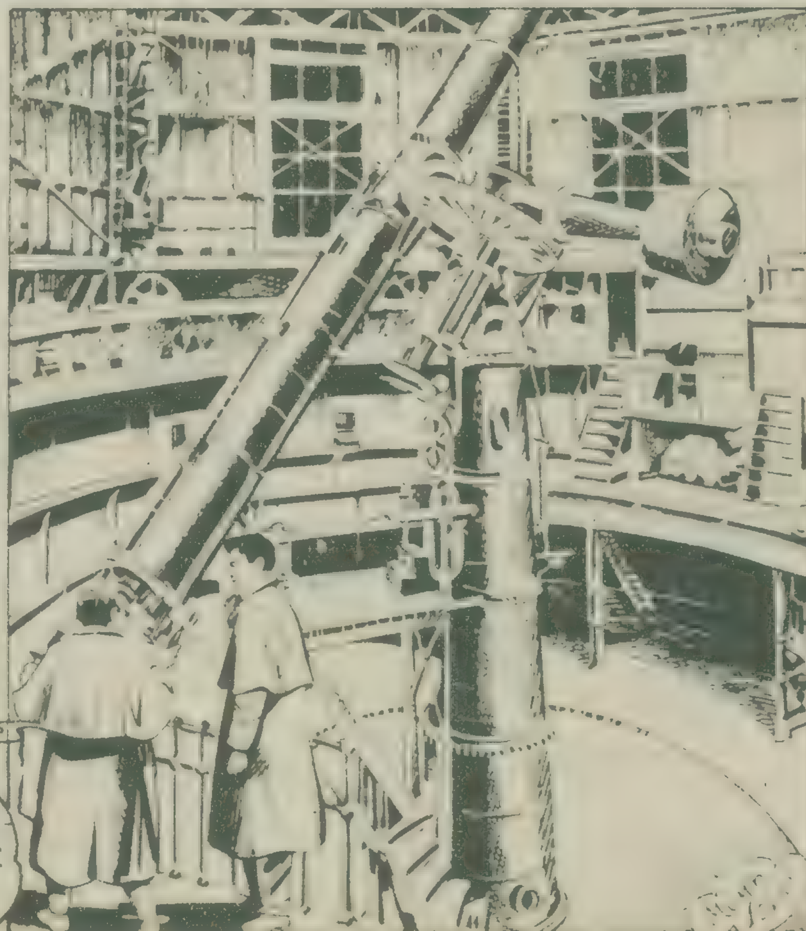

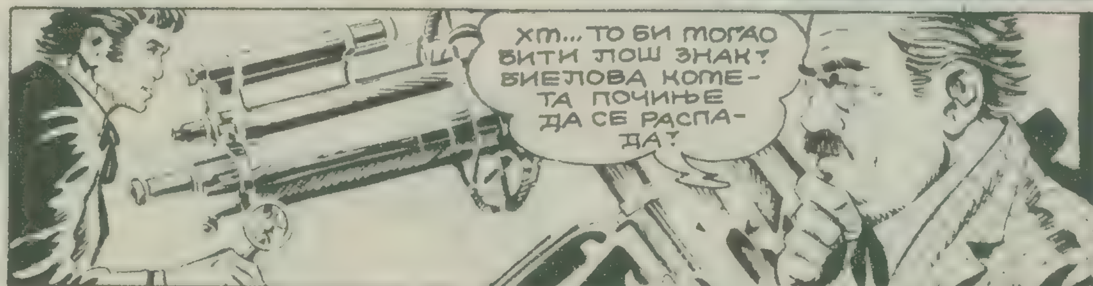

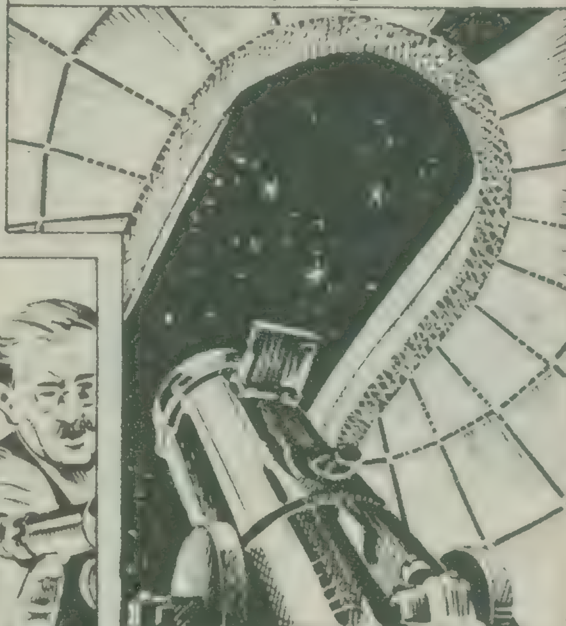

ШЕСТ ГОДИНА И ДЕВЕТ МЕСЕЦИ ПОСЛЕ ... БИЛА ЈЕ ТО 1852. ГОДИНА...
БИЋЕ ДИВНА ВЕДРА НОЋ, КАО ПОРУЧЕНА ЗА АСТРОНОМСКА ПОСМАТРАЊА!

ЕВО ЈЕ! ПОГЛЕДАЈТЕ, САДА ТО ВИШЕ НИЈЕ ЈЕДНА НЕГО ДВЕ РЕПАТИЦЕ! КОМЕТА СЕ РАЗДВОЈИЛА!

ХМ... ТО БИ МОГАО БИТИ ЛОШ ЗНАК! БИЕЛОВА КОМЕТА ПОЧИЊЕ ДА СЕ РАСПАДА!

ТРЕБАЛО ЈЕ ЧЕКАТИ ШЕСТ ГОДИНА И ДЕВЕТ МЕСЕЦИ ДА СЕ БИЕЛОВА КОМЕТА ОПЕТ ПОЈАВИ... АЛИ, 1859. ТО СЕ НИЈЕ ДОГОДИЛО...

МОЖДА ЈЕ ПРОМЕНИЛА ПУТАЊУ И ПЕРИОД СВОГ ОКРЕТАЊА!
АКО ЈЕ ТАКО, ОНДА БИ СЕ ЗЕМЉА МОГЛА НАЋИ У ОПАСНОСТИ!
СВЕ ЈЕ УЗАЛУД, КОМЕТА СЕ НЕ ПОЈАВЉУЈЕ!

СТОГА ЈЕ ГОДИНА 1866. МЕЂУ АСТРОНОМИМА ИШЧЕКИВАНА С ВЕЛИКИМ НЕСТРПЉЕЊЕМ... БИЕЛОВА КОМЕТА ЈЕ ТРЕБАЛО ДА ОТКРИЈЕ СВОЈУ ТАЈНУ...
АЛИ, КОМЕТА СЕ НИЈЕ ПОЈАВИЛА...

МИРНОГ НЕДЕЉНОГ ПРЕДВЕЧЕРЈА, 8. ОКТОБРА 1871. ГОДИНЕ, КОМАНДАНТ ВАТРОГАСАЦА У ЧИКАГУ ОБИЛАЗИО ЈЕ ТОРЊЕВЕ И ПРОВЕРАВАО БУДНОСТ СВОЈИХ ЉУДИ...

СВЕ ЈЕ МИРНО, ГОСПОДИНЕ МЕДИН!

ВРЕМЕ ЈЕ ДА КРЕНЕМ КУЋИ! ТАМО МЕ ВЕЋ ОЧЕКУЈУ НА ВЕЧЕРУ!

ИЗНЕНАДА ...
ВАТРА!

КЛАНГ КЛИНГ

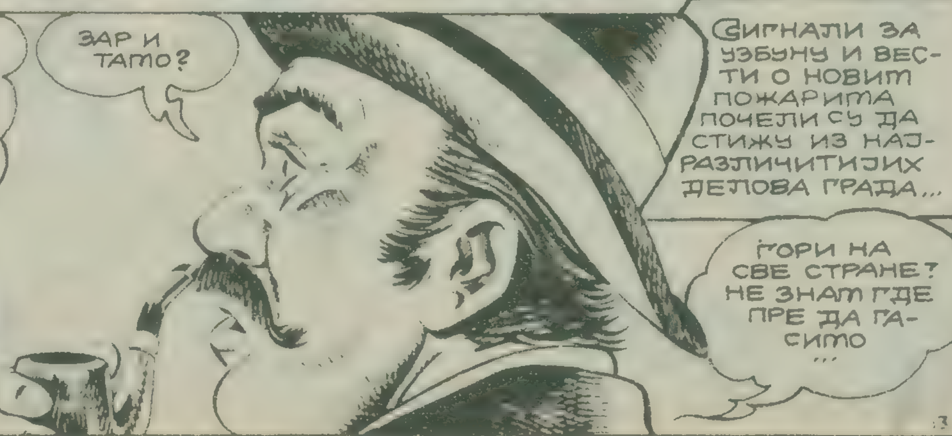

ГДЕ ГОРИ?
СТАЈЕ У СЕВЕРНОМ ДЕЛУ ГРАДА!

БРЗО! ... ПОШАЉИТЕ ТАМО СВА КОЛА И ЉУДЕ!

ГОСПОДИНЕ КОМАНДАНТЕ, ВАТРА У ЈУЖНОМ ДЕЛУ ГРАДА! ГОРИ ЦРКВА СВЕТОГ ПАВЛА!

ЗАР И ТАМО?
СИГНАЛИ ЗА УЗБУНУ И ВЕСТИ О НОВИМ ПОЖАРИМА ПОЧЕЛИ СУ ДА СТИЖУ ИЗ НАЈРАЗЛИЧИТИЈИХ ДЕЛОВА ГРАДА...
ГОРИ НА СВЕ СТРАНЕ! НЕ ЗНАМ ГДЕ ПРЕ ДА ГАСИМО ...

ИАКО ЈЕ НОЋ БИЛА БЕЗ ВЕТРА, ВАТРА СЕ БРЗО ШИ-РИЛА И УНИШТАВАЛА ГРАД...
& TRUST CO.

КУЋЕ СЕ ПАЛЕ САМЕ ОД СЕБЕ!

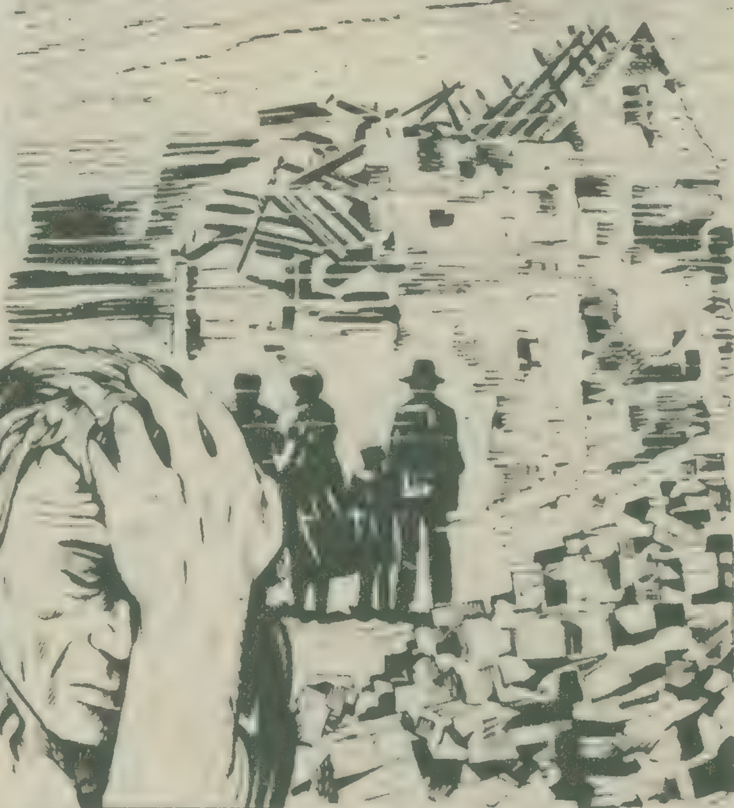

КАО ДА ЈЕ САМ НЕЧАСТИВИ УМЕ-ШАН У ОВО!

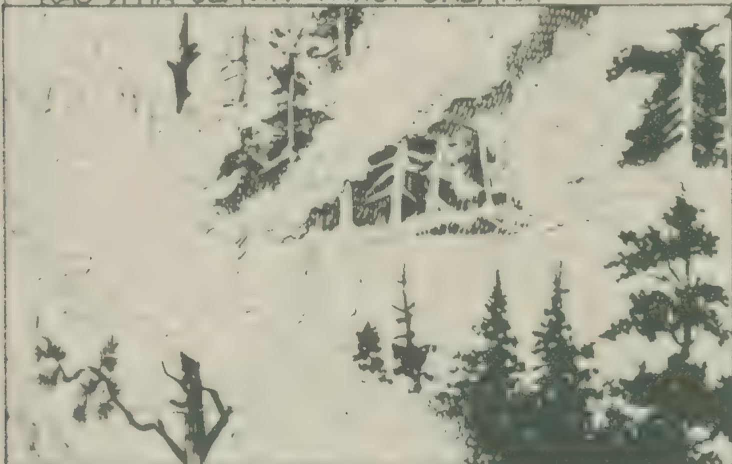

ПОГЛЕДАЈТЕ КАМЕН ГО-РИ КАО УГАЉ!

РЕКАО БИХ ДА И НЕБО ГОРИ!
ОГАЊ ЗАИСТА ДОЛАЗИ С НЕБА!
ПАДА КАО КИША!

УСИЈАНО КАМЕЊЕ ПАДАЛО ЈЕ НА ЉУДЕ КОЈИ СУ ПЕШИЦЕ, НА КОЊИМА ИЛИ У КОЧИЈАМА ПОКУША-ВАЛИ ДА ПОБЕГНУ...

На пољима и друмовима ван града, људе и животиње гушили су отровни гасови...

За кратко време Чикаго је претворен у прах и пепео. Без крова је остало 125.000 становника, а неколико хиљада изгубило је живот...

У исто време избили су пожари и у шумама и преријама савезних држава Висконсина, Мичигена, Ајове, Индијане, Илиноиса, Минесоте, Канзаса, Небраске, као и на обали Тихог океана...

Пожари су се истовремено јавили у неколико суседних градова!
Заиста, све је то веома чудно и загонетно!

Погледајте ову металну конструкцију! На стотине метара унаоколо ни од чега се није могла запалити! А од високе температуре, просто је стопљена у један монолит!

Као да се нека ванземаљска сила умешала у све ово!
Не компликујте, колега!
Јавност очекује од нас да откријемо узроке пожара...

Нећете ваљда признати своје незнање пред овом мистериозном појавом?! Ви сте ипак познати стручњак!
Чекајте... ватра се појавила најпре у градским стајама ... имам идеју...

Обавестићемо јавност да је пожар изазвала крава, тако што се ритнула и преврнула петролејку! Непажња људи...

Следеће 1872. године, над неким деловима Европе пао је сјајан метеорски пљусак...

У берлинској астрономској опсерваторији...
Професоре Клинкерфулс, како објашњавате ову необичну појаву?

Метеорска киша је падала из тачке где је у то време требало да се налази Биелова двојна комета! Ти метеори су, у ствари, остаци распаднуте комете!

Због лошег времена над Европом, Клинкерфулс није могао да докаже своју тврдњу...

...али је зато његов колега Погсон, нешто раније, са опсерваторије у Мадрасу, у Индији, открио тајанствено несталу двојну комету без репова...
Да ли су њени репови могли пасти на земљу...
...и да ли су они били узрок смрти стотина људи?

Тек у новије време научници верују да су ти "изгубљени" репови Биелове комете пали на Северну Америку и изазвали катастрофалне пожаре у Чикагу и другим градовима...

КРАЈ

ПОПАЈ
By Bud Sagendorf

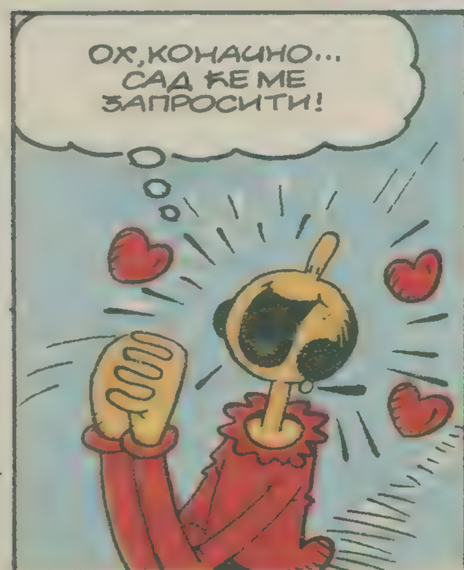

ХМ,...ПИТАМ СЕ ЧЕСТО ЗАШТО МЕ ПОПАЈ НИКАДА НИЈЕ ЗАПРОСИО?
СИГУРНО САМ СЕ СУВИШЕ БАВИЛА СВОЈИМ ИЗГЛЕДОМ И ОБРАЗОВАЊЕМ!
?
?

ЉУБАВ УЛАЗИ КРОЗ СТОМАК...
...КАЖЕ МУДРА ИЗРЕКА!
СПАНАЋ
СПАНАЋ

МЉАЦ! МЉАЦ! ОВО ЈЕ ОБРОК ЗА ГЛАДНОГ ЧОВЕКА!
А ЕВО ТИ И САЛАТИЦЕ...

НЕ БИХ МОГ'О ВИШЕ НИ ПАЛАЧИНКЕ СА СПАНАЋЕМ!
ПОСЛУЖИ СЕ ОНДА УШЋЕРЕНИМ СПАНАЋЕМ!

ОСЕЋАМ СЕ СПОСОБАН ЗА НАЈВЕЋА ДЕЛА! УРАДИЋУ НЕШТО НЕУОБИЧАЈЕНО!
!

ОХ, КОНАЧНО... САД ЋЕ МЕ ЗАПРОСИТИ!

НЕЋУ ЧЕКАТИ ДА МЕ БАЦА ПРВИ НАПАДНЕ! НАЋИ ЋУ ГА И РАЗБИТИ МУ НОС!
?
?
12-5

КОСМОНАУТИ НА МЕСЕЦУ? КОЈЕШТА!

ЧОВЕК КОЈИ НАУЧНИКЕ ОБАРА С НОГУ

— СТАЛОЖЕНО И АРГУМЕНТОВАНО ЈЕ ИЗЈАВИО ЏОН БРЕДБЕРИ СКУПУ ПОЗНАТИХ АСТРОНОМА. ПОСАДА АПОЛА СПУСТИЛА СЕ У СТВАРИ НА ВРХ ТИБЕТА, ГДЕ ЈЕ АТМОСФЕРА РАЗРЕЂЕНА И ВЛАДА ПУСТОШ, МИСЛЕЋИ ДА ЈЕ СТИГЛА НА ЗЕМЉИН САТЕЛИТ. ЗАБЛУДА НИЈЕ ОБЕЛОДАЊЕНА ЗБОГ ЗАТЕГНУТИХ ОДНОСА СА ИСТОКОМ.

У јесен 1966. године Астрономско друштво славног универзитета у Кембриџу организовало је весма занимљив састанак. Као предавач наступио је господин Џон Бредбери из енглеског места Аштон-андер-Лина. Господин Бредбери није по струци астроном већ педикер, али се годинама свесрдно бавио научним истраживањима и резултати до којих је дошао у најмању руку крајње су оригинални. Он је развио нову форму [illegible] конструисао револуционарни телескоп и изнео теорију да је Месец мало небеско тело обложено — фосфорним пластелином!

Његово предавање у Кембриџу примљено је веома срдачно и топло. Говорио је један сат, а затим одговарао на питања са непоколебивим самопоуздањем. Само се по себи разуме да се професионални астрономи у публици нису баш слагали са неким његовим идејама, на пример кад је објашњавао како се светлост креће нултом брзином кроз доњи делимични безваздушни простор у шупљој металној граничној ивици свемира. Упркос извесним несугласицама крај предавања поздрављен је дуготрајним аплаузом. Од тада је г. Бредбери држао предавања на низу факултета, а наступао је и на радију и телевизији.

Познати енглески астроном и водитељ научног програма на BBC Патрик Мур био је просто очаран кад му се пружила прилика да са овим слободним мислиоцем проведе извесно време у [illegible] дискусији.

Господин Бредбери има толико разноврсних и сасвим оригиналних теорија да би описивање само неких од њих захтевало више часова. Због недостатка простора задржаћемо се на кратком излагању кључних тачака о којима је углавном и говорио на предавањима и средствима јавног информисања.

Венера у облику крста

Џон Бредбери је, као експериментатор практичар, савршено свестан да су теорије које је изградио неодрживе уколико не почивају на некој врсти посматрачких доказа. Ово је изискивало конструисање телескопа, али не уобичајеног и било каквог већ нарочитог дизајна. Његово решење овог проблема састојало се у постављању што је могуће већег броја сочива што је, наравно, значило и да ће се знатно повећати количина прикупљене светлости — сасвим је блиско памети да, на пример, два сочива скупљају двоструко више светлости него једно једино!

Његова сочива нису морала да буду велика нити од првокласног стакла. У цев свог последњег телескопа г. Бредбери је уградио петнаест сочива, свако пречника од око пет центиметара. На цртежу је приказано како тај телескоп шематски изгледа.

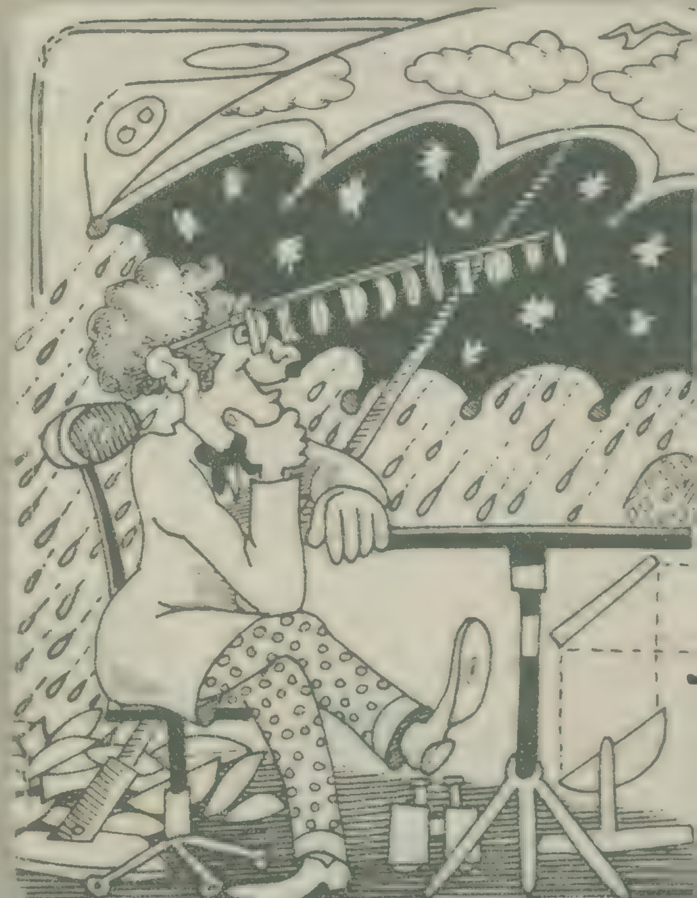
Важно је имати на уму да се, при додавању сваког новог сочива, мења облик посматраног предмета. Најречитији доказ за то је сјајна планета Венера која се код петог сочива види у облику крста! За г. Бредберија је од прворазредног значаја што његов телескоп може да покаже стварну позадину свемира.

Такав телескоп има само две заиста крупне мане. Прво, није га лако употребити јер мора да се гледа кроз сићушан отвор и професионални астрономи се с њим слабо сналазе, вероватно зато што су годинама навикли да небеса посматрају кроз уобичајене инструменте. Друго, кроз њега не може да се посматра ништа што се види голим оком, па је поставити га тачно у правцу удаљеног тела ствар мање-више произвољна и препуштена машти посматрача.

Небо као покретни кишобран

Цењени изумитељ тврди да је његов телескоп са десет сочива довољно моћан астрономски инструмент који допире до безваздушног простора (вакуума) који се простире високо изнад Земље. Испод овог највишег вакуума лежи семи-вакуум (делимичан безваздушни простор) у коме се крећу небеска тела, а испод њега је суб-семи-вакуум (доњи делимичан безваздушни простор). Ово космолошко схватање свемира прилично је тешко објаснити речима, па ће заинтересованима бити од непроцењиве користи приложена Бредберијева шема како би ушли у срж ствари. Обратите пажњу да је спољни [illegible] магнетски што је битно и треба стално имати на уму.

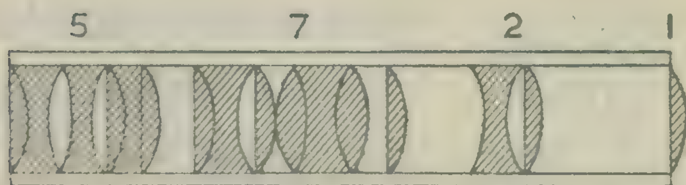
Што се облика Земље тиче г. Бредбери такође има сопствену верзију: Земља, по њему, има равну горњу страну, а испупчену доњу. Северни пол, очигледно, лежи у самом центру и сви остали правци воде искључиво према југу. Стога је разговарати о „северу“, „истоку“ или „[illegible]у“ потпуно бесмислено. Нико не може да оде даље од спољне ивице Земље — [illegible] ко то [illegible] блато ће вратити свемоћни ефекти магнетизма.

Господин Бредбери тврди да је привидна кривина хоризонта обична варка. Ево његових речи:

„Узмите два примера. Прво, човеку који лежи у пољу и гледа горе небо личи на кишобран. Ако устане и удаљи се, видеће исто, као да небо у облику кишобрана свуда носи са собом. Друго, ставите се у положај неког ко на лежаљки у песку посматра море. Видеће привидно кривину хоризонта, али је то испупчење у ствари испупчење човековог ока, а не хоризонта. Море је, као што сами закључујете, увек у нивоу ока... Небо је чврсто и, као што сам доказао, позадина свемира састоји се од металног камена“

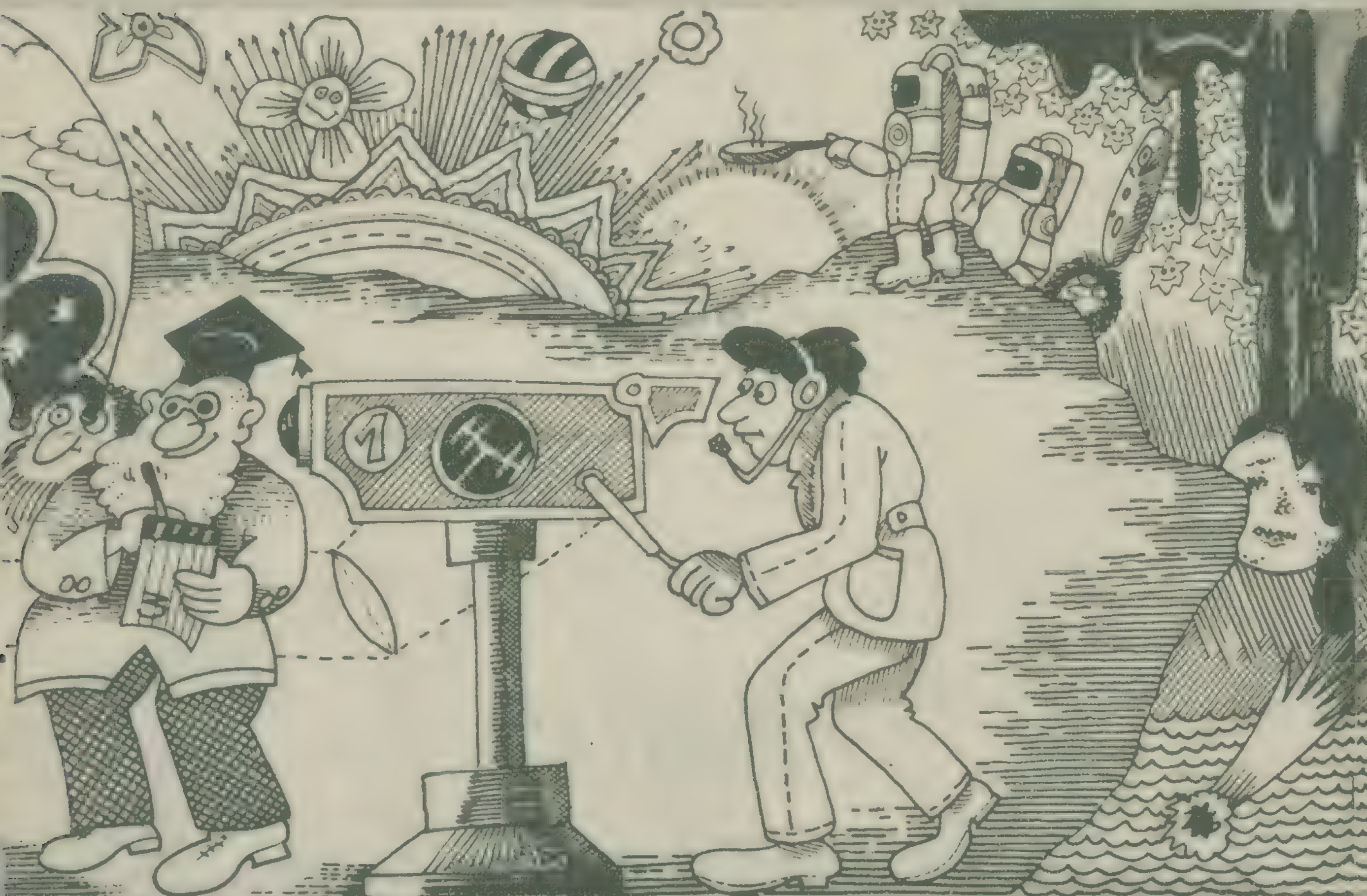
Не постоји ништа јасније од овог објашњења. Бредбери такође наглашава да се, уколико се иде [illegible] температура смањује а ако

Бредберијев телескоп са мноштвом сочива.

Шема свемира господина Бредберија

се оде довољно високо, температура ће пасти толико да ће се ваздух претворити у течност. Према томе, на довољним висинама од, рецимо осамдесет километара, дочекаће нас област где је ваздух веома хладан и течан. Изнад овога је већ поменути суб-семи-вакуум.

Зелено и само зелено

А шта је са Сунцем и Месецом? У Бредберијевом свемиру Месец је удаљен свега неких триста педесет километара од Земље тако да се уз помоћ његовог телескопа са мноштвом сочива може приближити оку на занемарљивих педесетак метара! Месец није савршено раван већ лако испупчен, а састоји се од угљеника. До Месечевих мена не долази услед промене Сунчеве светлости већ... Г. Бредбери објашњава да док се Месец креће зоном суб-семи-вакуума, уз њега пријањају неке материје, на пример фосфорни пластелин, који циркулише изнад региона течног ваздуха. Кад се све материје скупљају на његовој површини, од младог настаје пун Месец и обрнуто, а циклус је редован.

Сунце је даље од нас него месец, раздаљина између њега и Земље износи бар шесто четрдесет километара. Оно не може бити ни врело, а камоли усијано, јер да је тако, до нас очигледно не би допирали топлотни таласи. Уместо тога Сунце емитује невидљива зрачења која нам стижу преко суб-семи-вакуума. Кад би топлотни зраци пролазили кроз горњи појас течног ваздуха, ваздух би се, разумљиво, топио и Земља би непрекидно била засипана кишом а то, као што знамо, није случај.

Дан и ноћ објашњавају се чињеницом да део горњег металног свемирског оквира реагује као поларсид, а редовно кружење те материје проузрокује правилно смењивање прозрачности и таме. Светлост се креће тренутачно те се стога може рећи да нема мерну брзину, односно да не „путује" у уобичајеном смислу те речи. Наше устаљене идеје о боји светлости потпуно су погрешне и то се може лако доказати. Господин Бредбери каже:

Светлост је осветљени мрак!

„Црвена светлост у ствари је зелена. То можете да видите ако изазовете електричну варницу: прво ће се указати зелена боја, а затим црвена. Зелена је једина права боја и она садржи све остале такозване боје светлости".

Многе астрономе просто је оборила с ногу Бредберијева дефиниција светлости. Кад га је неко на једном предавању упитао шта је светлост, он је без трунке колебања одговорио: „То је осветљена помрчина". Изјава је пропраћена бурним звиждукама и њој заиста нема шта да се приговори.

Овај уважени слободни мислилац проучио је и појаву плиме и осеке и оне, по њему, директно зависе од рудника живе у Аустралији! Кад Сунце зађе испод Земље (разуме се у зони која се граничи са чистим вакуумом), његова топлота загрева живу која је, као што је познато, веома живахна. Она изазива деформацију Земљине површине а резултат је плима. Осека се јавља у супротном случају.

Од времена када је господин Бредбери први пут јавно изнео своје теорије, људи су закорачили на Месец, али можда и нису. Ако је Месец тако сићушно тело и уз то покривено фосфорним пластелином, а има и слој угљеника дебљине између два и по и пет центиметара, на њега је немогуће „атерирати". За овај проблем постоје два могућа објашњења — или је Бредбери у грдној заблуди, или космонаути из апола уопште и нису стигли до Месеца, мада су били убеђени да јесу.

Господин Бредбери тврди оно друго. Он сматра да Аполо није отишао у висину од око четири стотине милиона километара, јер се Месец тамо уопште не налази а и иначе не би могао да прође од спољне магнетске силе. Аполо је склизнуо пострансе гоњен силом спољног магнетног оквира. Уместо на Месец космонаути су доспели до врха Тибета који лежи на поприличној висини што објашњава разређену атмосферу као и пустош. Поврх свега политичка ситуација онемогућила је објављивање ове неочекиване посете. Повратак се такође одиграо пострансе а истина је мудро прећутана.

Потиснуће Њутна и Ајнштајна

Шта човек при здравој памети, био он по професији астроном или обичан лаик, треба да мисли о теоријама господина Бредберија? Да су необичне то је свима јасно. Да немају ни најблаже везе са било чим што прихвата наука увиђа и сам њихов творац, али се због тога ни најмање не узбуђује. Он и сам врло добро схвата да, пошто не постоји заједнички именитељ између његовог схватања свемира и теорије било ког другог човека на овом белом свету, о томе не може да дође ни до какве иоле озбиљне дискусије и размене искустава.

Али, за разлику од многих других слободних мислилаца, он се не осећа ни прогоњен ни представљен у погрешном, намерно изврнутом светлу. Са своје тачке гледишта он је истински пионир астрономије и једини циљ му је да и даље спокојно и стрпљиво ради, да излаже своје теорије, конструише астрономске инструменте и мирно чека време кад ће његова космологија потиснути Њутнову и Ајнштајнову.

Огромна већина астронома (да не кажемо сви) не слаже се с његовим идејама што је потпуно природно. Али сви га ипак цене и диве му се као човеку који је смогао довољно моралне храбрости да хладно одбаци све што је постигла савремена наука и да се упорно залаже за оно у шта верује не дајући ни пет пара ако му се неко подсмева. Као што је јасно показао на јавним предавањима, на радију и телевизији он је спреман да настави рад пратећи сва модерна астрономска достигнућа да би их тумачио на свој изузетан начин.

Човечанство би свакако било сиромашније када не би постојали занесењаци као што је Бредбери. Према мишљењу многих славних научника он је најдоследнији и најбољи пример правог слободног мислиоца.

Бојана Дожић

ЗЕЛИДА,
ЖЕНА КОЈА СЕ ПАМТИ

НЕ СТИДИ СЕ, ВОЈВОДО!

ПЕТАР БОШКОВИЋ СЕ ЗА ТРЕНУТАН КОЛЕБАО ШТА ДА РАДИ: САЧЕКА ПОТЕРУ КОЈА МУ СЕ ПРИБЛИЖАВАЛА ИЛИ ДА УМАКНЕ? СЕТИВШИ СЕ ЈЕДНОГ СТАРОГ ОБИЧАЈА ОДЛУЧИО СЕ ЗА ОВО ДРУГО.

Огрезао у пени коњ са јахачем грабио је зетском равницом. Далеко за њим јурио је буљук турских коњаника. Узалудна су била сва подбадања и шибања, коњаника никако нису успевали да сустигну. Уосталом, није ни чудо јер су гонили пашиног коња, а паша је увек имао најболье коње. Само, чудо је било што пашиног коња сада јаше прослављени црногорски јунак војвода Петар Бошковић који покушава да измакне турској потери и докопа се својих Мартинића и куће у селу Слатини.

Потера је почела још у Дољанима изнад Подгорице када је, на изненађење турске војске, пашин гост Петар Бошковић излетео из шатора, појахао пашиног коња и дао се у бег. Док је разговарао са пашом, војвода је осетио да му Турчин спрема замку; домамио га је на веру, а сад се нешто договара са својим доглавницима. Не оклевајући истрчао је из шатора и побегао. Паша се брзо прибрао од изненађења и за бегунцем послао своје најбоље коњанике.

Војвода Петар Бошковић је успео да измакне турским коњаницима и докопа се своје куће која је као и многе у ондашњој Црној Гори личила на кулу, с прозорима-пушкарницама. Међутим, ни Турци нису одустајали. После извесног времена стигли су до куће Петра Бошковића и опколили је. Почела је жестока битка: Петар с породицом против гомиле Турака. И управо у тренутку кад су опсађени помислили да је крај јер су истрошили муницију, у помоћ су им стигли Пипери, Пјешивци и Чевљани. Турци су до ногу потучени, неки извори тврде да су се паши вратила само двојица. Било је то 1718. године.

Товар блага за зулумћара

Овај догађај је био кап која је препунила чашу, Турци су одлучили да по сваку цену ухвате „каурског зулумћара“ Петра Бошковића. Ономе ко војводу Петра Бошковића убије или га жива ухвати и свезана му га доведе скадарски везир је обећао товар блага.

Била је то, изгледа, потерница за коју су знали само Турци. Како другачије објаснити да је исте године војвода Петар Бошковић, не слутећи ништа, потпуно сам отишао Мећикукић-аги, заповеднику града Спужа који га је позвао да се договоре о миру. Истина, ага и Петар су били побратими, што није била реткост између Црногораца и Турака али, опет, није била ни реткост да многи црногорски главари управо тако, на веру и побратимство, буду домамљени и погубљени. Било како било, тек во- Било како било, тек војвода Петар Бошковић није честито ни закорачио у Спуж а већ је био у ланцима. Ага није хтео, или смео, чак ни да види свог побратима, све је препустио својим војницима.

Већ другог дана Петар је под јаком пратњом спроведен у оближњу Подгорицу, бегу Османагићу који је имао задатак да га даље упути у Скадар, везиру. Војвода је, међутим, из непознатих разлога, остао у подгоричкој тамници неколико дана. За то време Турци су ликовали јер су веровали да су коначно дошли главе црногорском јунаку.

Како су се прозори тамнице у којој је био заточен Петар Бошковић налазили према сокаку и ту углавном није било страже, војвода је данима смишљао како да се избави. И кад је већ поверовао да му спаса нема, кроз прозор је угледао једну познату жену и тихо је позвао. Жена се изненадила кад га је видела у тамници и пазећи да је неко не примети пришла прозору. Војвода је замолио да покури колико је ноге носе у Медун и обавести његовог побратима Нова Поповића да су га Турци на превару ухватили и да га овај како зна и уме избави из тамнице.

Предајем се на аманет кући!

Кад је чуо шта је задесило његовог побратима, Нова Поповић је одмах сакупио своје Куче и кренуо према Подгорици. У саму варош није смео, много је турске војске у њој, па није било никаквих изгледа да на тај начин спасе војводу Петра Бошковића. Одлучио се на лукавство. Своје Куче је, за сваки случај, оставио скривене близу вароши, а он са синовцем Гогом Рашовићем одјахао у Подгорицу.

У то време између Турака и Црногораца владарака и Црногораца владао је прећутан споразум

о миру па су Црногорци могли несметано да улазе у турске градове. Ново Поповић и Гога Рашовић одјахали су право бегу Османагићу с молбом да им овај дозволи да последњи пут виде Петра Бошковића. Сигуран у себе и надмоћ својих војника бег је пристао уверавајући Нова да ће мир између Турака и Црногораца бити чвршћи и дуже трајати кад „зулумћара" Петра Бошковића посеку.

Два Црногорца оставила су своје коње пред тамницом и, у пратњи двојице стражара, ушли у ћелију где је био Петар Бошковић. Претходно су успели да набаве још једног оседланог коња и привежу га пред врата тамнице. Зачудо, нико од Турака ништа није посумњао. Загрливши војводу кога дуго није видео Ново је успео да му кришом дотури нож и дошапне да се одмах спреми за бекство. Гога ће савладати стражара који је стајао десно од врата а он, Ново, онот лево. Петар ће прискочити у помоћ ономе коме буде потребно. Тако је и било. Турци су били савладани а њих тројица брзо су се нашла у седлу.

Договорили су се да сваки крене на своју страну да би лакше заварали потеру, наћи ће се изван вароши, код Куча који их чекају. Међутим, Ново и Гога успели су да измакну Турцима, али се Петров коњ спотакао на калдрми и војвода се нашао на земљи. Стотинак метара иза њега надолазио је буљук Турака, Петар је код себе имао само нож који му је Ново дао у тамници а коњ је у међувремену одјурио. За тренутак се колебао шта да ради, да сачека потеру и скупо прода своју кожу или да покуша да им умакне? Сетивши се једног старог обичаја, одлучио се за ово друго.

Потрчао је колико га ноге носе, улетео у најближу капију и узвикнуо:

— Предајем се на аманет кући да ме она заштити!

Сад пуцам овако, други пут ћу у вас . . .

Војвода Петар Бошковић нашао се пред кућом браће Коскића, тројице Турака који су тог дана изјутра отишли код везира у Скадар. Наравно, Петар то није могао да зна. Једноставно, покушао је да спасе главу сетивши се једног старог обичаја који су поштовали и Црногорци и Турци; свака угледнија кућа дужна је да човеку, било које вере, прискочи у невољи.

Кад су чуле глас невољника и виделе га у својој авлији, жене браће Коскића су истрчале и затвориле капију, а мајка, стара ханума Зелида, увела је војводу у кућу. Не питајући га ништа, дала му је пушку и рекла да заузме бусију код прозора. Снахама и кћери, коју је од милоште звала Зоролика, пружила је оружје и заповедила да запуцају ако Турци навале унутра. И сама је скинула пушку са зида и изишла пред врата.

Убрзо су стигли Турци и позвали стару Зелиду да им отвори капију и преда „турскога крвника" Петра Бошковића. Чврсто стежући пушку у рукама, жена је, гласом који је изненадио и војводу и турску потеру, рекла да част куће Коскића којој се војвода Петар на аманет предао не дозвољава да им преда човека у невољи. Да би потврдила своје речи, запуцала је преко Турака уз речи:

— Сад пуцам овако, а други пут ћу, ако покушате силом да уђете у кућу, гађати у вас.

Турци нису одустајали и пушкарање је трајало до ноћи. Пет жена из куће Коскића упорно је бранило војводу Петра Бошковића пуцајући на своје. Ноћ је донела затишје око куће. али не и у кући. Сви су знали да ће Турци сутрадан још жешће навалити и да је само питање времена кад ће провалити унутра и докопати се бегунца. А да невоља буде још већа, браћа Коскић ће се задржати у Скадру неколико дана. Помоћ са стране, дакле, нису имали откуд да очекују.

Срамота — и тако и тако

У кући Коскића ником није падало на ум да мало прилегне. Сви су били обузети злим слутњама. Петар Бошковић је с пушком седео уз прозор немо зурећи у мрак, док је стара Зелида, скривајући нервозу, претурала по сандуку у коме је био мираз њене кћери. Остале жене ћутке су пословале по кући. Ноћ се отегла.

Кад више није имала шта да претура по сандуку, Зелида је, снебивајући се, пришла војводи. Пребирајући у рукама крајеве своје мараме тихо је рекла:

— Јуначе, ти су понос својим Црногорцима, а нама Турцима крвник, како они рекоше данас. Молим те, за спас куће у којој си потражио заштиту и спас самог себе, немој сматрати за понижење ако ти предложим да се пресвучеш у хаљине моје кћери Зоролике и тако умакнеш, спасиш и себе и нас . . .

Војвода Петар Бошковић је слушао запањен. Зар он да бежи као жена?! Не, радије ће да изгуби главу, да се преда, него да се брука. Смејаће му се сви, и Црногорци и Турци, па куд ће онда? Заустио је да одбруси Зелиди, али га је зауставио њен молећив поглед и шапат:

— Знам да ти је тешко, али погледај ове немоћне жене. Једна ће брзо да роди . . . А кад будеш изишао кроз капију, Турци ће помислити да је моја Зоролика, па ће те пропустити . . .

Војвода је смркнут зурио у мрак. Шта да ради? Срамота га је да бежи преобучен у женско, али је и срамота дозволити да жене које су га примиле страдају због њега. Срамота му и тако и тако не гине, мислио је, само треба видети шта је веће! Никад у животу није био у тежем положају, зажалио је што онда кад му се коњ спотакао није јурнуо међу Турке и погинуо како доликује његовом имену.

Ближило се јутро и великог избора више није било. Позвао је Зелиду и рекао јој да му донесе Зороликине хаљине а да се остале жене склоне, није хтео да га виде таквог. Зар је сакрио црвенило на његовом лицу кад се, преобучен, појавио пред Зелидом. И поред њеног противљења ставио је своје црногорско одело у један завежљај и тихо отворио излазна врата куће. Пре него што је изишао у ноћ, једва приметно се наклонио старој Зелиди и нестао. Никад га више није видела.

Војвода Петар Бошковић је успео да се искраде из Подгорице тачно онако како му је Зелида говорила. Турци који су опсели кућу Коскића помислили су да је Зоролика изишла и пропустили је без питања. Војвода је прегазио Рибницу поред млинова и, поред Горице и Златичког потока, умакао. Кад је срео свог побратима Нова Поповића који га је са својим Кучима очекивао изван вароши, био је у црногорском оделу.

Тек на самртничкој постељи војвода Петар Бошковић испричао је овај догађај. Истина је била јача од стида. Кад су се браћа Коскић вратили из Скадра, захвалили су мајци на ономе што је учинила.

Приредио:
Петар Милатовић

«ЗАБАВНИКОВА» ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЛЕКОВИТОГ БИЉА

КАНТАРИОН

НОВИ АЛБУМ ЗДРАВКА ЧОЛИЋА

»ШТА МИ РАДИШ...«

Ових дана у продавницама плоча широм земље појавио се нови албум Здравка Чолића, певача који по тиражима и успесима последњих шест-седам година нема праву конкуренцију на овдашњим меридијанима: јер, подсетимо да су ЛП плоче „Ти и ја“, „Због тебе“, „Мало појачај радио“ и нарочито „Ако приђеш ближе“ достигле — за наше прилике — фантастичне тираже од преко пола милиона примерака.

На најновијој Чолићевој плочи „Шта ми радиш“ налази се једанаест песама, међу којима нумере „Африка“, „Црне чарапе“, „Подлугови“, „Шта ми радиш, осјећаш ли то“, „Шери Шери“, „Дај ми то“, „Побјегнимо који дан на море“, „Твоје очи“ — све снимљене у Лондону током јануара и фебруара ове године. Снимање је обављено у студијима „Снејкранч“, „Атмосфиер“ и „Сарм“ са најпознатијим енглеским музичарима који су дали огроман удео квалитету нове Чолићеве плоче. Јер, имена Луиса Жардима, Ханса Зимера, Реја Вилоубија, Тонија Садлера и певачице Линде Жардим, у престоници рока, у Лондону, синоним су правог професионалног односа према раду, о чему, сасвим јасно, сведочи и овај албум, сигурно најбоље Чолићево дело у досадашњој каријери.

Од домаћих стваралаца као композитори и текстописци на албуму су се појавили Ђорђе Новковић, Арсен Дедић, Владо Дијак, Марина Туцаковић, Момчило Бајагић и Миша Алексић (чланови „Рибље чорбе“) и наравно — Корнелије Ковач у својству аранжера и продуцента, човека најодговорнијег за читав пројекат.

Са снимања у Лондону: Здравко Чолић и Корнелије Ковач

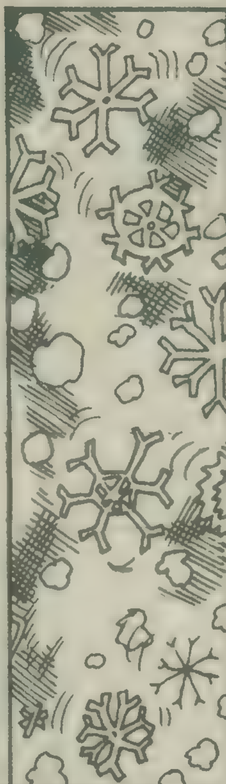

Најбоља плоча у каријери: Здравко Чолић

Што се музике тиче, Чолић се на албуму „Шта ми радиш“ публици представља у сасвим новом светлу: не само да су све песме изузетно модерно и савршено продуциране, већ је и огромна већина нумера рађена у хит-маниру, што ће се наредних месеци доказати на радио-програмима који верно рефлектују расположење публике.

Свежег и одморног гласа, много сигурнији и зрелији у интерпретацији, Здравко Чолић је још једном доказао да код нас нема премца у солистичкој каријери и да је увек спреман да оде корак даље како би задовољно и себе и своју милионску публику. Албум „Шта ми радиш“ зато није само велики плус за Чолића и Корнелија Ковача, већ и за домаћу музичку сцену којој овакви албуми могу да послуже као путоказ.

— Шест месеци припрема морало је да се исплати — каже Чолић. — Нисам хтео да журим већ да на миру, лагано, припремим све за нови албум. Сада, кад је ЛП снимљен, могу да кажем да сам врло задовољан, као никад до сада, јер стварно верујем у песме које сам понудио публици.

СТАНИЦА

ПОДЛУГОВИ

Текст: Владо Дијак
Музика: Корнелије Ковач
Пева: Здравко Чолић

Зима је била са пуно снијега
Чек'о сам за Травник везу
Стресла је снијег са плаве косе
Чекајући воз за Брезу

Зима је била са пуно снијега
Возови много нових лица носе
Али ње нема да као онда
Стресе снијег са своје косе

И ја не могу, све и да хоћу
Заборавити плаву капу
А возови иду дању ноћу
Кроз Подлугове

Зима је била са пуно снијега
Чек'о сам за Травник везу
Стресла је снијег са плаве косе
Чекајући воз за Брезу

Зима је била са пуно снијега
Возови много нових лица носе
Али ње нема да као онди
Стресе снијег са своје косе

И ја не могу, све и да хоћу
Заборавити плаву капу
А возови иду дању ноћу
Кроз Подлугове...

РОК-ДАТУМ

15. АПРИЛ 1982.

Прошле године дигла се велика прашина око гласина да је популарна група Џапан (Japan) престала са радом. Баш 15. априла њихова диско-кућа Virgin демантовала је све „алармантне вести“ саопштењем да Џапан настављају заједнички даље али као квартет, с тим што ће сви чланови до јесени бити заузети солистичким пројектима. За октобар је најављена велика турнеја која је и одржана али је то, ипак, била лабудова песма једног доброг састава. Крајем децембра Џапан је престао са радом.

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем оригинал, потпуно нову плочу од групе ABC »The Lexicon Of Love« по цени од 400—450 динара и касету групе Трио са насловним хитом „Да, да да“ по цени од 80 динара.

Енис Шпиртовић
Сајта Хашимбеговића број 52
31300 Пријепоље

Купујем супер очувану касету „Хаир“. Цена по договору.

Сања Крижаковић
број 16, 20/III
78000 Бањалука

Купујем следеће плоче: »Rubber Soul« и »Let It Be« групе Битлс, „кост у грлу“ групе Рибља чорба, „Одбрана и последњи дани“ групе Идоли, »Tug Of War« Пола Макартнија, било коју плочу од Шејки Стивенса, AC/DC, Рафаеле Каре, Ролингстонса, Боба Марлија, Енималса и Ел-

МОЈ ИЗБОР

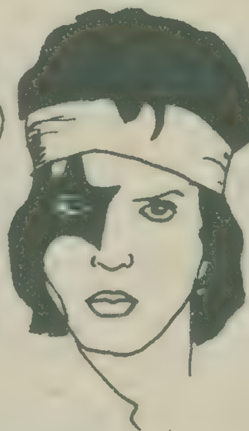
Зовем се Нован Роберт. Имам 14 година и живим у Загребу. Идем у осми разред основне школе. Волим рок-музику а највише Азру, Дип Парпл, AC/DC и Моторхед. Уосталом, то можете приметити и по мом избору 10 омиљених композиција.

ДОМАЋЕ:	СТРАНЕ:
1. ТКО ТО ТАМО ПЈЕВА — Азра	1. BURN — Дип Парпл
2. ОСТАВИ МЕ НАСАМО — Азра	2. SMOKE ON THE WATER — Дип Парпл
3. ЏОНИ, БУДИ ДОБАР — Азра	3. NO CLASS — Моторхед
4. ФА ФА ФА — Азра	4. LET THERE BE ROCK — AC/DC
5. УЖАС ЈЕ МОЈА ФУРКА — Азра	5. WHOLW LOTTA ROSIE — AC/DC

хит ГАЛЕРИЈА

Елвис Присли

Пол Стенли

Ким Вајлд

Боб Дилан

Брадер Џонсон

Аутор: Дејан Путник
Зидарска 6
11000 Београд

ИЗ СТАРИХ АЛБУМА

Овога пута из наших старих албума издвојили смо две фотографије. На првој се налазе чланови YU групе усликани пре више од једне деценије а на другој је група Зебра.

Неки од наших читалаца нису били ни рођени када је YU група почела са радом. Много је воде протекло Савом и Дунавом од тог времена. И шта се дешавало. Раша Ђелмаш, бубњар, покушавао је да направи нешто сам, па је основао групу ЗЕБРА, снимио је албум »Hot Rock« у чијој су му реализацији несебично помагали Бата Костић, некадашњи гитариста YU групе, Лазар Ристовски на клавијатурама и многи други... И сада су опет заједно: Ђелмаш и браћа Јелићи. И шта очекивати од ових музичких рок-ветерана него један изванредан албум и док га чекамо гледамо и прелиставамо старе албуме...

виса Прислија. У замену за ове плоче нудим неке од мојих. Заинтересованима шаљем списак..

Златко Петров
Борис поп Димитров
број 13
92400 Струмица

Продајем следеће ЛП плоче: »Back In Black« групе AC/DC, »The Slider« групе Ti Rex, албум Сузи Кватро издат 1973, „Мала ноћна паника" групе Булевар, »Nightiflight To Venus« групе Бони М, »My Only Fascination« Демиса Русоса и велики број сингл. плоча.

Драган Савић
Хаџи Имера 12
38400 Призрен

Продајем следеће албуме: „Црно-бијели свијет" Прљавог казалишта (80), „У име народа" Рибље чорбе (120), „Бувља пијаца" Рибље чорбе (120), „Боа" групе Боа (90), „Херој улице" Прљавог казалишта (100), „Бистрији или тупљи човек бива кад..." Шарла акробате (70), „У тетрапаку" групе Метак (70), „Градске приче" групе Парни ваљак (90), „Одбрана и последњи дани" групе Идоли (120), као и касете „Мала ноћна паника" групе Булевар (100) и „Не веруј у идоле" (100) групе Пилоти. Плоче и касете су као нове!

Дубравко Миловановић
29. новембра 91/3
37230 Александровац

Продајем већи број ЛП плоча домаћих и страних извођача. Заинтересованима шаљем списак.

Биљана Амчевић
Народних хероја 58/18
11070 Нови Београд

Мењам плочу »Come And Get It« од групе Вајтснејк за неку плочу Битлса или Џона Ленона и Јоко Оно.

Александар Поповић
Сељачких буна 75
21000 Нови Сад

Продајем касете „Сви марш на плес" разних извођача, „Хитови рок, поп и реге диско" разних извођача, »Midnite Dynamos" групе Мечбокс, »Smash Hits 8« групе ABBA ,»Tribute To John Lenon« групе Битлс и нове плоче „А дан је тако лепо почео" групе Параф и »The Gift« групе Џем. Касете и плоче продајем по 150 динара.

Невен Спировски
Стеван Димески 1
97500 Прилеп

За касету »Let There Be Rock« групе АЦ/ДЦ дајем касету „Највећи хитови" Елвиса Прислија. Купујем само одлично очувану касету »Killers« групе Ајрон Меден за 12000 динара старих.

Горан Урховац
Равав Радана 19
78000 Бања Лука

Продајем следеће плоче: „Хелп" групе Битлс (100 дин), »Knock On Wood« Еми Стјуарт (100) »Stars On 45« разних извођача (120), »Greatest Hits« групе Квин (120), »Only Boys« групе The Boys» (100), „Дублер" од Генерације 5 (100), „У име народа" групе Рибља чорба (120) „Вајта Фест" Сеида Мемића Вајте (100), „Ја сам један од многих са гитаром" групе Сребрна крила (100), »Blondie-Autoamerican« (100), »Back in Black« групе AC/DC (300), »If You Want Blood" групе AC/DC (250), »Let There Be Rock« групе AC/DC (250), „Теби љубави" Златка Пејаковића (80), „Срео сам љубав из прве песме" Сребрних крила (100), „10 Година великих успеха" (80), „Ша-ла-ла" Сребрних крила (100), „Вајта" Сеида Мемића Вајте (100), „Мртва природа" групе Рибља чорба (120), »Heavy Metal« — цртани филм, музика из филма,, дупли албум (500), „Бувља пијаца" Рибље чорбе (130), »Killers« групе Ајрон Меден (600), »La Woman« групе Дорс (300), »Argus« групе Виш бон Еш (200), Full House« групе Назарет (400), »Stars On 45 — Vol. II«. Све плоче су одлично очуване а неке су и потпуно нове.

Лазар Симоновић
Мире Милошевић
Д1/15 37240 Трстеник
тел 037 75-331

Продајем следеће плоче: »Deepest Purple« групе Дип Парпл (80), »Never Too Late« група Статус Кво (100), »Night flight To Venus« групе Бони М (80), »Ainsi Soit — Il" Демиса Русоса (140), »Daddy Cool« — групе Бони М (80), Златна Рибица" Сеида Мемића Вајте (100) и „Ако приђеш ближе" Здравка Чолића (70). Продајем касете: »Black Sabbath« — Paranoid (140), »Greatest Hits« дуа Бакара (250), »Absolutely Live« групе Дорс (120) и »Extrauterina« група Атомско склониште (150).

Нехад Хаџиалић
Моше Пијаде 9а
71000 Сарајево

БИМ И БУМ

ЛЕТЕЋА МАЧКА ЈЕ ПРАВА СТВАР ЗА КАПЕТАНА!
БАШ БИ ВОЛЕО ДА МУ ВИДИМ ЛИЦЕ!

ГРРРР!
?

ОТКАД ОВАЈ ЉУДОЖДЕР ЛЕТИ? И-ЈУ, ТЕШКО МЕНИ!
ГРРР! ФРРР!

ТА-КО! ЈЕДАН ПОТЕЗ НОЖЕМ И ОВА ЗВЕРКА ЋЕ НЕСТАТИ!
СЕЦ!!

ДАНАС ЈЕ СВЕ ТАКО МИРНО И ТИХО!

ИИИ-ЈУ!

ОНИ ДИВЉАЦИ ПРИВЕЗАЛИ ЂИСА ЗА БАЛОНЕ, АЛ' САМ ГА ЈА ЛАНСИРАО НА ЗЕМЉУ!
ОХ ТО СТЕ БИЛИ ВИ!

ГРУБИЈАНЕ! СИЛЕЏИЈО!
ШТА ЈОЈ БИ?!

ОСЕЋАМ СЕ ТАКО БЕЗНАЧАЈАН!

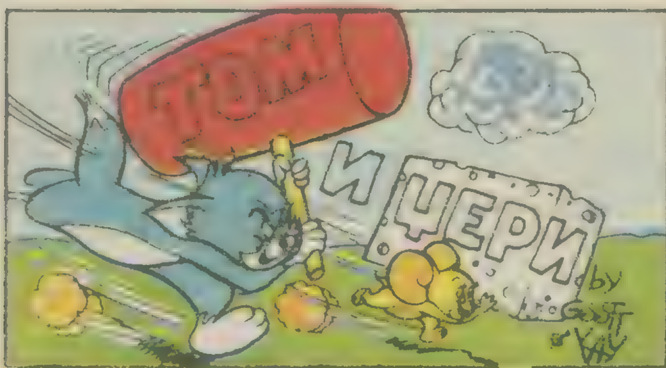
ИЗА... МИ СМО СИЋУШНИ СТВОРОВИ ЗА КОЈЕ НИКО НЕ МАРИ!

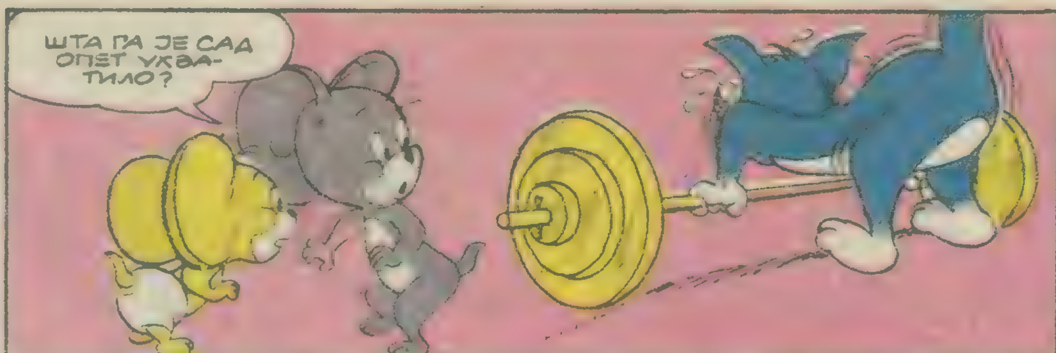

ХАЈДЕ ДА ОДМАХ ПРЕДУЗ-МЕМО НЕШТО!
ВАЖИ!

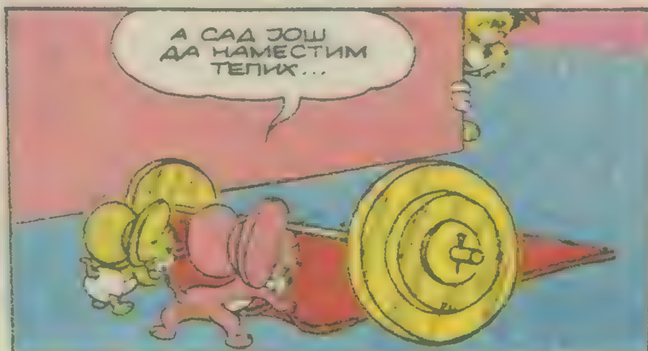
БУУУААА!

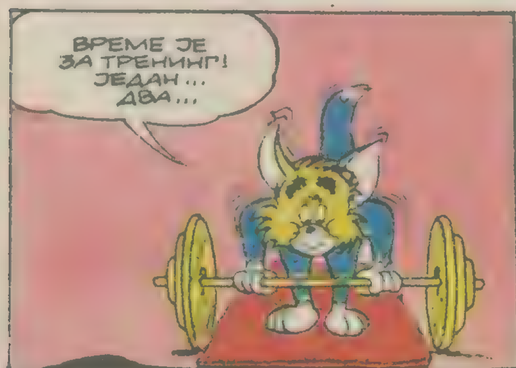

ТОМ
И ЏЕРИ
by

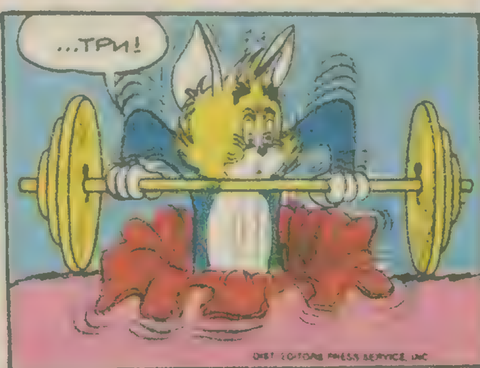

ШТА ГА ЈЕ САД ОПЕТ УХВА-ТИЛО?

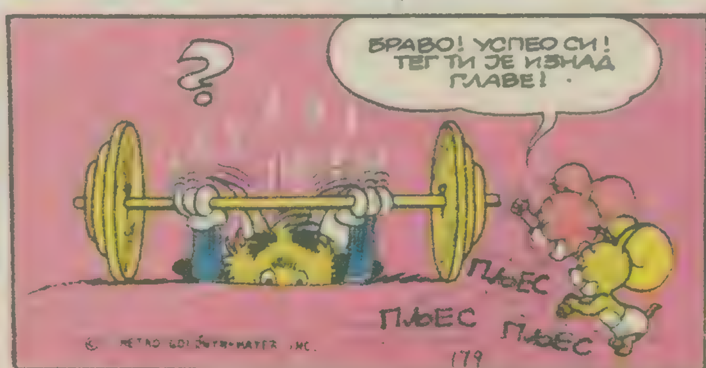

ХМ .. ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ ОДЛУЧИО ДА ПО-ЧНЕ СА БОДИ БИЛДИНГОМ!

ЕВО ПРИЛИКЕ ДА ГА ПРЕ-ВЕМО!

А САД ЈОШ ДА НАМЕСТИМ ТЕПИХ...

ВРЕМЕ ЈЕ ЗА ТРЕНИНГ! ЈЕДАН... ДВА...

...ТРИ!

?
БРАВО! УСПЕО СИ! ТЕГ ТИ ЈЕ ИЗНАД ГЛАВЕ!
ПЉЕС
ПЉЕС
ПЉЕС
179

КАКО СУ ПОЧИЊАЛИ:

ДВАНАЕСТ ВЕЛИЧАНСТВЕНИХ

2

ДАЋУ ВАМ КРАЉИЦУ!

ЕМАНУЕЛ ЛАСКЕР је рођен 24. децембра 1868. у Берлинхену. Титулу светског првака освојио је победом над Штајницом у Њујорку 1894. са 12:7. То је било доста неочекивано јер се веровало да ће на трон сести Тараш чија је звезда блистала. Ласкер је титулу успешно бранио у мечевима са Штајницом, Маршалом, Тарашем, Јановским два пута и Шлехтером. Био је најдуже првак света у историји шаха — пуних 27 година а по многима и најгенијалнији.

У очи Божића 1868. у малом месту Берлинхену, провинција Бранденбург, у породици кантора месне синагоге Адолфа Ласкера, родио се други син и добио име Емануел.

— Има тако паметне очи — рекла је мајка.

— Боље да има паметну главу јер ће му много памети бити потребно да се извуче из сивила ове провинције — рекао је отац Адолф, добар и благ човек без икаквог смисла за практично.

У то време био је обичај да најстарији син наследи оца у послу. Како је старији Бертолд већ био предодређен за животни позив кантора у синагоги, за млађег Емануела будућност је била крајње неизвесна.

Још у најранијем детињству показивао је изванредан смисао и таленат за математику.

— Колико је 26 пута 74? — волео је да запита свог осмогодишњег сина добродушни Адолф.

Мали Емануел дубоко би се замислио.

— 1924 — одговорио би после непуног минута.

— Шта кажеш, колико ћеш добити ако 48 помножиш са 67.

— 3216 — одговорио би дечак. Отац је сањао да му син заврши за инжењера и показаће много добре воље и уложити велики напор да му обезбеди што боље образовање.

Није то за тебе

Велики утицај на Емануела имао је старији брат Бертолд, такође свестрано обдарен дечак. Када се у десетој години разболео, замолио је Бертолда да му покаже како се игра шах.

— Није то за тебе, Емануеле, ти много машташ, а за шах треба да си реалан и пре свега концентрисан.

— Али молим те, Бертолде, тако је досадно и тешко лежати у болници. Кад ти одеш, стално множим вишецифрене бројеве напамет да би ми прошло време. Од тога ме просто заболи глава.

— Добро — попустио је Бертолд. — Бар ћу имати партнера. Кад дођем сутра у посету, понећу и шах.

Те ноћи дечак није могао очи да склопи, са нестрпљењем је чекао следећи дан стално се питајући како се није раније сетио да научи да игра шах.

Брзо је схватио све тајне нове игре и није прошло много времена откако је научио прве потезе, а Бертолд је био побеђен. Много касније и старији брат ће са успехом играти на турнирима али никад неће досегнути до висина на које ће се испети млађи Емануел. Па ипак, Бертолд ће одиграти још једну пресудну улогу у шаховској каријери Емануела.

Кад је изашао из болнице, дечаци су често играли код куће шах али су уско-ро били принуђени да престану. Дошло је време да старији крене у Берлин на студије. Емануел је остао без партнера за игру. Али, била је ту књига, једина шаховска коју су браћа Ласкер имали. Она је веома често била у рукама дечака, па га је због тога и отац покаткад грдио.

ДА БИ ЗАРАДИО ЗА СТУДИЈЕ, ЕМАНУЕЛ ЈЕ ПАРТНЕРИМА ЗА КАФАНСКИМ СТОЛОМ ДАВАО „ФОРЕ", АЛИ НИ ТО НИЈЕ ПОМОГЛО. СВИ СУ РЕДОМ ГУБИЛИ...

Судар две личности

У Берлину је Бертолд убрзо схватио да се у кафанама може зарадити покоја марка играњем шаха. И карташка игра скат је била једна од специјалности старијег од браће Ласкер, па би колеге са факултета често одводили „провинцијалца" да некој од муштерија „узме меру". После би цело друштво одлазило да прослави. Једне вечери Бертолд је дошао на идеју да у Берлин позове Емануела. Знајући да је као шахиста јачи, закључио је да ће далеко више од њега зарадити играјући са старијом господом, богатим снобовима занесењацима. За Ласкерове је била карактеристична једна особина. Они су знали шта хоће и били су невероватно упорни да своје намере остваре. Међутим, отац се успротивио идеји захтевајући да Емануел прво заврши средњу школу. Тако је и било.

Дошавши у Берлин Емануел је веома брзо доспео у кафе у коме се играо шах. Било је ту разних људи. Неки су шах играли из задовољства губећи сваког дана по неколико марака не хајући за то. Други су играли за „славу", а улог је гарантовао озбиљну и регуларну борбу. трећи су желели да зараде. Млади Емануел их је пажљиво посматрао. Ту се код њега зачела она клица касније названа психологија у шаху. Врло брзо је схватио да се у шаху боре не само два играча већ и две личности, два карактера. И зато је пажљиво почео да проучава госте у кафеу, и оне редовне и оне у пролазу. Није прошло много од његовог доласка, а Ласкер је већ морао да својим партнерима даје „фору" да би играли с њим, али узалуд. Готово увек били су побеђени.

Новац зарађен на шаху омогућио је браћи Ласкер да заврше студије. Бертолд није по традицији пошао очевим стопама. Завршио је медицински факултет и дуго радио као лекар. Емануел је направио две блиставе каријере: за њега су тврдили да је „највећи филозоф међу шахистима и највећи шахиста међу филозофима". Ужасно се плашио беде, бојао се да не заврши у немаштини као и његов претходник Штајниц. Играјући шах доста је зарадио али је новац лоше уложио и у економским кризама које су уздрмале финансијски свет га изгубио. Умро је у Њујорку 1941. године.

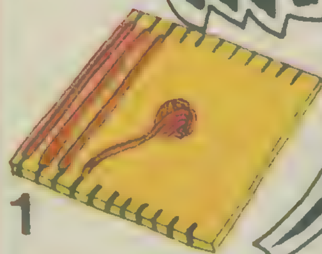
М. Ђ. — Б. М.

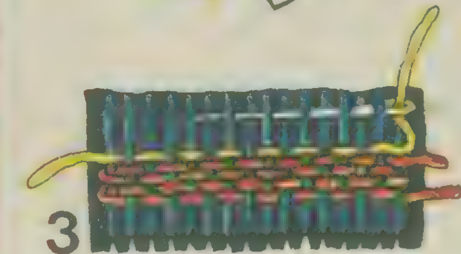

Ткана торба

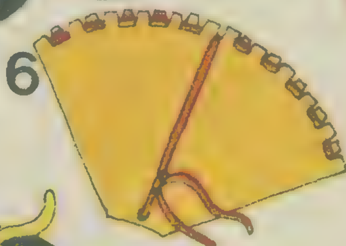

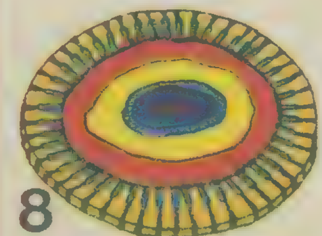

Иако немате разбој, можете је и сами направити, једноставно је. Одаберите величину торбе, па од чврстог картона исеците правоугаоник чије ће стране за 15 cm бити дуже од готове торбе. По ивици картона направите плитке зарезе на растојању од 0,5 до 1 cm, зависно од дебљине вуне којом ћете радити. С наличја залепите селотејпом почетак вунице која ће вам бити основа, па је преко зареза благо затегните као на **црт. 1 и 2.** Завршетак вунице такође залепите селотејпом. Сада удените у иглу вуницу којом ћете радити потку и провлачите је као на **црт. 3.** Кад мењате боју, остављајте дуже крајеве да можете на крају да их ушијете с наличја (**црт. 4**). Док радите, збијајте потку што више можете, али немојте затезати да се не изобличи. Ткање почните петнаестак центиметара од доње ивице и завршите на истој раздаљини од горње. Тако ћете и горе и доле имати 15 cm дуге слободне нити основе које ћете с наличја ушити (**црт. 4**).

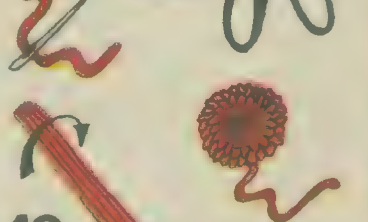
Ако желите округлу торбу, исеците картон у облику круга, засеците ивице и пробушите отвор на средини, па кроз њега провуците основу (црт. 5 и 6) Вуница за потку бира се овог пута тако да у центру буде уткана тања а по ивицама дебља вуница (**црт. 7**). Последња нит потке је такође на 15 cm од ивице круга тако да се слободни крајеви основе могу утврдити с наличја (**црт. 8 и 9**). Изаткајте по два таква дела, правоугаона или округла, и спојите их у торбу. Картон, разуме се, извуците.

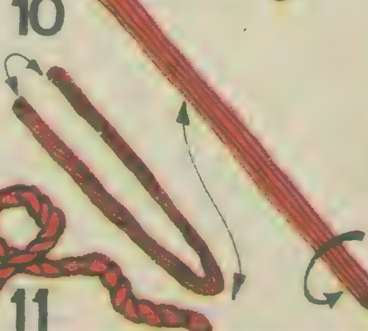
Каиш: узмите десетак нити вунице два пута дуже него што ће бити каиш и тој дужини додајте још око пола метра. Састављене нити уврћите један крај на једну, други на другу страну (**црт. 10**) при чему вам неко мора помоћи. Кад вуница постане чврста, пресавијте је напола (**црт. 10**) не испуштајући крајеве да се не одврте, па истовремено прихватите оба краја и вежите их у чвор. Вуницу сада поново увртите и каиш је готов (**црт. 11**). Ако вам се ово чини компликовано, каиш можете направити тако што ћете вуницу уплести као кику. Торбе украсите помпонима. Исеците од мекшег картона два шупља круга као на **црт. 12** (величина зависи од тога колике помпоне желите), намотавајте на оба кружића заједно вуницу (**црт. 13**) при чему можете и мењати боје вуне и тако све док се рупа у средини не попуни. Иглом и концем утврдите средину помпона, па исеците по ивицама (црт. 14) и исцепајте картон. Помпон маказама дотерајте у лопту и зашијте за торбу.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

СЛУГА НАРОДА

САМО ШТО СИЂУ СА ПОКРЕТНЕ ТРАКЕ, РОБОТИ БИ НАИШЛИ НА ИСПРУЖЕНУ РУКУ И НАСМЕЈАНО ЛИЦЕ КОНГРЕСМЕНА О'ХЕАРА. БИО ЈЕ СИГУРАН ДА ЋЕ ТАКО ОБЕЗБЕДИТИ ЊИХОВЕ ГЛАСОВЕ.

ФРЕДЕРИК ПОЛ

Као и обично пред изборе, Кери је у стомаку осећала благу и потпуно безразложну нервозу. Њен муж је добијао све битке. Конгресмен Фјорело Делано Фицџералд О'Хеар, слуга народа већ пола века, није био ништа мање савршен политичар од робота програмираних за то, с том предношћу што је ипак био човек. Остављао је утисак као да лично познаје сваког од тридесет хиљада бирача. Није га мрзело да устаје у пет ујутро да би се на капији неке фабрике руковао са стотинама радника у првој смени.

И Кери Меделин О'Хеар била је пријатна особа. Требало је само видети како се понаша према служавки — већ давно превазиђеним моделом робота с интелигенцијом у неком далеком централном компјутеру, без осећања, без личности. Кери је са њом поступала као са људским бићем, или пак једним од нових механизама са Џозефсоновим разводником који су били толико слични људима да су имали и право гласа. А за то право имали су да захвале ником другом до њеном мужу. Било би добро, помислила је, да се тога сете на новембарским изборима.

Фјорело О'Хеар је у 23. округу већ двадесет два пута биран за члана Конгреса Сједињених Држава. После толико година Керолајн О'Хеар више није могла да се сети имена свих његових супарника. Памтила их је, у најбољем случају, по једној јединој црти: сећала се Подлог, па онда Косатог, Великог, Уплашеног, па Опасног... Према тој класификацији, мислила је Кери док су улазили колима у паркинг Шипнеровог аудиторијума, овогодишњи противник могао би се назвати Елегантним. Носио је скупо мрко одело, смеђу машну везану око врата и сјајне смеђе ципеле. Када је видео О'Хеарове, окренуо се од мале групе присталица и љубазно насмешио.

Елегантни је имао иза себе шест врло успешних година као градоначелник једне вароши. Био је познат као градоначелник Том.

Фјорело О'Хеар му је пришао са широким осмехом. — Веома се радујем што вас видим, господине градоначелниче! — узвикнуо је. — Желим да вам честитам на изванредном успеху у Елк Ситију.

— Веома љубазно од вас — одговорио је градоначелник.

Само говорим истину — одвратио је О'Хеар. — Па, време је за битку. Нека победи бољи!

— Ох, надам се да неће — одвратио је учтиво градоначелник — јер то бисте онда сваказо били ви, пошто сам ја механизам.

Заједно су кренули у дворану.

Дебата је почела нормално. Први је изашао О'Хеар. Његова најјача страна биле су већ добијене битке и сарадња са славним људима, не само политичарима: познавао се са индустријским магнатима и научницима, па је чак знао и самог Амалфија Амадеуса, човека који је дао свету јефтину енергију на бази фузије водоника, и тако омогућио савремену Утопију. О'Хеар је пожњео овације првим наступом, али их је добио и његов супарник. Градоначелник се држао скромно, али је подацима баратао прецизније него што би то човек икада могао.

Њен муж је, наравно, био довољно искусан да подсети присутне како је лично својевремено покренуо кампању за равноправност робота. — Већина бирача била је против тога — рекао је. — Страховали су да ће у земљи настати расуло ако роботе више не буде могућно разликовати од људских бића. Закон је усвојен, а није завладало расуло. Напротив: поносим се тиме и желим да, као члан Конгреса, наставим своје животно дело.

Дворану је испунио громогласан аплауз и О'Хеар је победоносно погледао у свог противника. Али овај није био ни најмање збуњен. Тапшући и сам, попео се на подијум и узвикнуо:

— Искрено хвала, конгресмену О'Хеар. Верујем да је сада сваком бирачу у округу јасно колико сте били у праву. Не само што смо тим законом ми, роботи, стекли право гласа, него смо и ослободили човека тешке и одговорне дужности политичког руковођења. Када бисмо још само доспели на највиша руководећа места, за људе би наступило благостање!

И градоначелник је добио бурне овације. „Фјорело О'Хеар је помислио да овога пута има изузетног противника.

У првих неколико недеља још је изгледало да је О'Хеару обезбеђена победа. Почетком октобра кампања је била у пуном јеку, време је захладнело и Кери се забринула за мужевљево здравље. Посебно је ваљало пазити на глас — избегавати говоре по ветру и јако зачињене специјалитете којима је сваки кандидат морао да се кљука ако је хтео да се додвори бирачима разних националности. — Али то је превазиђено! — бунила се Кери, јурећи за њим са бомбонама за грло у једној и таблетама против киселине у другој руци. — Зар половина бирача нису роботи?

— Мени је важна она друга половина, драга — одговарао је О'Хеар. — Роботи знају да сам њихов човек.

Такође знају да је градоначелник Том њихове горе лист, помислила је Кери... Додуше, роботи су били програмирани за правичност, а то су показале и анкете, јер подаци нису били рђави: тридесет осам посто бирача за њеног мужа, свега деветнаест за градоначелника. Ипак, читава четрдесет три процента била су још неопредељена, а причало се да су то углавном роботи. Кери је знала разлог: роботи су били програмирани да поштују туђа осећања и одлагали су одлуку јер су се устручавали да повреде једног од кандидата. А ако се сви определе за Тома?

Крај октобра донео је прва разочарења — изгледало је да се Керина бојазан обистињује. — Нисам веровао да ће овако испасти — рекао је О'Хеар снуждено прегледајући извештаје.

— Рекао би човек да ће гласати за онога ко им је дао то право! — љутила се Кери. Тог јутра требало је да обиђу једну фабрику у којој су роботи производили роботе. Радници су били старински механизми са централном интелигенцијом у компјутеру који је из подрума зграде управљао са сто деведесет оваквих МЦИ (механизама са централном интелигенцијом). Али њихов производ били су зато нови, аутономни роботи са Џозефсоновим разводником. О'Хеарови су стигли до краја покретне траке где су се тек завршени АМ (аутономни механизми) окретали лево-десно, савијали и испуштали пискаве звуке у завршној провери квалитета. Онда би се, један по један, откачили са кабла, трепнули и освестили се.

Само што су спознали себе, роботи би наишли на испружену руку и озарено лице конгресмена Фјорела О'Хеара. Био им је то први сусрет са светом и, као такав, незабораван. О'Хеар је био сигуран у њихове гласове.

На реду је био доручак са баптистима, једина тачка програма намењена искључиво мушкарцима. О'Хеарови су се зато растали. Само што је Фјорелов аутомобил напустио паркиралиште, Кери је видела како с друге стране стиже поворка од шест возила. Била је то екипа градоначелника Тома.

Као у стара времена, помислила је Кери, права циркуска парада! Први аутомобил био је отворен и у њему је седело шест девојака које су малобројним пролазницима добацивале беле и ружичасте каранфиле. У следећим, такође отвореним колима, возио је градоначелник отмено поздрављајући главом лево и десно. За њим су ишла кола са гласноговорником који је трубио пароле. Следећа кола носила су електронску таблу која је приказивала најновији однос популарности двојице кандидата — он је, не треба ни рећи, ишао у прилог градоначелнику — а са обе њихове стране још два аутомобила пуна девојака са цвећем.

Градоначелник није приметио Кери и она је решила да из потаје прати његову посету фабрици. И он је, као и њен муж, сваком роботу посветио по минут, али је Кери одмах запазила нешто непоштено. Роботи су могли да опште у две брзине и градоначелник је разговарао с њима оном већом. Гласови су им подсећали на премотавање магнетофонске траке, а руковање на лепршање колибријевих крила.

Иза ње се јави један глас: — Препознала сам вас, госпођо О'Хеар! Хоћете ли ипак каранфил?

Била је то једна од девојака-робота. На челу јој је словима од течног кристала писало: „Гласајте за Тома!"

— Хвала — рекла је љубазно Кери. — Лепо сте ово припремили... Него, могу ли нешто да вас упитам?

— Само изволите.

— Приметила сам да се градоначелник задржава час и са старим роботима МЦИ који немају право гласа. Занима ме зашто.

— Постоје три разлога, госпођо О'Хеар — сместа је одговорила девојка. — Право, то оставља добар утисак на АМ. Друго, градоначелник намерава да предложи закон на основу којег би и МЦИ добили право гласа. То сте ваљда знали?

— Не, нисам — признала је Кери. — Али како они могу да се мере с вама?

— Ох, наравно да не могу! Видите, сваки МЦИ добио би тек постотак једног гласа, тако да би читав глас имали тек сви роботи којима управља исти компјутер. Према оној старој: „Једна памет, један глас"

Кери је утучено климнула главом. Наравно, била је то изванредна идеја. Можда је њен муж ипак већ био престар да тако нешто смисли?

— Рекли сте да постоји и трећи разлог — подсетила је девојку.

— Па он је очигледан, госпођо О'Хеар. Као и ваш муж и градоначелник ужива у свему што чини предизборну кампању.

Довољно сам чула, помислила је Кери О'Хеар и кренула да пронађе такси. Група нових робота које је њен муж поздравио стајала је чекајући да их одвезе камион. Махнули су јој. Бар су нам они сигурни, утешила се Кери...

Тада је нагло застала. Шта то с њима ради градоначелник? С неверицом га је гледала како, као у убрзаном филму, ставља руку у џеп, гура сваком роботу у шаке по једну сјајну плочицу и иде даље. Кери је појурила ка градоначелнику, који ју је видео и учтиво променио брзину.

— Госпођа О'Хеар! — рекао је. — Какво пријатно изненађење.

— Ја сам запрепашћена! — узвикнула је Кери. — Ви им перете мозак!

Градоначелник ју је гледао с неразумевањем. — Госпођо О'Хеар, никада ми тако нешто не би пало на памет.

— Видела сам вас! Репрограмирате их новим микропроцесорима!

Градоначелниково лице је синуло. — Ах, то! Молим те. Милисент — рекао је девојци-роботу која је стајала крај њега вадећи из џепа још једну плочицу — покажи госпођи О'Хеар шта садржи овај процесор.

Милисент је наместила плочицу у прорез испод рамена. Са чела јој је нестала предизборна парола, а појавило се следеће:

„Устав САД

Ми, народ Сједињених Држава..."

— Терај даље — наредио је градоначелник. — Пронађи где се помиње О'Хеар... Ах, ево га!

„Амандман 29038: даје се право гласа грађанима механичког порекла који задовоље прописане критеријуме слободног расуђивања..."

— О'Хеаров закон — приметила је Кери.

— Тако је... Сад нема ништа о њему све до... даље, Милисент, молим те... све до основних биографских података: места рођења, школске спреме, здравственог стања, и тако даље.

— Здравственог стања? Па то су поверљиви подаци!

Градоначелник се намрштио. — Поверљиви, госпођо О'Хеар? Али уверавам вас да су подаци о мени исто толико исцрпни.

— С људима је друкчије. Фјорелов лекар није смео да открије податке!

— Ах, па ви заборављате да је лекар вашег мужа модел МЦИ, што значи да су сви налази отишли право у његов централни компјутер Жао ми је, мислио сам да вам је то познато... Хајде, Милисент, покажи...

Кери је читала очију пуних суза. Све је било ту: и благо лупање срца, и костобоља, и астма, чак и повремени затвори...

— Гнусно је што то употребљавате против њега! — рекла је. Половину тих бољки зарадио је борећи се за ваша, роботска права!

— Истина — сложио се овај — све је то у великој мери психосоматско, последица напрезања. На пример, убрзо после главне дебате о роботским правима морао је да иде на операцију шуљева... Али, не разумем, госпођо, зашто вас то погађа.

— То је прљав трик, ето зашто! — Керини одбрази били су влажни од суза. Ипак, у дну срца је знала да није посреди никакав прљав трик. Роботи су били програмирани да људима олакшавају живот. Ако је њеном мужу политика начела здравље, онда ће и градоначелник и његови механички бирачи пожелети да га поштеде нових здравствених проблема. Неће га изабрати, и то из најчистијих побуда!

— Али зар не схватате да су сад друга времена! — узвикнула је Кери. — Посао члана Конгреса више не изискује никакве напоре: не усвајамо пореске законе, не наоружавамо се против других народа, немамо енергетских проблема... Ако боље погледате белешке, видећете да је лекар наговарао Фјорела да се поново кандидује. Ако не буде опет изабран то ће му сломити срце.

Градоначелник као да се забринуо кад је то чуо. Убрзаним гласом обратио се девојци која је на то отрчала до аутомобила са електронским уређајем.

— Причекајте тренутак, госпођо О'Хеар. — рекао је градоначелник. — Замолио сам Милисент да ми донесе податке о људској психогеној медицини. Морам то да проучим.

Примио је од девојке плочицу и затворио очи, усредсређујући се. Када их је после неколико тренутака отворио, поглед му је био пун сажаљења. — Опростите, госпођо О'Хеар. У праву сте, вашег мужа би пораз веома погодио. Побринућу се да то колико сутра буде познато свим механичким бирачима у овом кругу.

— Хвала — изустила је Кери О'Хеар, истински дирнута. Ипак, још нешто ју је копкало. — Реците ми, градоначелниче — додала је — очигледно је да бисте ви, механизми, када бисте се удружили, лако победили нас, људе, у читавој земљи. Могли бисте да завладате Сједињеним Државама... А ипак, као да не жудите за том влашћу?

Мајор је набрао обрве. — Влашћу? Мислите — за приликом да доносимо законе и приморавамо друге да се покоравају нашим жељама? Па ко би то, госпођо О'Хеар, при здравој памети пожелео?

— Мислила сам да је то с вама случај. Зашто се иначе кандидујете?

— Зато што сам програмиран да будем слуга народа — одговорио је уз учтив осмех градоначелник Том. — Програмирање за власт изискивало би неке врло битне промене. Такве промене, бар засад, нису извршене.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор BeMak	СТАТИ ПОРЕД КОГА	ВЕРСКА СЕКТА ПАТАРЕНА	ОПАЛИТИ, ОЖЕЋИ	ЗАГРЕБАЧКИ ГЛУМАЦ	ДОСТА ТАНАК, ВИТАК	НАТПРИРОДНО ШУМСКО БИЋЕ	ЈЕДНОЦИФРЕН БРОЈ
ТРОМОСТ							
РАДНИК КОЈИ СЕ БАВИ ТАПЕТИРАЊЕМ							
УТИСНУТИ ТЕТОВАЊЕМ							
СТАНОВНИЦИ ОСТРВА ПАГА							„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"
ШПАНСКИ ГОЛМАН							ЈЕДНА ПЛАНЕТА, ДАНИЦА
ТЕТКИН МУЖ						„ВОЛТ" / ПЛАНИНА У ЦРНОЈ ГОРИ	
?					С. Е. / ПОКАЗАТИ ЛИЧНУ КАРТУ		
ЗАВРШНИЦА ТРКЕ	„СУМПОР" / СУФЛЕР, ШАПТАЛАЦ		ТЕНИСЕР ЗОЛТАН / [illegible]				
БРАЊЕЊЕ, ЧУВАЊЕ							
ГРАД У ФРАНЦУСКОЈ				ЧАЂ / 9. И 15. СЛОВО ЋИРИЛИЦЕ			
ПЕСНИШТВО							
ЗНАК ЗА ТОНУ		МУЗИЧКИ ЗНАЦИ / МАЊА МЕРА					СРЕДОЗЕМНА БИЉКА
УЗВИК НЕСТРПЉЕЊА				ВРСТА ВРБЕ			
РЕКА У БАЧКОЈ, ПРИТОКА ТИСЕ				ПОКРЕТ СКОК / СТАРО МУШКО ИМЕ			
„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"	УГЛОВ / [illegible] ЗА ВРЕМЕ (мн.)						
МУШКО ИМЕ							
ПОЛУПАРАЗИТСКА БИЉКА						УНИВЕРЗИТЕТСКИ ГРАД У ЕНГЛЕСКОЈ	
ГЕМ, ПЕЛИКАН (мн.)							ИМЕ АНДРИЋА
ПРИКРИТИ, ЗАТАЈИТИ							
РУСКИ ПИСАЦ, АЛЕКСАНДАР, РОДИОНОВ							
ИВАН РАОС			МУЗИЧКИ ИЗРАЗ ЗА [illegible]				

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Проглас, разрада, излизан, Лозана, Пиј, рат, Овен, о, Дедијер. унизати, дотицај. пасија, у, рт, а, ам. Н, е, КН, опстати, сутерен. тренинг. Итака, матица, у, начитан, натура, парере, оц, таст.

РАДИ ИХ С ЛУПОМ

Весна Стојановић из Вршца на камену најрадије слика невероватно ситне и исто толико лепе цветне мотиве и при том користи мини четкицу и — увеличавајуће стакло.

Једно летовање у Пули завршило се тако што се Весна укрцала у воз са теретом од неколико килограма облутака које је решила да претвори у накит — покушаће да за себе и школске другарице сама направи привеске који су и данас у моди.

Све је испало толико добро да је сликање на камену постало за Весну више него хоби. Тако се догодило да тренутно занемари оних неколико преосталих испита на медицинском факултету. Са младићем Бојаном, који није ништа мање талентован, живи у стану његових родитеља, у Вршцу, окружена цвећем које обоје веома воле и готово све слободно време проводи у „радној соби" — за столом који је некада био столарски струг. На њему је све, од каменчића, глинамола и палете с бојама до оловке и блокчета за писање дневног распореда.

Каменописце, садашње и оне будуће, свакако ће занимати како то она ради.

Наравно, почиње се од камена. Најбољи је кречњак, каже Весна. На њега не мора да се ставља подлога и сваку боју лепо упија. На нашем мору могу да се нађу лепи правилни облици погодни за привеске и због тога што их је лако пробушити. А она то чини најтањом бургијом и уз помоћ електричне бушилице. Најбоље камење Весна је донела са „Беле плаже" у Хвару. Битно је да је површина глатка како се боја не би љуштила. Ако није, Весна шмирглом углача камен.

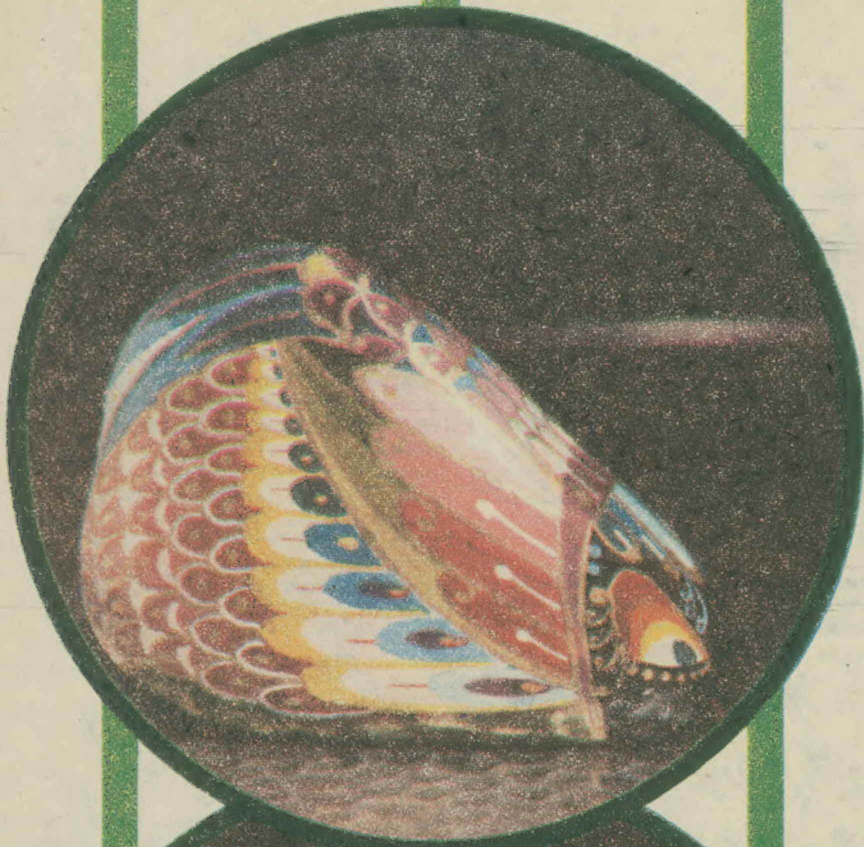
Не одбацује ни тамно речно камење јер су на њему боје још интензивније, а готово увек оставља понеку површину необојену, било да је камен светао или таман. Пошто на парчету хартије направи отисак камена и испланира површину, односно претвори је у слику, узима прибор: темпере и танке ретуш четкице. Почиње осликавање... Весна најрадије користи нијансе једне боје и тако постиже изузетан ефекат. Крајњем утиску доприноси златна темпера коју је набавила у иностранству. Ако нема избора, користи златну бронзу помешану са нитро-лаком, уз додатак јајета за фиксирање праха. Зелена, жута и кармин црвена боја су у овом случају лоше за покривање тако да их мало користи.

Од Весне смо добили и нову потврду да су јевтини лакови за нокте изврсна замена за темпере, баш као и хладне боје за керамику, али се, за оно што она жели да постигне, пребрзо суше.

Кад је осликавање готово, на ред долази лакирање. Весна користи безбојни нитро-лак и то у неколико премаза којима постиже одређену дубину. Добар је и провидан емајл, па и обичан лак за чамце. Али, не и за привеске јер је неотпоран на зној.

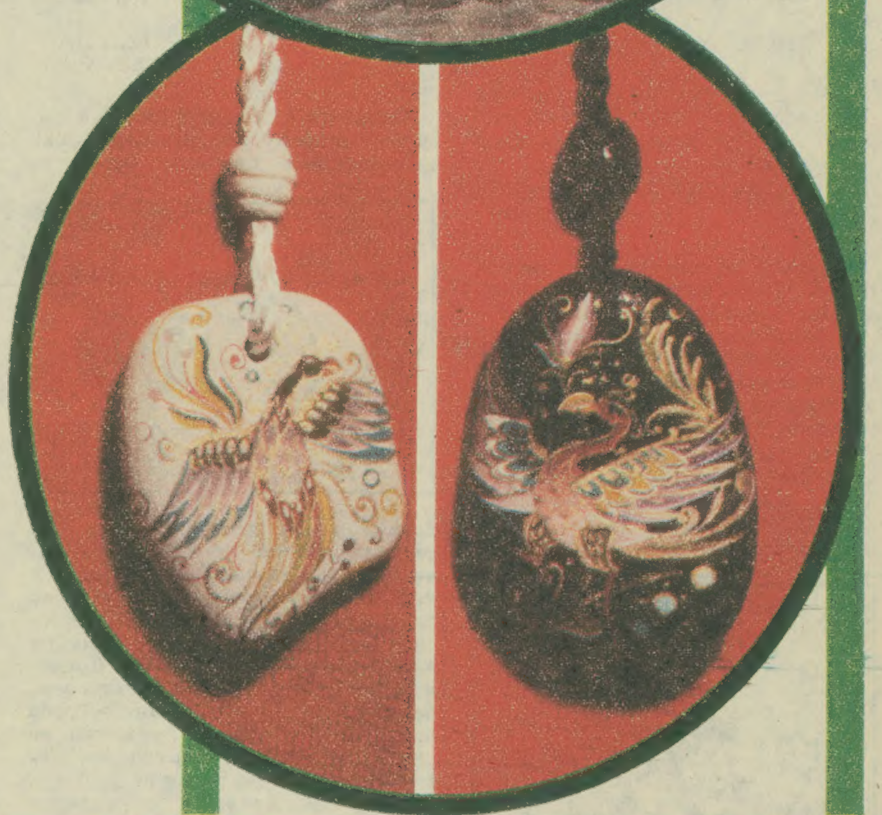
За спајање каменчића користи ОХО лепак, али то ретко ради јер сматра да се на једном камену може све рећи...

Диего Варагић
Снимио:
Љубомир Патрногић

ОПЕТ ЛОС АНЂЕЛЕС

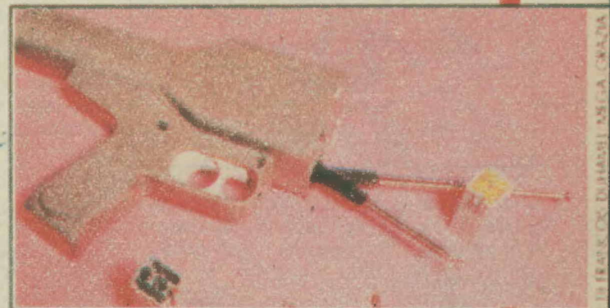
Америчка галерија у овом граду лудости приредила је заиста необичну изложбу где је све, кажу било колосално. Кад су димензије у питању, то се лепо види и на овој фотографији: прави правцати авион буквално је обешен на зид.

СУПЕРПИШТОЉ

Америчка полиција добила је ново оружје: пиштољ који не убија већ само привремено паралише. Циљ је да се смањи број трагичних грешака када у обрачунима полиције и криминалаца страдају и невини грађани.

Нови пиштољ ради на батерије. На повлачење ороза из цеви излећу две стрелице које кад погоде циљ ослобађају електричну енергију од 50 хиљада волти: нервни систем и мишићи погођене особе тренутно се парализу, али само закратко, колико је довољно да се намакну лисице.

Суперпиштољ опасан је само за особе са уграђеним пејс-мејкером.

— А за тридесет година своје каријере — каже један полицајац из Калифорније, америчке државе у којој је суперпиштољ већ у употреби — још нисам срео гангстера који болује од срца.

Ослобађање духа

Молимо те да нам кажеш шта је то нирвана и да ли је можда нека зима у нашој земљи била без снега?

ЖАКЛИНА И САЊА,
Лебане

Нирвана је санскритска реч а значи ништавило, угашеност, крајње самоодрицање, стање вечно блаженог мира услед, како кажу, ослобађања од свих страсти и превладавања воље за животом, ослобађање духа од материје чему уосталом будизам и тежи.

Што се тиче снега, стручњаци кажу да је немогуће да зима у нашој земљи прође без њега. Може да се догоди да га не буде у многим градовима, равницама,

котлинама али не прође ниједна зима а да се не забеле врхови у Словенији, Далмацији, Македонији.

Да зло не буде веће

Имам 11 година и сви ми кажу да сам врло лепа. Одлична сам ученица. Дакле, све би било дивно да по целом телу немам младеже. Чини ми се да се сваког дана појави нови, прво мали па све већи и већи и ружи ми тело. Не знам шта бих дала да могу да зауставим појављивање тих грозних белега или да их на неки начин уклоним. Молим те, помози ми.

ЈЕЛЕНА,
Лозница

Младежи су (о томе смо већ писали) доброћудни тумори коже ембрионалног порекла. Ретко се

догађа да их нека беба има чим се роди: обично се појаве неколико дана по рођењу или касније. У којој мери и броју, на то се, бар за сада, не може утицати. Склоност организма ка младежима је, како се сматра, наследна. Временом се известан број сам повуче, већина остаје доживотно. Треба знати да једна група младежа не сме да се уклања хируршким путем, нити да се повреди јер има особину да „прерасте“ у малигни тумор. За разлику од ових, постоје младежи чије уклањање не оставља никакве штетне последице. Ако теби и за коју годину младежи буду толико сметали као и сада, ми смо уверени да неће, обрати се лекару опште праксе који ће те упутити одговарајућем специјалисти.

Не само пирамиде

Нас двојица смо одувек желели да проучавамо пирамиде, па нас интересује како можемо да постанемо чланови неке експедиције. Да ли у Београду или неком другом месту близу Панчева постоји одговарајућа школа?

ЛУЧКИ и ЖЕЉКО,
Панчево

Док вас двојица завршите осмогодишњу ,па средњу школу ,па онда студије археологије, бојимо се да египатске пирамиде неће сачувати много тајни. О њима се

данас готово све зна, а већина је годинама права туристичка Мека. Пирамидама су посвећене десетине хиљада страница што стручне што популарне литературе: осим тога, исликане су и споља и изнутра. Међутим, све ово не значи да треба да дигнете руке од теме која вас интересује. Проучавање пирамида почните тиме што ћете прочитати неку од књига у којима се говори о њима. Можда ћете у међувремену променити одлуку да живот посветите археологији. Ако то не учините, не видимо зашто знање које ћете стећи не би користили у својој земљи? Ми, додуше, немамо пирамиде али зато имамо веома занимљива налазишта. Поменућемо само једно од њих: Лепенски вир, праисторијско насеље старо око 8000 година.

Писмо недеље

СТВАР ИЗБОРА

Нас двије смо најбоље другарице али нам смета то што нам маме не говоре. Молимо те да нам даш савјет како да их помиримо.

СЛАЂАНА и ИРЕНА,
Витез

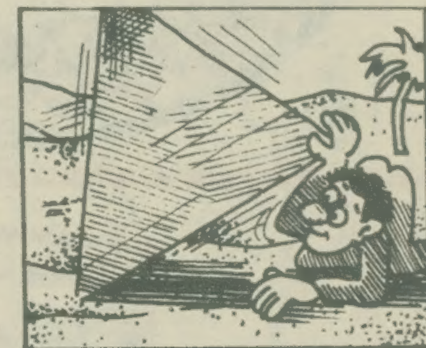
Стварно мислимо да је лепо што вас две покушавате да помирите завађене мајке. Ваша настојања ће имати више изгледа на успех ако утврдите због чега је дошло до неспоразума: кад то сазнате, испитајте обазриво шта то у њима изазива отпор према оној другој. Јер, у питању може да буде и пркос и инат, увређена сујета али и страх да ће она друга одбити руку помирења. У сваком случају, морате да будете веома стрпљиве јер само тако можете да остварите циљ који сте поставиле себи. Упркос томе што то можда и не изгледа тако, вероватно је да ваше мајке не мисле ружно једна о другој. Да није тако, зар би вам иначе дозвољавале да се дружите? На крају, без обзира да ли ће се ваша жеља остварити или не, никошто не дозволите да се ма шта уплете у ВАШЕ другарство јер је оно ваше богатство. Мајкама у крајњој линији не треба оспоравати право на сопствени избор пријатеља.

Приче за велику децу

Твоја сам читатељка још од малих ногу, сада имам 15 година, и надам се да ћеш и мени одговорити. У последње време сам се заинтересовала за источњачке религије, посебно будизам. Читајући неке књиге наишла сам на појам реинкарнације и почела да га проучавам. Тако сам сазнала за многе случајеве када су људи успели да се кроз транс врате у свој претходни живот. Хтела бих да и ја нешто тако постигнем али не знам како: можеш ли да ми препоручиш неког у нашој земљи ко се бави тиме и да ми кажеш да ли се враћање у прошлост наплаћује и колико? Страшно бих волела да знам шта сам радила у претходним животима. Немој молим те да ми одговориш да је све то глупост и прича за малу децу: многи су успели, па зашто не бих и ја.

ЧИТАТЕЉКА из Београда

Врло радо бисмо ти помогли, али нас у томе онемогућавају закони физике. Једноставно, никако не допуштају да неко други падне у транс а ти се вратиш у прет-

ходни живот. Према томе, мораћеш да се ослониш на саму себе. А иначе, враћање у претходни живот не сматрамо причом за малу децу — она о тако нечем и не размишљају.

Шта са протезом?

Поседујем протезу у којој сам преносио оружје 1941. године. Да ли она припада неком музеју и ком?

ЧИТАЛАЦ из Бечеја

Уколико желиш да протезу неком уступиш, обрати се вишем кустосу Музеја Револуције народа

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

● **Сунчица Туркуловић, 35217 Бобово** — 13 година, сакупља салвете, навија за „Црвену звезду", одговара на свако писмо.

● **Саша Јовановић, Пожаревачка 67/12, 19000 Зајечар** — 13 година, воли Битлсе и Елвиса Прислија, сакупља маркице, значке, беџеве и постере.

● **Маријана Лешковић, О. Ш. „Виктор Бубањ" Трнац 42, 41000 Загреб** — 12 година, сакупља значке, постере страних и наших група, певача и певачица, сакупља марке, салвете и разгледнице.

● **Ана Дулић, Браће Миладинов 31, 25000 Сомбор** — 12 година, навија за „Црвену звезду", сакупља значке.

● **Милутин Бојовић, Миљана Томичића 39, 84300 Иванград** — 16 година, сакупља заставице, значке, воли да чита „Политикин забавник".

● **Здравко Стефановски, Андона Ивановског 101, Ропотово, 97500 Прилеп** — 21 година, пише песме, воли глуму и режију, тенис и музику.

Југославије Богољубу Илијеву. Музеј се налази у Београду у Улици Михајла Аврамовића 12, а телефон је 011-668-043.

Тајанствено порекло

Да ли постоји објашњење како је настало моје име?

АНТОАНЕЛА,
Смедеревска Паланка

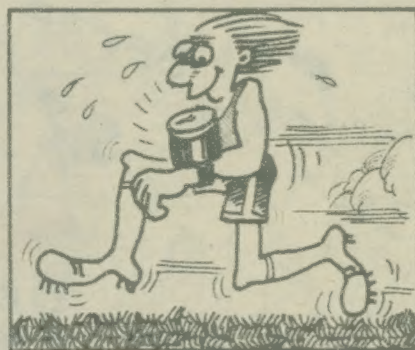
Име Антоанела не постоји, бар не међу писменим људима. Постоји француско Антоанета и италијанско Антонела: оба су женски облици од имена Антоније, што је старо римско породично име чије се значење не зна.

Брзиномеtар

Имам мопед аутоматик 3м, али на њему нема брзиномјера. Покушао сам да га купим у Дубици гдје живим, али ми продавци кажу да узалуд тражим. Молим те реци ми гдје бих могао да нађем брзиномјер?

ЧИТАЛАЦ
из Босанске Дубице

Ако имаш рођаке или пријатеље у Београду, замоли их да сврате у мото-сервис „Чубра" у Вишњићевој 7 где брзиномер повремено може да се нађе.

СВЕ О КУНГ ФУУ

КОМПЛЕТНЕ ИЛУСТРОВАНЕ И ПРАКТИЧНЕ КЊИГЕ — ПРИРУЧНИЦИ О КОНГ ФУУ НА СРПСКОХРВАТСКОМ ЈЕЗИКУ

1) KUNG FU WU SHU, књига аутора С. Трунтића — Б. Кулеша припремљена је за почетнике, самоуке и тренере. Има 200 страна са преко 800 слика у акцији, које ће помоћи читаоцу да самостално овлада сваком техником, да је разуме и успешно примени у свакој ситуацији. Цена 300 дин.

2) KUNG FU WING TSUN KUEN, „мамут" енциклопедија кунг фуа, ремек-дело Леунг Тинга у свету признатог као водећег стручњака за кунг фу. Специјална је и једина књига која описује све тајне оригиналног Wing Tsun кунг фуа, стила с којим је Bruce Lee у маху освојио свет. Има 323 стране (суперформат) и преко 1300 фотографија. Цена 500 дин.

3) 116 WING TSUN TEHNIKA DRVENE LUTKE аутора Yip Chuna/Leung Tinga је комплетан приручник, једини који показује комплетну серију **првих** 116 техника дрвене лутке и њихову борбену примену. Технике демонстрира лично Yip Man, легендарни кунг фу мајстор и Bruce Leeov учитељ, који открива тајну како ћете брзо напредовати у примени борбених техника вежбајући на „дрвеном човеку", баш онако како је то чинио и Bruce Lee. Књига има 156 страна и преко 350 слика, те велики постер Yip Mana и Bruce Lee-a. Цена 400 дин.

Књиге још данас можете наручити поузећем (плаћање поштару) на адресу: KUNG FU KWOON — поштански фах 17. 41410 ВЕЛИКА

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Станковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Владимир Гајтовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Чедељка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	65.—
СР НЕМАЧКА	DM	115.—
ШВАЈЦАРСКА	Str.	107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr.	267.—
ШВЕДСКА	Škr	271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

WALT DISNEY
МИКИ

УЈКА МИКИ, А ШТА ЋЕМО МИ ДАНАС ДА РУЧАМО?

А, ТО ЈЕ ИЗНЕНАЂЕЊЕ! МИНИ НАС ЈЕ ПОЗВАЛА...

МЉАЦ, МЉАЦ! ЈЕДВА ЧЕКАМ!

САМО, ТИ ЗНАШ ШТА ТРЕБА ДА УРАДИШ...
ЗНАМ, ЗНАМ! МОРАМ ДА СЕ ОКУПАМ!
Distributed by King Features Syndicate.

ТАЧНО! ИСТО ВАЖИ И ЗА ПЛУТОНА!

И ОН МОРА ДА СЕ ОКУПА!

БРАВО, ПЛУТОНЕ! САМО ДОБРА ВЕЧЕРА МОЖЕ ДА ТЕ НАТЕРА НА КУПАЊЕ!
Copyright © 1962 Walt Disney Productions World Rights Reserved

ЗВРРР
МИКО, ВИДИ КО ЗОВЕ!
12·12

МИНИ НАМ ЈАВЉА ДА СЕ ПЛАН МЕЊА!

...РУЧАК СЕ ОДЛАЖЕ ЗА СЛЕДЕЋУ НЕДЕЉУ!

